Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT
פרייז 20 גראשען
היינט 12 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 150 | Łódź, Niedziela, 30 czerwca 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, כ״ט סיון תרצ״ה | № 150
Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

פונאנדערגעלאזען דעם לאדזער שטאט-ראט

אינערן-מיניסטער דעצידירט פונאנדער-צולאזן דעם לאדזער שטאט-ראט און בעשטימען אלס קאמיסארישען פרעזידענט פולק. גלאזעק

מיר דערוויסען זיך, אז דער אינערן-מיניסטער זינדראם קאשטשאלקאווסקי האט אנגענומען א בעשלוס פונאנדערצולאזען דעם לאדזער שטאט-ראט. דער בעשלוס פון מיניסטער איז דיקטירט געווארען דורך דער שלימזלדיגקייט פון שטאט-ראט צו ארבייט. גלייכצייטיג דערוויסט מען זיך, אז מיניסטער קאשטשאלקאווסקי האט בעשלאסען לויט ווי מען שמועסט צו בעשטימען אויפ'ן אמט פון פרעזידענט פון דער שטאט לאדז, דעם פולקאווניק גלאזעק דעם איצטיגען דירעקטאר פון די שטעטישע טראמוואיען אין ווארשא.

פולקאווניק גלאזעק, האט פאר דער מלחמה געהערט צו די פ.פ.ס. און איז געווען זעהר פאפולער צווישען די ארבייטער אין ווארשא. ער בעזיצט א רייהע מיליטערישע אויסצייכנונגען.

פולקאווניק גלאזעק, איז דער ערנסטעסטער קאנדידאט אויפ'ן אמט פון לאדזער שטאט-פרעזידענט.

די מאטיווען וואס דער אינערן-מיניסטער גיט אן אין זיין דעציזיע זענען די, אז דער לאדזער שטאט-ראט האט נישט בעשטעטיגט קיין בודזשעט און ווייטער, אז ס'איז נישט פארהאן קיין אויסזיכט, אז ס'זאל ווען עס איז ביי דעם איצטיגען צוזאמענשטעל געוועהלט ווערען א מאגיסטראט-פרעזידיום.

די דאזיגע ידיעה ברענגען מיר נישט פון קיין גאנצער אפיציעלער קוועלע, זי טראגט אבער סמנים פון אמת.

קיין לאדז איז נאך די דעציזיע פון אינערן-מיניסטער אפיציעל נישט אנגעקומען, נישט די וואיעוואודזטווע האט נאך וועגען דעם נישט קיין אפיציעלע מיטטיילונג פון אינערן-מיניסטער און אויך נאך נישט די לאדזער שטאט-פערוואלטונג.

צוליב'ן נעכטיגען חגא-טאג איז אויך נישט געלונגען די ידיעה צו בעשטעטיגען דירעקט אין אינערן-מיניסטעריום.

דער קראקאווער „אילוסטראוואני קורייער צאָדזשענני" ברענגט די ידיעה, וועגען דער פונאנדערלאזונג פון לאדזער שטאט-ראט און וועגען דער בעשטימונג פון פולק. גלאזעק אלס פרעזידענט, אלס געשעהענעם פאקט.

ווארנונג צו היטלער'ן אפצושטעלען די נייע אנטיסעמיטישע אקציע

לאנדאן, 29 (יט״א טעלעגראפיש)

די צייטונגען מעלדען מיט, אז דער דירעקטאר פון דער רייכסבאנק ד״ר שאכט האט געווארענט היטלער'ן וועגען דער געפאהר פון דער נייער אנטיסעמיטישער אקציע אין דייטשלאנד. לויט דער ווארנונג פון ד״ר שאכט וועט צוליב דער דאזיגער אקציע אוממעגליך זיין צו בעקומען אנ'אויסלענדישע הלואה, וועלכע זאל מעגליך מאכען דייטשלאנד איבערצוהאלטען דעם שווערען קריזיס.

דייטשע יודען אויסגעשלאסען אויך פון דעם „רייכס-ארבייטס-דינסט"

בערלין, 29 (יט״א טעלעגראפיש)

די דייטשע רעגירונג האט איינגעפיהרט, דורך א ספעציעלען געזעץ די אלגעמיינע ארבייטס דינסט פליכט. לויט'ן מוסטער פון מיליטער דינסט געזעץ ענטהאלט אויך דאס נייע געזעץ די בעשטימונג, אז צום ארבייטס דינסט ווערען צוגעלאזען בלויז פערזאנען פון ריין ארישער אבשטאמונג. אין אויסנאהמס-פאלען קענען אויך צום ארבייטס דינסט צוגעלאזען ווערען נישט ארייער, אויב זיי זענען נישט קיין ריין ראסיגע יודען, זיי קענען אבער אין קיין פאל נישט פערנעמען קיין העכערע שטעלונג.

רודאלף העס'עס פעראָרדנונג לטובת דער פירמע ווערטהה'ע

בערלין, 29 (יט״א טעלעגראפיש)

רודאלף העס, דער שטעלפערטרעטער פון „פיהרער" האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג אפצושטעלען די אנטיסעמיטישע פראפאגאנדע געגען דער פירמע ווערטהיים (ווארענהויז). גלייכצייטיג האט העס פעראָרדנעט אנצוהייבען אנ'אויספארשונג וועגען דער ראסען-צוגעהעריגקייט פון די אייגענטימער פון דער פירמע.

פריינדשאפטס-אקט פון אמעריקא לגבי פוילען

וואשינגטאן, 29 (ספ. טעל.)

דער רעפובליקאנער פיס האט אריינגעטראגען אין דער רעפרעזענטאנטען קאמער א פראיעקט פון א געזעץ וועגען קרעדיט אין דער הויך פון א האלבען מיליאן דאלאר אויף אויסצובויען געביידע פאר דער אמעריקאנישער אמבאסאדע און קאנסולאט אין ווארשא, בעגרינדענדיג זיין פאר-שלאג, האט דעפ. פיס אנגעוויזען אויף די פאר-דינסטען, וואס פולאסקי און קאשטשושקא האבען געהאט בעת דער רעוואלוציאנערער מלחמה.

פערזאמלונג וועגן הילף-אקציע פאר די פוילישע יודן אין לאנדאן

לאנדאן, 29 (יט״א טעלעגראפיש)

דא איז פארגעקומען א גרויסע פערזאמלונג וועגען דער הילפס-אקציע פאר די פוילישע יודען. דעם פארזיץ האט געפיהרט נחום סאקאלאוו.

נידערטרעכטיגע פאגראם-רעדעס פון יוליוס שטרייכער אין דער אנוועזענהייט פון פרעמיער גערינג

שטרייכער פערסמ'ט מיט'ן שענדליכסטען יודען-האס די נשמות פון דייטשע קינדער

בערלין (יט״א) ערב דעם „פראנקען-טאג האט יוליוס שטרייכער געהאלטען אויף דעם העסעלבערג א רעדע פאר 20,000 מיטגלידער פון דער „היטלער-יוגענד". אין זיין רעדע האט שטרייכער — לויט דעם בעריכט פון דער „פרענקישער טאגעסצייטונג" — ערקלערט צוו. אנד.: „יונגלעך און מיידלעך! מיט מעהר ווי 20 יאהר צוריק איז אדורך איבער דער ערד און די פעלקער א וועלט-מלחמה. וואס האט איבערגעלאזט פיל רואינען, איין איינציג פאלק איז ארויס פון דער שרעקליכער וועלט-מלחמה אלס זיגער. א פאלק, וועגען וועלכען קריסטוס האט געזאגט, אז זיין פאטער איז דער טייוועל. דאס דאזיגע פאלק האט געמאכט פון דייטשען פאלק א תל-עולם. דאן איז אויפגעשטאנען אדאלף היטלער און האט גערופען צום היילגען קאמף. יונגלעך און מיידלעך! ווען מען דערצעהלט אייך, אז יודען זענען אמאל געווען אנ'אויסדערוועלט פאלק, גלויבט נישט! אנ'אויסדערוועהלט פאלק געהט נישט אין דער וועלט. כדי צו זייגען בלוט, כדי צו פערטרייבען פויערים פון זייערע הייזער, כדי צו מאכען ארים זייערע פאטערס, און טרייבען זיי צו פערצווייפלונג. אנ'אויסדערוועהלט פאלק שענדעט נישט קיין פרויען און מיידלעך! יונגלעך און מיידלעך! פאר אייך זע-נען מיר געגאנגען אין די תפיסות, פאר אייך האבען מיר געליטען! פאר אייך האבען מיר זיך געלאזט בעליידיגען און זענען געווארען קעמפער געגען דעם יודישען פאלק! געגען דעם דאזיגען ארגאניזירטען וועלט - פערברעכערטום, געגען וועלכען עס האט שוין געקעמפט קריסטוס, דער גרעסטער אנטיסעמיט פון אלע פעלקער... קוקט זיך צו ווי דער יוד פרובט ווידער צו טרייבען אלע פעלקער געגען אונז צו א מלחמה, וואס זאל פיהרען צום ענטגילטיגען סוף פון דעם יודישען פאלק. אבער מיר שווערען: מיר וועלען אנווענדען אונזער גאנצע קראפט, כדי אויפצוקלערען אלע דייטשען און דער גאנצער מענש-הייט, דאס אויב עס זאל נאך קומען אמאל צו א מלחמה, קען דאס זיין נאר א קרייז-צוג געגען דעם טויט-פיינד פון אלע פעלקער, געגען דעם אייביגען יוד... איהר יונגלעך און מיידלעך שרייט אויס צו דער וועלט: מיר האסען דאס פאלק, וועגען וועלכען קריסטוס האט געזאגט אז ער שטאמט פון טייוועל!"

אויף צו מארגענס זענען אויף דעם העסעלבערג ארויסגעטרעטען מיט רעדעס פאר א 200,000 קעפיגען עולם פרעמיער גערינג און יוליוס שטרייכער. אויף דער פייערונג איז אויך געווען אנוועזענד א פארשטעהערין פון דער מאזלי-בעוועגונג אין ענגלאנד מיס אנייטי מיטפארד. יוליוס שטרייכער האט ערקלערט אין זיין רעדע, אז דאס ענגלישע פאלק איז עהרליך גרייט צום פרידען, אבער דער יוד וויל נישט דעם שלום".

בלוטיגער בונד אין פעקין

יאפאנישע רעגירונג פראטעסטירט געגען די איבערפאלען פון די כינעזישע זעלנער

פעקין, 29 (ספ. טעל.)

די קאמפען, וואס זענען ארויסגערופען געווא-רען דורך די אויפשטענדיגע, האבען אויפגעהערט לערך 10 פריה און די רוה אין שטאט איז צוריק געשטעלט געווארען. אבער, ווי מען מעלדעט שוין גלייכצייטיג קוועלען, געפינען זיך 2000 אויס-שטענדיגע הינטער פעקין און די אויטלענדער ריכ-טען זיך אויף דער אנטוויקלונג פון ערנסטע גע-שעהענישען.

פעקין, 29 (סם. טעל.)

די סבה פון די לעצטע אונרוהען אין פעקין איז געווען דער ארעסט פון גענעראל טסאו. אויף דער ידיעה וועגען זיין ארעסט האבען די זעלנער פון גענעראל זיך צוזונטעטעט און האבען אטא-קירט פעקין מיט דער הילף פון א פאנצער-צוג. די צוזונטעטעטע זעלנער האבען בעשאסען פארשידע-נע פונקטען פון שטאט. 2000 זעלנער פון פעקי-נער גארניזאן האבען אפגעשלאגען די אקציע פון די אויפשטענדיגע, צושטערענדיג די באהן פאר-בינדונג, צוליב וואס זיי זענען געווען געצוואונגען צו פערלאזען דעם פאנצער צוג. בעת די קאמפען איז אומגעקומען 1 ציוויל פערזאן. אין שטאט איז איצט רואיג, די טויערען זענען צוריק געעפענט געווארען.

שאנכיי, 29 (ספ. טעל.)

ווי מען איז מודיע פון טשאנג-טשון, האט דעם 18 ד. ח. אנ'אפטיילונג פון דער געזעלשאפט „גרויסע שווערדן" אטאקירט א מאנדזשורישע אפטיילונג. נאך א לענגערען קאמף, האבען די אי-בערפאלער זיך צוריקגעצויגען איבערלאזענדיג אויפ'ן קאמפס-פעלד 50 טויטע און פערוואונדעטע.

טאקיא, 29 (ספ. טעל.)

מין. הירא־טא האט בעפולמעכטיגט דעם אמ-באסאדאר אין נאנקין צו בעלעגען א פראטעסט צוליב די פאסירונגען הינטער פעקין. אין פראטעסט זאל געפאדערט ווערען, אז די נאנקינער רעגירונג זאל מאכען א סוף צו די אנפאלען פון די כינעזי-שע זעלנער אויף די יאפאנער.

רוף צו פערשטארקען דעם אנטי-יודישען באיקאט

לאנדאן, 29 (יט״א טעלעגראפיש).

„דיילי עקספרעס" ברענגט א טעלעגראפישע מיטטיילונג פון בערלין, אז דער דייטשער רייכס-בישאף מילער האט אין א רעדע אויף א פער-זאמלונג פון 1.500 פאסטארען אויפגעפאדערט צו פערשטארקען דעם אנטי-יודישען באיקאט.

„די לעצטענס אפגעשוואכטע אנטי-יודישע בעוועגונג — האט ערקלערט דער רייכס-בישאף מילער — מוז ווידער אויפגעפלאמט ווערען. די דייטשע קריסטען, וועלכע קויפען ביי יודען, גרייסען דערמיט אן דעם פיהרער (היטלער) הינטערוויילעכץ".

ארגאן פון דייטש „צענטראל פאריין" אבגעשטעלט אויף דריי חדשים

בערלין, 29 (יט״א טעלעגראפיש)

די „צענטראל-פעראיין צייטונג" — ארגאן פון „צענטראל-פעראיין פון דייטשע יודען" — איז דורךדער מאכט אבגעשטעלט געווארען אויף 3 חדשים, ביז דעם 25-טען סעפטעמבער ה. י. די רעפרעסיע איז אנגעווענדעט געווארען צוליב א רייהע ארטיקלען, וואס זענען פערעפענטליכט געווא-רען אין דער צייטונג.

סיים בעשטעטיגט די נייע וואהל-אָרדינאַציע

די דעקלאַראַציעס פון דער ענדעציע, פּ.פּ.ס. און פויערן-פּאַרטיי

וואַרשא, 29 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט)

אויף דער פרייטאָג׳דיגער סיים-זיצונג איז אָנגענומען געוואָרען אין דער דריטער לעזונג דער פּראָיעקט פון דער וואהל-אָרדינאַציע צום סיים. היות דער סיים האָט נאָך פריהער אָנגענומען אין אַלע 3 לעזונגען דעם וואהל-פּראָיעקט צום סענאַט ווי אויך דעם פּראָיעקט פון דער וואהל פון מלוכה-פּרעזידענט — וועלען די וואהל-פּראָיעקטען איבערגעהן צו די סענאַט-אינסטאַנצען.

אָהן געוואַלדיגע קאַמפען, אָהן געשרייען, איז דורכגעגאַנגען די דיסקוסיע איבער דער נייער וואהל-אָרדינאַציע. פיל שאַרפער איז געווען די דעבאַטע איבערן פּראָיעקט וועגען דער אַגראַר-רעפאָרם, וועגען דער

46-שעה׳דיגער אַרבייטס-וואָך

די אָפּאָזיציע האָט דערביי אַרויסגעוויזען מעהר טעמפּעראַמענט. מ׳האָט געקלאַפּט אין די פּולפּיטען, מ׳האָט געטומעלט און מ׳האָט איבערגעריסען די זיצונג.

היינט שבת, האָט די סיטואַציע אין סיים זיך געענדערט. דער פּאָרזיצער האָט גערופען די דעפּוטאַטען פון דער אָפּאָזיציע צו אָרדנונג, זייער טומלען אַריינגעטראָגען אין פּראָטאָקאָל און זיי האָבען זיך בערוהיגט, דערביי האָט די סיים-קאַנצעלאַריע גע׳האַט ריוח. פאַר יעדען רוף צו אָרדנונג און אַריינטראָגען אין פּראָטאָקאָל האָט מען געצאָהלט צו 50 זל. און פאַרן אויסשליסען אויף א חודש פון די זיצונגען — 1000 זל.

ענדעקעס וועלען נישט געהן צו די סיים-וואהלען

דערפאַר איז די לעצטע סיים-זיצונג געווען א רוהיגע. די ענדעקישע פראַקציע האָט זיך בעגנוגענט מיט דער ערקלערונג, אַז זי וועט זיך נישט בעטייליגען אין די קומענדיגע סיים- און סענאַט-וואהלען, הגם וועגען דעם האָט די ענדעקישע פּאַרטיי נאָך נישט אָנגענומען קיין בעשלוס. אויך די פּ. פּ. ס. האָט נאָך נישט גענומען קיין שטעלונג צו דער געשאַפענער לאַגע, אין שייכות מיט׳ן אָננעמען די סאַנאַטאָרישע וואהל-אָרדינאַציע.

דער ענדעקישער דעפּ. וויערטשאַק האָט פאָרגעלעזען די דעקלאַראַציע פון זיין פראַקציע. אין דער ענדעקישער דעקלאַראַציע ווערט צווי. אַנד. געזאָגט, אַז די קאָנסטיטוציע, וואָס איז היינטיגעס יאָהר בעשטעטיגט געוואָרען דורכ׳ן סיים, מאַכט

פוילען אָפּהענגיג פון די יודען

מצד דער פויערן-פּאַרטיי האָט גערעדט דער דעפּוטאַט מאַקסימיליאַן מאַלינאָווסקי. ער האָט ערקלערט, אַז דער פויערן-קלוב אָט מיט זיינע אויסבעסערונגען געהאַט בדעה אויסצובעסערן דעם וואהל פּראָיעקט פון די בעבע. די מעהרהייט האָט די אויסבעסערונגען אָפּגעוואָרפען.

די פאָלקס-מאַסען פערלירען דעם גלויבען אינם וואהל צעטעל

און קענען איבערגעהן צו דער טאָג-אָרדנונג איבער די וואהלען, וועלכע קענען פאַר זיי נישט געבען קיין געהעריגע פערטרעטערשאַפט.

די שטעלונג פון פּ. פּ. ס. האָט געבראַנגט צום אויסדרוק דער דעפּ. ניעדזשאַלקאָווסקי. ער האָט געזאָגט, אַז די היינטיגע אָפּשטימונג פון די ב. ב. שטעלט אַוועק די פּוילישע סאָציאַליסטישע בעוועגונג מחוץ די ראַהמען פון דער קומענדיגער אָפיציעלער רעפּרעזענטאַנץ פון לאַנד. די בעבע בויט

א רעזשים פון פּריווילעגיעס

פאַר זיך און פאַר איהר ביוראָקראַטיע. די פּראָנאַנטוואָרטליכקייט פאַלט נישט בלויז אויף די, וועלכע האָבען אויסגעאַרבייט די נייע וואהל-רעכט, נאָר אויך אויף די, וועלכע האָבען געשטימט פאַר דער דאָזיגער וואהל-אָרדינאַציע, הגם זיי האָבען עס געטון געגען זייער אייגענער איבערצייגונג.

נאָך דעפּ. ניעדזשאַלקאָווסקי האָט גערעדט דער קאָמוניסטישער דעפּוטאַט קאַלעגאַ, וועלכער האָט אָפּגעגעבען א קורצע דעקלאַראַציע.

קיין נייע אויסבעסערונגען זענען נישט אַריינגעטראָגען געוואָרען. אין דער נאָמענטליכער אָפּשטימונג האָבען זיך פאַר דער וואהל-אָרדינאַציע אַרויסגעזאָגט

216 דעפּוטאַטען און 89 געגען

צום סוף פון דער סיים-זיצונג איז איבערגעלעזען געוואָרען אַן׳אינטערפּעלאַציע פון דער ענדעקישער פראַקציע צום יוסטיץ-מיניסטער וועגן ארעסט פון ווילנער גלח מאַליניטש-מאַליסקי.

דער סיים-מאַרשאַלעק האָט ערקלערט, אַז וועגען דער קומענדיגער סיים-זיצונג וועלען די דעפּוטאַטען בעקומען בריפליכע מעלדונגען. די עווענטואַליטעט וועגען נאָך 1 סיים-זיצונג איז מעגליך, אויף דער סענאַט וועט אַריינפירען אין די וואהל-פּראָיעקטען א וועלכע עס איז אויסבעסערונג. אָבער אויף דעם ריכט מען זיך נישט אין די פּאָליטישע קרייזען.

די היינטיגע סיים-זיצונג האָט סך-הכל געדויערט 37 מינוט.

אויף אַזאַ, כמעט שלעפעריגען אופן האָט

זיך געענדיגט די אויסעראָרדענטליכע סיים - סעסיע

די לעצטע זיצונג פון סיים, וועלכער האָט אויף זיין חשבון צו פערצייכענען א גאַנצע רייה מלוכה-וויכטיגע ענדערונגען (די נייע קאָנסטיטוציע, די נייע וואהל-אָרדינאַציע א. אז. וו.), האָט זיך פערענדיגט אָהן פייערליכער געזעגנונג, אָהן געגענזייטיגע ווינשענישען.

מאָנטאָג — א זיצונג פון דער סענאַט-קאָמיסיע

וואַרשא, 29 (טעלעפאָניש)

מאָנטאָג דעם 1 יולי 5 נאָכמיטאָג וועט זיך צוזאַמענקומען די קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע ביים סענאַט כדי צו בעטראַכטען די וואהל-פּראָיעקטען צום סיים און סענאַט ווי אויך וועגען דער וואהל פון מלוכה-פּרעזידענט.

אכטונג, צוקער-ליידענדע!

אַלע צרט נאַהרונגס - מיטלען
פאַר צוקער - ליידענדע פון
דער בעוואוסטער און פון דאָקטוירים
אינערקענטער פירמע

LEBROSE
WARSZAWA

איז צו בעקומען אויסשליסליך נאָר אין
Café „CAPRICE", Łódź
PIOTRKOWSKA 29, telefon 140-06.

הזכרה.
היינט, זונטאג, ד. 30 יוני ר. י. 11 א זייגער פאַרמיטאָג קומט פאָר אויפ׳ן בית החיים א הזכרה און די ענטהילונג פון דער מצבה פון אונזער אונפערגעסליכע מוטער
רחל אדלער נ"ע
אַלע קרובים, פריינד און בעקאַנטע ווערען געבעטען פּינקטליך צו קומען.
פאַמיליע סרעבניק.

אחרי מחלה כבידת שבקה חיים לכל חי בשנת 57 לימי חי׳ האשה החשובה
נ"ע רייזעל אשת ר׳ יעקב אריי נ"י וואלד
הלוי׳ תהי׳ היום ביום א׳ כ"ט סיון (30/6)
בשעה 1 אחה"צ מבית האבל שדרי 1-טען מאַי 49.
השרויים בצער עמוק
בעלה, חותנה, בני׳, בנותי׳, חתניו, כלתה, נכדיו וכל משפחתה.

צו דער
זילבערנער האכצייטספייערונג
פון אונזער חשוב׳ן פריינד
ה׳ משה קופּער און פרוי
ווינשען פיל גליק און זאָלען דערלעבען צו פייערען זייער גאָלדענע חתונה
לייב סטריקאָווסקי און פרוי.
פנחס סטריקאָווסקי און פרוי.
אַנשטאָט בלומען שפּענדען מיר 5 זל. פאַר „דינת הצדק".

הכשרים
אויפ׳ן חודש תמוז
ווערען אַרויסגעגעבען אין ראַבינאַט היינט זונטאַג, מאָרגען מאָנטאָג און דינסטאָג, דעם 30/6, 1/7 און 2/7 אין די שעה׳ן פון 10 ביז 3 און פון 8 ביז 10 אין אָוונד:
הכשרים וועלען בעקומען נאָר די פליישער, וואָס היטען אָפּ אַלע פאָרשריפטען פון ראַבינאַט.
ער"ש שלח, צ"ה. ועד הרבנים לעדת לאדז.

הרב שמחה טרייסטמאַן
57 זאַכאָדניאַ 57
נעמט-אָן אַלע רבנישע אָנגעלעגענהייטען, ווי: דין-תורה׳ס, חופּות און אז. וו.
יעדען טאָג אין די שעה׳ן פון 5 ביז 8.

XXV
צו דער
זילבערנער חתונה
פון אונזערע ליבע און טייערע
עלטערן
ווינשען מיר זיי פיל גליק און אריכת ימים זיי זאָלען דערלעבען מיט אונז צוזאַמען צו פייערן בתוך רחבה זייער גאָלדענע האָכצייט.
די קינדער.

צו דער זילבערנער חתונה פון אונזער חשובן פערוואַלטונגס-מיטגליד ה׳
משה קופּער און זיין פרוי בריינדל
ווינשען מיר זיי אונצעהליגע געזונדע און גליקליכע יאָהרען און זאָלען זוכה זיין צו פייערן זייער גאָלדענע חתונה.
דער ראַט און פערוואַלטונג פון דער האַנדווערקער-באַנק
פּיעטריקאָווער 20.

אונזער ליבען פריינד ה׳
משה קופּער און פרוי
צו זייער זילבערנער חתונה
ווינשען מיר, אַז זיי זאָלען דערלעבען צו פייערן זייער גאָלדענע חתונה אין ארץ-ישראל.
ראַטמאַן מאַרס פייז.
ראַטמאַן לייזער מענדל אדערבערג.
זלמן וויינגאַרטען. יצחק קליינמאַן.
ישראל לובלינסקי. הערקע סראַוסקאַפּ.
מאיר פרינץ. דיר. פאַוסט. ז. ארנער.
ראובן האָפמאַן. נ. ד. פּאַפּאָווסקי.
אדוואָקאַט גאַלעווסקי.
ד. פרידלאַנד. ה. מאַוויאַר.
ה. גרינבוים, מ. זילבערבערג.

Członkowi Zarządu naszego Banku,
p. MORYCOWI KUPFEROWI
z Małżonką
z intencji srebrnych godów, wiele szczęścia życzy
Personel Banku
Spółdz. Rzemieślniczego w Łodzi.

אונזער חשובן שף ה׳
מאָריץ קופּער און פרוי
צו דער פייערונג פון זייער זילבערנער חתונה ווינשען פיל גליק און געזונד און זאָלען דערלעבען צו פייערן זייער גאָלדענע חתונה.
די פאַבריקס-אַדמיניסטראַציע
פון דער פירמע פּאַפּאָווסקי און קופּער

Dr B. ROBINSON
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 131-86.
עמפּפאַנגט פון 2½–1½ פאַרמ.
און פון 4–5 נאָכמ.
פון 6 א זייגער אָן איז קאָלומנאַ, וואַרשאַווסקאַ גאַס, ווילע נייהאַוז.

Dr. med.
ANTONI ZALEWSKI
Chirurgja i Ortopedja
przeprowadził się
na ul. GŁÓWNĄ 5, tel. 136-60.
przyjmuje od 4–6 ppoł.

פאַר גאַרד,
ביזשוטעריע
און לאַמבאַרד-קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
אליזאַר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
6.שערפּיען 37 (בענעדיקטאַ)
נעהמט אָן פון 5–7 נאָכמ.

ברייטע האָריזאָנטען
נישט בלויז טים דער לופט לעבט דער מענש... אין דער צייט פון ווינטער-אַפּרוהע דאַרף מען נישט פערגעסען וועגען דער האַרטער נויטווענדיגקייט פון לעבען, וועגען דער גייסטיגער נויטווענדיגקייט צו פערזיכערן זיך די עקזיסטענץ.
דאָס בעווייזען א לאָס פון דער מלוכה-לאָטעריע טענט בדייטע האָריזאָנטען און עס גיט א מעגליכקייט צו דערגרייכען די מיטלען, אויף וועלכע, פון אַנדערע בעדינגונגען, עס וואָלט די אַרבייט און די אַנשפּאָרונגען אין משך פון גאַנצען לעבען, נישט געקלעקט.
בעזונדערס די 33-טע לאָטעריע, מיט דער אגטוזיסטער צוגאָב-ציהונג אויף הנוכה, פערברייטערט בעדייטענד אָט די האָריזאָנטען.
די ציהונג פון דער 2-טער קלאַס הויבט זיך שוין אָן דעם 16-טען יולי. עס איז שוין אַלזאָ צייט בעצייטען די לאָסען צו דער קלאַס.

DR. MED. H.
Różaner
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראַנק.
NARUTOWICZA 9,
tel. 128-98.
נעמט אָן פון 9–1 פאַרם. און פון 5–9

לעבער אויף דער מאַשין
ווערען אָנגענומען אויסצוניייען ביי
ג. גאַרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

ברוך הבא!
דעם געעהרטען און ליבענסווירדיגען
הערר ריזענבערג,
פערטרעטער פון דער פירמע „שייבלער און גראָהמאַן", צו זיין צוריקקעהר פון זיין ערהאָלונגס-רייזע, ווינשט א הערצליכען ברוך הבא!
בעניעלע זאַליט.

ברכת מז"ט אנו שולחים בזה לחברנו
מר יהודה אריי נ"י בערקאַן
לאירושיו עם העלמה
מרת רחל לאה תחי׳ כוהן
בנה ביתך ברוח ישראל סבא!
חברים משעורי-ערב נאָוואָמיעסקאַ 4
בעריש פרימערמאַן,
יעקב שמעון ווישעגראָדזקי.

Dr. med.
Haltrecht
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעמט אָן פון 11 פריה ביז 2 מיטאָג און 5—9 אָוו.
זונטאָג פון 10—1 מיטאָג
אַלע אַרט אַנאַליזען.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזן
פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

יוד. דעלעגאציע ביים פרעמיער סלאוועק

וו א ר ש א, (יט"א טעלעגראפיש)

פרייטאג דעם 28 ד. מ. האט דער פרעמיער וואלערי סלאוועק אויפגענומען א יודישע דעלעגאציע אין די פערזאנען פון דעפ. הרב לעווין, דעפ. מינצבערג, דעפ. ה. ווישליצקי, פרעזעס א. מאזור און פרעזעס י. טראקטענהיים.

אין משך פון דער קאנפערענץ זענען באהאנדעלט געווארן פערשידענע פראבלעמען פון דער יודישער באפעלקערונג אין פוילען.

ערלויבט ארויספיהרען קיין א"י די ציוניסטישע פאנדען פון רומעניען

בוקארעשט, 29 (יט"א טעלעגראפיש)

די רומענישע רעגירונג האט ענדליך ערלויבט ארויסצופיהרען קיין ארץ ישראל דאס געלד וואס איז געזאמעלט געווארן אין רומעניען פאר די ציוניסטישע פאנדען.

פערברייטערונגען פון דער עלעקטריפיקאציע אין א"י

תל-אביב, 29 (יט"א טעלעגראפיש)

דער שעפער פון דער עלעקטריציטעט-ווערק אין ארץ ישראל אינזש. רוטענבערג איז ארויסגעפאהרען קיין לאנדאן אין ענינים פון דער ווייטערדיגער עלעקטריפיקאציע פון ארץ ישראל.

אין דייטשלאנד באפרייט פון ציוויל-דינסט 11 טויזענד יודען

בערלין, 29 (יט"א טעלעפאניש)

ס'זענען פערעפענטליכט געווארן אפיציעלע ראטען, אז אין הסכם מיט די אריער-פעראָרדנונגען זענען באפרייט געווארן פון מלוכה'שען ציוויל-דינסט 11 טויזענד יודען.

ארעסטירט אונלעגאלע עולים אויף דער סירישער גרעניץ

ירושלים, 29 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף דער סירישער גרעניץ זענען ארעסטירט געווארען 7 יודען און 1 קריסט, וועלכע האבען זיך געוואלט אויף אנ'אונלעגאלען אופן אריינבעקומען קיין ארץ-ישראל.

פראנקרייך צווייפעלט אפילו אין ענגלאנד'ס פארזיכטיגקייט

דאס פראגראם פון דער פראנצויזישער ים-באוואפנונג

פאריז, 29 (ספ. טעל.)

אין ברעסט האבען זיך נעכטען אנגעהויבען די 2-טאגיגע ים-פייערליכקייטען, געווידמעט דער קאנצענטראציע פון פראנצויזישען קריגס-פלאט. פון פאריז איז אנגעקומען דער פלאט-מיניסטער פיעטרי. די פייערליכקייטען האבען זיך אנגעהויבען מיט א רעדע פון מינ. פיעטרי אויף א פריהשטיק אין דער שטאט-פרעפעקטור אין ברעסט. אין דעם דייטש-ענגלישען ים-אפמאך — האט געזאגט דער מיניסטער — האט אונז נישט געוואונדערט די נייע באוואפנונג פון דייטשלאנד, וואס מ'האט געקענט פאראויסזעהן, ווי די איילינע הסכמה פון ענגלאנד צו אנערקענען די באוואפנונגען פאר'ן דריטען רייך, וואס ערלויבט אונז צו צווייפלען נישט בלויז אין דער ענגלישער פריינדשאפט צו אונז, נאר צו צווייפלען אפילו אין איהר געוועהנליכער פארזיכטיגקייט".

דער רעדנער האט אויך אנגעוויזען, אז דאס פלוצלינגדיגע 4 טאגיגע פערגרעסערען דעם טאנאזש פון דייטשען פלאט, קען צווינגען פראנקרייך אויפס ניי אונטערצונעמען א פאליטיק פון נייע באוואפנונגען, און קודם כל צו דערגענצען די באוואפנונג אין דער אפטיילונג פון ליניע שיפען. די דאזיגע ארבייט האט זיך שוין אנגעהויבען.

טראנספארטען קיין ארץ-ישראל ערלעדיגט אמשנעלסטן דירעקט

Przedborski, Kolner i S-ka Łódź, Sienkiewicza 6
tel. 247-75

מיר ערטיילען אומזיסט אלערליי אינפארמאציעס.

הורגאנען, דונערס און פערפלייצונג

אין גאליציען, ווילנער קאנט און אין קעלץ

לעמבערג, 29 (טעלעפאניש)

איבערן מערב טייל פון גאליציען האט זיך דורכגעטראגען א געוואלדיגער שטורם, וואס האט פעראורזאכט גרויסע שאדענס. פון שטורם זענען אומגעווארפען געווארען טעלעגראפישע סלופעס, ציגל וואס עס איז צושטערט געווארען די טעלעפאנישע פערבינדונג צווישען לעמבערג מיט קראקא. טעלעפאנישע געשפרעכען זענען אין אוועק פארגעקומען דורך ווארשא.

ווילנא, 29 (טעלעפאניש)

פון וואלקאוויסק מעלדעט מען וועגען א מורא'דיגען הורגאן, וואס האט זיך דורכגעטראגען איבער וואלקאוויסק און אומגעגענד. דער שטורעם האט אנגעמאכט שרעקליכע שאדענס. אראפרייסענדיג שולדען, ארויסרייסענדיג טעלעגראפישע סלופעס א.ד.גל.

אין קדעמעניק איז בעת'ן שטורעם אריין א דונער אין א הויז, פון וואס עס איז ענטשטאנען א שרפה, בעת וועלכער עס זענען פערברענט געווארען 18 הייזער. עס זענען אויך פערברענט געווארען אלע פאפירען און וויכטיגע אקטען פון דעם קרעמעניצער פאסט אמט. אויך איבער גראָדנא האט זיך דורכגעטראגען א מעכטיגער שטורעם, וועלכער האט אראפגעריסען דעכער פון די הייזער, דורכגעבראכען ביימער און א תל געמאכט פון שטאטישען פארק.

קעלץ, 29 (טעלעפאניש)

איבער קעלץ און סביבה איז פרייטאג אדורך א שטארקער שטורם פערבינדען מיט א גאס רעגען און דונערס.

פון וואסער איז פערגאסען געווארען די שענקעוויטש גאס ווי אויך אלע קעלער שטובען. דער טייך שילניצא האט אויסגעגאסען.

פאר א פראנצויזיש-דייטשער פערשטענדיגונג איז איצט די טיר אפען

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.)

ארומרעדענדיג דעם רעזולטאט פון געשפרעך צווישען מינ. אידען מיט לאוואל'ן, שטעלט פעסט דער „טיימס", אז דער פראנצויזישער פרעמיער האט געפאדערט א פערזיכערונג, אז די בריטישע רעגירונג וועט איצט נישט שליסען קיין באזונדערע לופט-קאנווענץ מיט דייטשלאנד.

דער ענטפער פון דער ענגלישער רעגירונג, וועלכען מינ. אידען האט איבערגעגעבען לאוואל'ן, האט ענטהאלטען געוויסע פערזיכערונגען אין דער ריכטונג. זיי זענען אבער נישט געווען גענוגענדע. די ענגלישע רעגירונג, שטעהענדיג אויף דער וואך פון די אייגענע אינטערעסען, האט זיך נישט געקענט בינדען מיט קיין התחייבות'ן. בכן זי וועט נישט צושטעהן צו קיין שום פערשטענדיגונג.

אויף די קאנטינענטאלע מלוכה-מענער וועלען בנוגע דער דאזיגער שטעלונג מצד דער ענגלישער רעגירונג האבען א קריטישע באציהונג, ערקלערט דער „טיימס" — איז ענגלאנד גרייט צו געבען א באווייז פון איהר גוטען ווילען און זי וועט מסכים זיין אויף א באזונדערער פערשטענדיגונג מכח די באוואפנונגען אויף דער יבשה צווישען פראנקרייך און דייטשלאנד.

דער דאזיגער שטאנדפונקט פון דער ענגלישער רעגירונג איז מיט א ספעציעלער אקצענטירונג דורך אידען'ען פארגעשטעלט געווארען פאר לאוואל'ן.

די טיר פאר דייטש פראנצויזישע געשפרעכען זענען אלזא, איצט אפען, ערקלערט דער „טיימס", אויף וויפיל פאן ריבענטראפ וועט איצט וועלען פאהרען קיין פאריז צו דיסקוטירען מיט די פראנצויזען.

ליטווישע סוחרים פאדערן ווירטשאפטליכע באציהונגען מיט פוילען

קאוונא, 29 (ספ. טעל.)

אין שייכות מיט'ן געשפרעך, וואס עס האט בעגעבען דער ליטווישער האנדעלס-מיניסטער איברושיוס וועגען אנקניפען ווירטשאפטליכע באציהונגען, האבען די סוחר'ישע ארגאניזאציעס אין קאוונא אויסגעארבייט א מעמאראנדום צו דער ליטווישער רעגירונג, אין דעם מעמאראנדום פאדערן די ליטווישע ווירטשאפטליכע קרייזען אנצוקניפען האנדעלס-פערבינדונגען צווישען ליטא און פוילען.

8000 הייזער דערטרונקען

שרעקליכע פערפלייצונג אויף אנ'אינזעל

טאקיא, 29 (ספ. טעל.)

א שטארקער הורגאן און פערפלייצונג אויף דער אינזעל קיושין האבען פעראורזאכט דעם טויט פון 10 מענשען, 200 הייזער זענען פערניכטעט געווארען און 8000 הייזער זענען דערטרונקען אין וואסער.

אין קורומא איז דאס מיליטער ארויסגערופען געווארען אויף הילף, כדי צו פערשטארקען די ברעגעס פונם טייך טשיקגא, וועלכע האט איבער געריסען אלע טאמעס.

KLAVIOL „Ap. Kowalski" USUWA bezpowrotnie ODCISKI

ערשטע אפיציעלע ערקלערונג פון מאלקאלם מאקדאנאלד וועגען ארץ-ישראל

דעם נייעם קאלאניען-מיניסטערס ענטפער אויף דער אינטערפעלאציע פון קאראנעל וועדזשוואוד

לאנדאן, 29 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון אונטערן־הויז האט קאל. וועדזשוואוד אריינגעטראגען די שוין אנגעקינדיגטע אינטערפעלאציע צום קאלאניען־מיניסטער:

„נעמענדיג אין אכט די ענטשלאסענע שטעלונג פון דער דייטשער רעגירונג צו עלימינירען די יודען פון דייטשלאנד און נעמענדיג אין אכט די רדיפות, וואס דאס דאזיגע פאלק האט איצט אויסצושטעהן אין מזרח אייראפע, צי וועט דער קאלאניען־מיניסטער אויפסניי בעטראכטען די פראגע וועגען ערלויבען יודען פריי איינצוואנדערען קיין א"י, עבר־הירדן און אויך ציפערן?"

דער קאלאניען־מיניסטער מאלקאלם מאקדאנאלד האט אויף דער אינטערפעלאציע געגעבען פאלגענדע שריפטליכע תשובה:

„אין הסכם מיט דער איינגעשטעלטער פאלטיק פון זיין מאיעסטעט'ס רעגירונג מוז די איינוואנדערונג קיין א"י רעגולירט ווערען לויט דער ווירטשאפטליכער אויפנאמס־פעהיגקייט פון לאנד. די דאזיגע אויפנאמס־פעהיגקייט ווערט פעריאדיש אפגעשאצט דורך דעם הויך־קאמיסאר, וועלכער האט — ווי עס איז דעם עהרווירדיגען אינטערפעלאנט וואויל בעקאנט — אלעמאל ארויסגעוויזען סימפאטיע פאר דער לאגע פון די דייטשע יודען, אבהיטענדיג תמיד דעם דערמאנטען פרינציפ.

„בנוגע עבר־הירדן קען איך גארנישט צוגעבען צו דער תשובה, וואס איז ערטיילט געווארען אויף דער אינטערפעלאציע פון 26־טען מערץ ה. י.

„די פאליטיק פון דער רעגירונג פון ציפערן אויפ'ן געביט פון איינוואנדערונג שטרעבט אבצוהיטען דעם לעבענס־ניוואָ פון אינזעל־איינוואוינער, וועלכער וואלט געקענט פערערגערט ווערן, ווען אויף דעם אינזעל וואלט ערלויבט געווארען א פוילע אימיגראציע.

(דער ענטפער פון 26־טען מערץ, אויף וועלכען עס פערווייזט זיך מאלקאלם מאקדאנאלד, איז ערטיילט געווארען דורך דעם פריהערדיגען קאלאניען־מיניסטער סער פיליפ קאנליף־ליסטער. אויף אנ'אינטערפעלאציע פון קאל. וועדזשוואוד. אין דעם ענטפער איז געווען געזאגט, אז דער הויך־קאמיסאר האט נישט קיין מעגליכקייט צו ערמוטיגען יודישע קאלאניזאציע אין עבר־הירדן.)

די ארגאניזאציע פון פאלק אין דער צייט פון מלחמה-אויסברוך

פראנקרייך האט שוין צוגעגרייט אזא פראיעקט

פאריז, 29 (ספ. טעל.)

אין פארלאמענט איז נעכטען פונאנדערגעטיילט געווארען א פראיעקט פון אנ'אויסטאוו פון דער ארגאניזאציע פון פאלק אין דער צייט פון „מלחמה", דער פראיעקט זעהט פאר צו ארגאניזירען דאס גאנצע פאלק אין משך פון דער קורצסטער צייט אין פאל פון א קריגס קאנפליקט, דער פראיעקט זעהט פאר פון מאביליזירען דאס פאלק ווי דאס פערמעגען פון פאלק לטובת דעם שוץ פון דער מלוכה.

אלע פראנצויזען פון מענליכען געשלעכט קענען אין פאל פון מלחמה גערופען ווערען אין די מיליטערישע רייהען אהן שום רעכט אויף עיטשעדיגונג.

Doktór
Z. Henrykowski
ספעציאל-ארצט פאר וועגערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע
וואוינט יעצט
9 טראוגוטא 9
טעל. 262-98
נעמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אווענד.
פאר פרויען א ספעצ. ווארטע-זאל

העלענאוו אגודה לזמרה ולספרות עברית „הזמיר". העלענאוו

דינסטאג, דעם 2-טען ליפיעץ 1935. 9 א זייגער אווענד

אראטאריום פון היידן

די 4 צייטן פון יאהר

דיר. פראפ. זאקס ביים קלאוויר פרוי פיעטרושקא

סאליסטען: דארא סקורי, אדאם דאבאש, ז. לעוויטין

כאר און ארקעסטער פון „הזמיר"

לאדזשער פילהארמאנישער ארקעסטער

פרייזן 1,09 זל. — געזונלשאפטען בעקומען הנחה-בילעטען א 54 גר. פון מאנטאג דעם 1 ליפיעץ אין סעקרעטאריאט פון „הזמיר" על. קאשטשושקי 21 פון 8 ביז 10 אווענד

פוילישע רעגירונגס־פעראָרדנונגען געגען דאנציג

דאנציג, 29 (ספ. טעל.)

די דעוויזען־בעגרעניצונגען, וועלכע זענען איינגעפיהרט געוואָרען אין דאנציג, וואָס איז אין ווידערשפרוך מיט די פויליש־דאנציגער אָפּמאכען און זענען אין סתירה מיט די אינטערעסען פון פוילען, האָבען געצוואונגען די פוילישע רעגירונג אונטערצונעמען א רייה שריט.

עס איז נעמליך ערשינען א פעראָרדנונג וועגען ציטוויליגע בעגרעניצונגען אין פּאַסאַזשיר־ און טראַנספּאָרט־בריף קיין דאנציג.

אינם פּאַסאַזשיר־פערקעהר איז בעגרעניצט געוואָרען דאָס ארויסגעבען בילעטען פון די דאנציגער באהן־סטאציעס צו די סטאציעס אין פוילען. בילעטען וועלען פערקויפט ווערען בלויז אויף די סטאציעס אין גדיניע, טשעוו, סקארשעווא, קאקאשקא און קארטוזא. פערזאָנען, וועלכע וועלען פאָהרען ווייטער, וועלען אויף די דאָזיגע סטאציעס מוזען אויסקויפען נייע בילעטען.

אין סחורות־פערקעהר איז פאר פעקלעך, וואָס ווערען געשיקט פון פוילען קיין דאנציג, איינגעפירט געוואָרען דער צוואנג אָפּצוצאָהלען די טראַנספּאָרט־קאָסטען פאָראויס.

אין רעזולטאט פון די דאָזיגע פעראָרדנונגען, וועלען די הכנסות פון פערשידענע באהן־קאָסטען איינפליסען אין פוילישע זלאָטים און נישט אין דאנציגער גולדענס.

די אוניפיקאציע פון די וואַלוטעס

דאנציג, 29 (ספ. טעל.)

אין א געשפרעך, וואָס דער דאנציגער סענאַט־פּרעזידענט גרייזער האָט געהאַט מיט א פאָרשטעהער פון דאנציגער פאָרפּאָסטען", האָט גרייזער צוו. אנד. ערקלערט, אז ארויסשיקענדיג קיין דאנציג איהר ספּעציעלען דעלעגאט וועט פוילען געניסען פון דער איצטיגער שווערער סיטואציע אין דאנציג אויף אנצוהויבען אונטערהאנדלונגען נישט בלויז וועגען דער צוואנג־ווירטשאפט מיט די דעוויזען, נאָר אויך וועגען אנדערע ענינים, וואָס ליגען אויף דער ליניע פון לעזען די קריטישע לאַגע פון דאנציג, דאָס פּראָבלעם איז די אוניפיקאציע פון די וואַלוטעס.

אין שוץ פון לאדז

דאנציג, 29 (ספ. טעל.)

די פעראָרדנונגען פון דער פוילישער רעגירונג זענען ווי מיר ווערען אינפאָרמירט פון זיכערע קוועלען, ערשט א וואָרנונג. ספּעטער, וואָס שטעהען נאָהענט צום אויסערן־מיניסטעריום און צום האנדעלס־מיניסטעריום ערקלערען, אז פוילען וועט אונטערנעהמען אַלע מיטלען, כּדי צוריקצוקעהרען דער פוילישער אינדוסטריע א פערגעלטונג פאר די געליטענע היזקות און כּדי צו נאָרמירען די ווירטשאפטליכע פערהעלטנישען אויף א נייעם יסוד. אין דער ערשטער רייה האנדעלט עס זיך וועגען רעגולירען די בעציהונגען צווישען לאָדזער טעקסטיל־מארק און דאנציג.

פּרעזידענט פון דאנציגער פאלקסטאג געוואָרען אויס היטלעריסט

דאנציג, 29 (ספ. טעל.)

דער ביז־איצטיגער פּרעזידענט פון פאָלקסטאג, פאָן ווגוק האָט געלעגט זיין מאנדאט אין פאָלקסטאג און אין גלייכצייטיג ארויסגעטרעטען פון דער נאציאָנאל־סאָציאליסטישער פארטיי.

די פונקציעס פון ציטוויליגען פּרעזידענט פון פאָלקסטאג האָט דערווייל איבערגענומען דער ערשטער וויצע־פּרעזידענט לאנדראט אנדרעס, אויך א נאציאָנאל־סאָציאליסט.

דער סיסטעמאטישער אנטי־יודישער באיקאָט־קאמף אין דייטשלאנד

יודן ווערן ארויסגעשטויסן פון דער בעקליידונגס־אינדוסטריע

בערלין (יט"א) די „נאָרדשלעזישע טאגעס־צייטונג" טיילט מיט, דאָס אין דער נאָהענטסטער צייט וועלען אַלע ענטשפּרעכענדע אונטערנעהמונגען אויפגעפאָדערט ווערען אויסצוהענגען די ספּעציעלע בעצייכנונגען פאר דייטשע געשעפטען. די דאָזיגע בעצייכנונג וועלען בעקומען בלויז די דורך דער פארטיי אָנערקענטע ארישע געשעפטען, דאָקטוירים, אדוואָקאטען, דענטיסטען, סוחרים און האנדווערקער. אזוי ארום וויל מען דערגרייכען, אז „יעדע דייטשע פרוי, יעדער דייטשער קונה זאָל זיך קענען אָריענטירען, וואו ער דארף קויפען".

בערלין (יט"א) „פעלקישער בעאָבאכטער" בעריכטעט וועגען א ספּעציעלע מאָדעלען־אויסשטעלונג, וואָס איז איצט געעפענט געוואָרען אין בערלין דורך דער ארבייטס־געמיינשאפט פון דייטש־ארישע פאבריקאנטען פון דער בעקליידונגס־אינדוסטריע א. ג. „אדעפא". גלייכצייטיג בעריכטעט דער צענטראלער נאצי־אָרגאַן וועגען דער ירידה פון יודישען אנטייל אין דער בעקליידונגס־אינדוסטרי אין דייטשלאנד. „א דאנק דער אינטענסיווער פאַרטיי־ארבייט — שרייבט דער „פעלקישער בעאָבאכטער" — איז געלונגען דעם נעבען דער לאנדווירטשאפט גרעסטען ווירטשאפטס־צווייג, וועלכע האָט זיך פריהער געפונען כּמעט אויסשליסליך אין נישט־ארישע הענד, אין א בעדייטענדער מאָס איבערצוגעבען אין די הענד פון דייטשע פאָלקס־גענאָסען. אין קליינע און מיטעלע שטעט זענען די נישט־ארישע דעטייל־געשעפטען שוין כּמעט גענצליך פערשוואונדען. יודישע געשעפטען ווערען מאסענהאפט איבערגענומען דורך ארישע. פיל ארישע אָנגעשטעלטע פון נישט ארישע געשעפטען אָבען געגרינדעט זעלבסטשטענדיגע אונטערנעהמונגען.

„אדעפא" צעהלט שוין איצט העכער 600 מיטגלידער און אלע געהערען זיי צו דער נאציאָנאל־סאָציאליסטישער פארטיי. די אונטערשטיצונג פון ארישען עלעמענט איז זייער וויכטיגסטע אויפגאבע".

„קאמיטעט צו וואכען איבער דער רעפובליק"

וועט קאנטראלירען די טעטיגקייט פון דער פראנצויזישער רעגירונג

פאריז, 29 (ספ. טעל.)

אויף א פערזאמלונג פון לינקען דעמאָקראַטישען און ראדיקאלען פליגעל פון סענאט, האָט סענאטאָר מארטין איבערגעגעבען א בעריכט פון די געשפּרעכען, וואָס דאָס פּרעזידיום פון דער דעמאָקראַטיש־ראדיקאלער פראקציע האָט געהאַט מיטן פּרעמיער לאוואַל. סענאטאָר מארטין האָט אונטערגעשטראָכען, אז דער פּרעמיער האָט גענומען צו קענטניס די שאַפונג פונ'ם „קאָמיטעט צו וואכען איבער דער רעפובליק". דער פּרעמיער האָט אויך פערזיכערט די פראקציע, אז זיין דעקלאראציע, וועלכע ער וועט פאָרלעזען אויף דער לעצטער פּארלאַמענט=זיצונג פאר די וואקאציעס, וועט בעפרידיגען אלע רעפובליקאנער.

3 יודען אין האגער שטאָט־ראט

אמסטערדאם, (יט"א) פון די פריהערדיגע 4 יודישע ראטמענער זענען אין דעם נייעם האגער שטאָט־ראט ווידער געוועהלט געוואָרען 2 יודען — דער סאָציאליסט ז. סטאַקוויט און דער ראדיקאל פּראָפ. יוסף יוטטא. פּראָפ. יוטטא זאָל אין קורצען איבערנעמען דעם מיניסטערען־ראט פאר סאָציאלע אנגעלעגענהייטען. אין דעם פאַל וועט אויף זיין אָרט אריין אין האגער שטאָט־ראט דער גבאי. שאַמיי־סטער פון דער אשכנזישער קהלה מ. יאַעלס.

פייערונג צום אנדענקען פון יודישע קריגס=געפאלענע אין גראַץ

וויען, (יט"א) אין גראַץ איז פאָרגעקומען אַן'אימפּאָזאנטע פייערונג פון ענטהילען דעם דענקמאָל פון 49 יודישע זעלנער פון גראַץ, וועלכע זענען געפאַלען אויף די שלאכט פעלדער בעת דער וועלט־מלחמה. אין דער פייערונג האָבען זיך בעטייליגט אויך פאָרשטעהער פון דער גענעראליציע און פון דער רעגירונג.

אַן'איינדרוקספולע רעדע האָט געהאַלטען דער לאנד לייטער פון „פאַטערלענדישען פראָנט" דר. גערבאך, וועלכער האָט צוו. אנד. בעטאָנט, אז „קיין שום בלוט מיטאָס וועט נישט בעווייזען אָבצומען דעם אָנדענקען פון די יעניגע, וועלכע זענען געפאַלען פאַרן פאַטערלאנד".

יודען, פאָהרט קיין צאָפּאָט!...

דאנציג (יט"א) די דאנציגער פּרעסע און בעזונדערס דער אָפיציעלער אָרגאַן פון סענאט, דער „דאנציגער פאָרפּאָסטען", ברענגט א רייהע שענדליכע יודען העצערישע נאָטיצען, שרייבענדיג אז די יודען, וועלכע באָדען זיך אין ים און ליגען אויף דער פּלאַזשע „רופען ארויס עקעל ביי דער בעפעלקערונג". די צייטונג פאָדערט אויף די מאַסגעבענדע פאַקטאָרען, דאָס זיי זאָלען שטיצענדיג זיך אויף די סאניטארע פאָרשריפטען בעפרייען די געסט ביים ברעג ים פון דעם דאָזיגען אונעסטעטישען בילד.

Dr. REICHER
פאלודביאַרוואַ 28, טעל. 201-93
ספעציאַליסט
פאַר מענער=שוואַכע=בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען און פסיכאָ=אַנאַליזען
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—8 אָוונט

Dr. med. P. Braun
ספעציאַליסט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקה
נעהמט אָן פון 8—1 און פון 4—8 אָוו.
Cegielniana 4, tel. 100-57.

כעמיש=באַקטעריאָלאָגישער לאַבאָראַטאָריום
פ. שאַץ, לאָדז,
פּיעטריקאָווער 37.
פיהרט דורך זעמטל. ערצטליכע אַנאַליזען
פון אורין, בלוט, פלעגמע א. א.

„מיטטיילונגען פון משוגעים־הויז"

בערלינער קארעספּאָנדענט פון „איזוועסטיא" וועגען ראַסען־משוגעת אין דייטשלאנד

מאָסקווע (יט"א) אונטער דער איבערשריפט „מיטטיילונגען פון משוגעים הויז" פערעפענטליכט „איזוועסטיא" אַן'ארטיקעל פון איהר בערלינער קארעספּאָנדענט, דעם בעקאַנטען רוסישען זשורנאַליסט דמיטרי בוכארצעוו. דער קאָרעספּאָנדענט בעהאַנדעלט דאָס גרויסע געפּרעטעניש אויף כלערליי משוגעת זשורנאַלען און צייטשריפטען אין היינטיגען דייטשלאנד, ווי א שפּינער טעאָזאָפישע, אסטראָלאָגישע, אָקולטיסטישע וכדומה „מעטאַפּסיכישע" פּליודער אויסגאַבען. וואָס טראָץ זייער „נישט ערציהערישען" כאראקטער, האָבען זיי א בעדייטענדע ווירקונג אויף דער דייטשער פּאָליטיק און איבען אויס א גאָר גרויסען איינפלוס אויף דער געשטאַלטונג פון די אינערליכע בעציהונגען אין דריטען רייך.

גאַנץ בעזונדער שטעלט זיך בוכארצעוו אָפּ אויף דעם אנטיסעמיטישען וואָכענבלאַט אין בערלין „דער יודענקענער", וועלכען וואָלט, לויט בוכארצעוו'ן, מיט רעכט געדאַרפט הייסען „מיטטיילונג פון משוגעים הויז".

אַלס אילוסטראַציע פון שטורעמדיגער משוגעת גיט איבער בוכארצעוו דעם אינהאַלט פון עטליכע ווילד־אַנטיסעמיטישע אַרטיקלען אין דעם דאָזיגען בלאַט, בעזונדערס פון אַן'אַרטיקעל א.ט. „דער וועלט־דיקטאַטאָר". אַלע אומגליקען אויף דער וועלט ערקלערט דער אויטאָר פון דעם אַרטיקעל מיט דער עקזיסטענץ פון אַ „וועלט־דיקטאַטאָר", וואָס זיצט אויפ'ן טראָן פון שטן" און וואָס זויגט אויס דאָס בלוט פון האַרצען ביי אַלע פעלקער. דער „וועלט־דיקטאַטאָר" איז פערשטעהט זיך, דאָס יודישע פאָלק. אויסער דעם וועלט־דיקטאַטאָר עקזיסטירט אויך אַ „בלוטיגער פערבאַנד", וואָס זיין אידעאָלאָגיע באַזירט זיך אויפ'ן תנ"ך. דער דאָזיגער „בלוטיגער פערבאַנד" ארבייט אין קאָנטאַקט מיט אַ צווייטען „בלוטיגען פערבאַנד" אין רוים, וועלכער קלייבט זיך שוין לאַנג צו פערניכטען די ארישע ראַסע. צו דעם דאָזיגען צוועק האָט דער רוימישער פערבאַנד אָן דער שפּיץ מיט'ן רוימישען פּויפּסט „באָלשעוויזירט די גיגאַנטישע רוסישע מלוכה", כּדי אַזוי אַרום צו פערכאַפּען די גאַנצע וועלט פאַר'ן יודישען כהן־גדול...

לויט די זיכערע ידיעות פונ'ם שרייבער אין „יודענקענער", האָבען זיך דאָס רוב רעגירונגען פערפליכטעט אויסצופיהרען די פעראָנדנונגען פון די אויבענדערמאָנטע בלוטיגע פערבאַנדען. אין דער ערשטער רייהע איז די רוט פון שטראָף געווענדעט געגען דייטשלאַנד און נאָכדעם, ווי דייטשלאַנד וועט פערוואַנדעלט ווערען אין אַ מדבר, וועט קומען די רייהע פאַר אנדערע לענדער. געגען דייטשלאַנד ווי עס ווייזט זיך אַרויס, האָט זיך געשאַפען אַ פראָנט: ירושלים — רוים — ווירטעמבערג — לכאסא — ציילאָן — איידאר — דאָרשטאַט — פּאַריז — לאָנדאָן — ניו־יאָרק. ווייטער ווייזט זיך אַרויס, אַז יודען האָבען צוגע'גנבעט ביי די אַריער זייער טויזענד־יעהריגע געשיכטע און האָבען זי בעהאַלטען אין זייערע געהיימע ביבליאָטעקען, וועגען וואָס עס האָט נאָך געוואוסט... זאַראַטוסטראַ.

וואָסזשע זאָל נעבען טון דאָס אומגליקליכע דייטשען רייך, ביי וועלכען יודען האָבען צוגע'גנב'עט זיין געשיכטע און געשאַפען געגען איהם אַ פראָנט פון איידאַרא ביז ניו־יאָרק? אַנ'אויסגאַנג פון דער טראַגישער לאַגע זעהט דער אויטאָר פונ'ם אַרטיקעל אין גענעראַל לודענדאָרפ'ס רוף צום קאַמף געגען קריסטענטום, דאָס הייסט, „בעפרייען זיך פון משה'ן מיט זיין רעליגיעזען סיסטעם, דאָס הייסט פון קריסטענטום... מחמת בסך־הכל איז דער ביבלישער משה געווען נישט מעהר און נישט ווייניגער ווי „אַ פאַבריקאַנט פון פּולווער, אַ רויבער־אטאמאַן, אַ מאַסען־מערדער און א... באָלשעוויק" — אַזוי זאָגט בפירוש אין זיין בראָשור אַ געוויסער יורגענס פון בייערן, וועמענס „וויסענשאַפטליכע" אויספאָרשונג איז איצט אַרויס אין דער 7־טער אויפלאַגע.

אונגעפעהר אויף דעם זעלבען ניוואָ און פון דעם זעלבען אינהאַלט זאָגט בוכארצעוו, זענען אַלע אַנדערע אַרטיקלען און נאָטיצען פונ'ם „יודענקענער" מעגליך, אַז ליטעראַרישע איבונגען פון משוגעים איז אַ גוטע אידעי פון שטאַנדפּונקט פון פּסיכאָטעראַפּיע, פערענדיגט בוכארצעוו, אָבער צו וואָס פערשפּרייטען די גייסטיגע פּראָדוקציע פון משוגעים צווישען געזונדע מענשען, דאָס איז שווער צו פערשטעהן."

בעדראָהט די רעכט פון די יודישע אדוואָקאטען אין עסטרייך

וויען (יט"א) דער עסטרייכישער מיניסטערען־ראַט האָט שוין אָנגענומען א געזעץ־פּראָיעקט, דורך וועלכען עס ווערען בטל די מאַנדאַטען פון די פערוואַלטונגס־מיטגלידער פון די אדוואָקאַטען־קאַמערן. די נייע פערוואַלטונגען וועלען פון איצט אָן אין הסכּם מיט דעם נייעם רעזשים נאָמינירט ווערען דורך דער רעגירונג. דאָס נייע געזעץ שאַפט א נייע לאַגע פאר די יודישע אדוואָקאַטען, וועלכע קענען נישט רעכענען דערויף — אורטיילענדיג לויט די ערפאַהרונגען אין „פאַטערלענדישען פראָנט" — דאָס זיי וועלען קענען ערהאַלטען אַנ'ענטשפּרעכענדע רעפּרעזענטאַנץ אין די פערוואַלטונגען פון די אדוואָקאַטען־קאַמערן.

כאַראַקטעריסטיש זענען דערביי די אויסערונגען אין דעם ווינער „מאָרגען" פון דעם פּאָרזיצער פון פאַך־ביראָט פון אדוואָקאַטען אין „פאַטערלענדישען פראָנט" ד"ר היינריך פאַנלאַר - דיינהאַרדשטיין, וועלכער שרייבט אָפען וועגען דער נויטווענדיגקייט פון א „נומערוס קלאַוזוס" און וועגען דער טיילונג פון די קאַמערן לויט דעם ראַסען־שטאַנדפּונקט".

פריינדליכע שטעלונג פון דער קאַנאַדישער רעגירונג

צו דער יודישער איינוואַנדערונג

מאָנטרעאָל, 29 (יט"א טעלעגראַפיש) אויף א פערזאַמלונג פון דער יודישער אימיגראַנטען הילף געזעלשאַפט אין קאַנאַדע האָט דר. י. פּאָל ערקלערט, אז די קאַנאַדישע רעגירונג פערנעמט א גינסטיגע שטעלונג צו דער יודישער איינוואַנדערונג קיין קאַנאַדע. אין משך פון פערגאַנגענעם יאָהר איז אריינגעקומען אין קאַנאַדע צאָהל דייטשע יודען און עס איז געלונגען בעוואָרענען פיל דעפּאָרטאַציעס.

דער יודישער דעפּ. מ. ז. יאַקאָבס האָט אין זיין רעדע בעטאָנט, אז כּמעט אַלע 245 מיטגלידער פון דעם קאַנאַדישען פּאַרלאַמענט זענען פריינדליך געשטימט צו יודען.

„נײַער פאָלקסבלאַט"
לאָדז, 30 יוני 1935
לאָדז, 30 יוני 1935

איטאַליעניש־אַביסינישער קאָנפליקט דראָהט מיט אַ סכנה דער פעלקער־ליגע

די לעצטע רייזעס פונם ענגלישען אויסערן־מיניסטער אַהין אַ טעקע, אידען, האָבען נישט פיל מיטגעהאָלפען אויפצוקלערען די לאַגע. אין פּאַריז האָט אידען געהאַט זעהר אַ קיהלע אויפנאַהמע און עס האָט נישט געקענט קומען צו אַ פערשטענדיגונג צוליב דעם, ווייל עס ווייזט זיך אַרויס, אַז דער ענגליש־דייטשער ים־אָפּמאַך ענטהאַלט אַ פונקט, לויט וועלכען ענגלאַנד איז פערוועהרט איבערצוגעבען אַ דריטער מלוכה דעם פּלאַן פון דעם דייטשען פלאָטען־בוי. אין פּאַריז האָט מען קודם כל געוואָלט וויסען פון אידענ'ען דעם גענויען דייטשען ים־פּראָגראַם. דער ענגלישער צד האָט אָפּגעזאָגט דער פראַנצויזישער פאָדערונג און האָט אַרויסגערוקט אַ קאָמפּראָמיס־פאָרשלאַג, וועלכער בעשטעהט אין דעם, דאָס ווען די פראַנצויזישע ים־עקספּערטען וועלען קומען קיין לאָנדאָן און פאָרשטעלען זייער פּראָגראַם וועט גלייכצייטיג אויך פערעפענטליכט ווערען דער פּראָגראַם פון אויפבוי פון דייטשען קריגס־פלאָט.

דער דאָזיגער פאָרשלאַג האָט אָבער אָנגעטראָפען אויף אַ ענערגישען ווידערשטאַנד מצד לאַוואַל'ן און די פראַנצויזישע רעגירונג האָט בעשלאָסען נישט אַרויסצושיקען קיין ים־עקספּערטען קיין לאָנדאָן.

אויך אין רוים איז אידענ'ס מסיע נישט געלונגען. עס איז איהם נישט געלונגען איבערצוציגען מוסאָליני'ן וועגען דעם נוצען, וואָס עס קענען האָבען פאַר איטאַליען די ענגלישע פאָרשלאַגען אין דער פראַגע צו ליקווידירען דעם קאָנפליקט מיט אַביסיניען. וועגען דער דאָזיגער פראַגע שרייבט אוגור אין „ק. פ." צווישען אַנדערן פאָלגענדעס: דער קריזיס בעדויערט ווייטער און געהט פאָרווערטס. דאָס בעדייט, אַז די פעלקער־ליגע איז ווידער ערנסט בעדראָהט. מיניסטער אידען האָט קיין רוים געבראַכט פאָלגענדע ענגלישע פאָרשלאַגען: ענגלאַנד איז גרייט צו פערמיטלען, אַז אַביסיניען זאָל ערטיילען פאַר איטאַליען די געפאָדערטע עקאָנאָמישע קאָנצעסיעס, בכדי אָבער לייכטער צו מאַכען די דאָזיגע אונטערהאַנדלונגען, דאָס הייסט, בכדי צו בעוועגען אַביסיניען, זי זאָל איינגעהן אויף הנחות וועט מען איהר אָנערקענען אַ צוטריט צום ים און נעמליך דעם זעאילאַ, וואָס געפינט זיך אין בריטישען סאָמאַלי־לאַנד.

שוין דער פאַקט אַליין, וואָס אַזאַ פאָרשלאַג איז געמאַכט געוואָרען, בעווייזט, אַז די ענגלישע רעגירונג האָט זיך איבערציינגט, אַז אין די ראַהמען פון דער פעלקער־ליגע איז אונמעגליך צו דערגרייכען וועלכע עס איז לעזונג צו דער פראַגע. פון דער אַנדערער זייט ווידער איז דער ענגלישער פאָרשלאַג פאַר איטאַליען אויך נישט אָננעהמבאַר. להיפוך, ער שאַפט פאַר אַביסיניען אַ לאַגע, וואָס וועט איהר אין דער צוקונפט ערלויבט זיין אַרויסצוווייזען נאָך אַ גרעסערע אומאָפּהענגיקייט לגבי די אינטערווענציע השפּעות פון דער איטאַליענישער פּאָליטיק. מען דאַרף זיך דעריבער נישט וואונדערן, וואָס מוסאָליני האָט אָפּגעוואָרפען דעם ענגלישען פאָרשלאַג. ער זאָל האָבען ערקלערט, אַז מען קען נאָך אויסמיידען אַ מלחמה דורך אַזאַ פערשטענדיגונג מיט אַביסיניען אין וועלכער דאָס דאָזיגע לאַנד זאָל מסכים זיין צו ערטיילען איטאַליען אַ גרויסע השפּעה אין די ווירטשאַפטליכע פראַגען. ווען אָבער עס זאָל קומען צו אַ מלחמה — האָט מוסאָליני געזאָגט — וואָלט איהר דיל געווען אַ לעפיניטיווע ענטשיידונג, וואָס זאָל בעשטעהן אין בעשטימען אַ איטאַליענישען פּראָטעקטאָראַט איבערן גאַנצען לאַנד.

אַביסיניען געפינט זיך אַלזאָ, אין אַ שווערע לאַגע. אָבער דאָס איז נאָך נישט דאָס טראַגישע. אויך די פעלקער־ליגע געפינט זיך ערב אַ קאַטאַסטראָפע. אַביסיניען וועט אויף אַזאַ אָדער אַנדערן אופן בלייבען לעבען. אָבער דער פעלקער־בונד איז אויסגעשטעלט אויף אַ טויט־סכנה.

בעת דער לעצטער סעסיע פון ראַט פון דער פעלקער־ליגע האָבען ענגלאַנד און פראַנקרייך זיך געשטעלט אויפ'ן שטאַנדפונקט, אַז דער איטאַליעניש־אַביסינישער קאָנפליקט זאָל ערלעדיגט ווערען אין די ראַהמען פון פעלקער־בונד. פון די ערפאַהרונגען פון דער שידס־קאָמיסיע, וואָס איז צו דעם צוועק געשאַפען געוואָרען, איז צו זעהן, אַז מען קען נישט שענקען קיין גרויסע האָפנונגען אויף דער פּראָצעדור. פערשטעהט זיך, מען קען זיין פערעקשנ'ט און ווייטער געהן אויף דעם וועג, אָבער וואָס וועט דערפון אַרויסקומען אַביסינען, אויב דער צד וואָס קלאָגט אָן וועט צווינגען דעם ראַט פון דער ליגע פעסטצושטעלען, אַז איטאַליען איז שולדיג אין קאָנפליקט. און זאָלען מיר אָננעהמען, אַז עס וועט עפּעס אַזוינס געשעהן, אַז דער פעלקער־בונד וועט געפינען מיטלען אָנצוואַרפען איטאַליען זיין ווילען. אָבער צי איז דאַן נישט פולשטענדיג זיכער, אַז עס וועט זיך נישט געפינען קיין איין איטאַליענישער בירגער, וואָס זאָל נישט פאָדערן, דאָס איטאַליען זאָל תיכף אַרויסטרעטען פון פעלקער־בונד. דער נצחון פון דער פעלקער־ליגע קען זיך דאַן פערוואַנדלען אין אַ פולשטענדיגער מפּלה.

עס מוז דעריבער געזוכט ווערען מיטלען צו ערלעדיגען דעם קאָנפליקט נישט דורך דער פעלקער־ליגע. מען דאַרף דעריבער שטרעבען דערצו, אַז די אַמייסטען פעראינטערעסירטע מלוכות פראַנקרייך און ענגלאַנד, זאָלען דורך אַ פריינדליכער אינטערווענץ דירעקט דעם ענין ערלעדיגען.

בכדי אָבער אַזאַ אינטערווענץ זאָל האָבען ערפאָלג, דאַרף זי קודם כל אָנגעווענדעט ווערען אין אַדיס אַבעבאַ און נישט אין רוים. מען דאַרף ענדיגען מיט דער לכתחילה'דיגער איינשטעלונג, אַז שולדיג איז נאָר איטאַליען. די עפענטליכע מיינונג אין איטאַליען איז דערפיהרט געוואָרען צו פערצווייפלונג פון דער שטימונג, וואָס איז געשאַפען געוואָרען אין זשענעווע, און פון וועלכער מען האָט געקענט דרינגען, אַז אַביסיניען איז פולשטענדיג אין אָרדנונג אין איהר האַנדלונג. די רעגירונגען פון ענגלאַנד און פראַנקרייך האָבען גענוג ערפאַהרונגען אין די אַביסינישע פראַגען און וויסען גאַנץ גוט, אַז די לעגענדע וועגען דער אונבעדינגטער גערעכטיגקייט פון דער פּאָליטיק, וואָס עס פיהרט דער אַביסינישער קעניג וועט זיך נישט לאַנג קענען האַלטען. דער איינציגער וועג, וואָס איז נאָך געבליבען בכדי אָפּצוהיטען דעם שלום, אַזוי אויסאיבען אַ שטאַרקע פרעסיע אויף דער רעגירונג אין אַדיס אַבעבאַ, אַז זי זאָל ווי אַמגיכסטען מסכים זיין אויף אַ גערעכטע און טאָלעראַנטע בעהאַנדלונג פון אַלע אויסלענדישע אינטערעסען אין אַביסיניען.

מוסאָליני האָט אָנגעוויזען אויף דעם וועג פון פּראַקטישער ערלעדיגונג פון דעם דאָזיגען ענין, אויסדריקענדיג דעם וואונש, אַז אין אַביסיניען זאָל איינגעפיהרט ווערען אַזאַ רעזשים, ווי עס הערשט זייט אַ האַלבען יאָהר הונדערט אין עגיפּטען, און וועלכע האָט אַזעלכע גינסטיגע רעזולטאַטען צוריקשטעלענדיג דעם שלום און עקאָנאָמישען וואוילשטאַנד אין לאַנד. אין ערשטען אויגענבליק שיינט עס אונגערעכט. פאָרשענדיג אָבער פון דער נאָהענט דאָס גאַנצע אַביסינישע פּראָבלעם, מוז מען קומען צום בעשלוס, אַז קיין אַנדערע פרידליכע ערלעדיגונג פון קאָנפליקט איז אונמעגליך אַדורכצופיהרען".

ווען מיר נעמען אין אַכט, אַז די אויבענדערמאַנטע אויספיהרונגען שטאַמען פון אַ מענש, וואָס קען אויסגעצייכענט גוט די פערהעלטנישען פון דער ענגלישער פּאָליטיק, מוז מען קומען צו דער איבערציגונג, אַז פאַרן פרייז פון דערהאַלטען דעם צווייפעלהאַפטען געמיינזאַמען פראָנט פון ענגלאַנד, פראַנקרייך און איטאַליען, וועט פאַלען אַלס קרבן די איינציגע אונאָפּהענגיגע שוואַרצע מלוכה אין אַפריקאַ.

זיך פערענדיגט די אַכזריותדיגסטע מלחמה אויף דער וועלט

ערשט מיט אַ פּאָר טעג צוריק האָט מען אונטערגעשריבען אַ פּראָטאָקאָל וועגען וואַפענשטילשטאַנד אין איינער פון די לענגסטע און אכזריותדיגסטע מלחמות אויף דער וועלט. די דאָזיגע מלחמה האָט געדויערט דריי יאָהר. אין יוני 1932 איז זי אויסגעבראָכען צווישען די דרום־אַמעריקאַנישע רעפּובליקען באָליוויען און פּאַראַגוויי וועגען אַ טעריטאָריום אין דער גרויס פון 200 טויזענד קוואַדראַט־קילאָמעטער. דאָס דאָזיגע טעריטאָריום, פון קיינעם נישט בעוואוינט, פערוואַקסען מיט אַ טראָפּיקאַלישען וואַלד, האָט אייגענטליך צו קיינעם נישט געהערט. ערשט ווען מען האָט דאָרט ענטדעקט רייכע נאַפט־קוואַלען, האָבען ביידע שכנישע מלוכות אויסגעצויגען צו איהר די האַנד. עס איז ענטשטאַנען אַ קאָנפליקט, און עס איז אויסגעבראָכען אַ מלחמה.

און הגם דאָס איז געווען אַ גאַנץ געוועהנליכע מלחמה, ווי עס איז שטענדיג ערגיץ פאַראַן אויף דער וועלט, האָט זי זיך אָבער אויך מיט עפּעס אויסגעצייכענט: נעמליך, עס איז נישט ערקלערט געוואָרען קיין קריג.

אין אָנהויב פון דער מלחמה האָבען אין דער באָליווישער אַרמעע געקעמפט 5000 מאַן, און אין דער פּאַראַגווייער 3000. אין לעצטען יאָהר, ד. ה. ביז צו דער לעצטער צייט — האָבען די בעוואָפענטע כחות פון באָליוויען אויסגעמאַכט 60 טויזענד מאַן און פון פּאַראַגוויי 40 טויזענד סאָלדאַטען. בעוואָפענט אין די מאָדערנסטע מאָרד־מכשירים ווי אַרטילעריע, אייראָפּלאַנען, מאַשינען־געוועהר און אַפילו גיפטיגע גאַזען.

אין משך פון די דריי יאָהר קריג זענען אומגעקומען 50 טויזענד מענשען, ד. ה. אַז אויף די הונדערט טויזענד מאַן פון ביידע אַרמעען איז געפאַלען יעדער צווייטער סאָלדאַט. אין ביידע לענדער האָט געהערשט אַן עקסטרעמע נויט. די מלוכה־קאַסעס זענען ליידיג. די בעפעלקערונג איז ערשעפּט פון די איבעריגע הלוואות, אויפגעפרעסען דורך די מגפות, וואָס זענען פערשלעפּט געוואָרען פון די סאָלדאַטען, וואָס זענען געקומען אויף אורלויב. די שולען זענען געשלאָסען, ווייל די יוגענד פון 17 יאָהר אָן איז געשטאַנען אונטער'ן געוועהר. דאָס איז דאָס בילד פון די לענדער פון וועלכע עס איז אויסגעצאַפּט געוואָרען דאָס בלוט ביז צום לעצטען טראָפּען צוליב דער מלחמה פון „גרינעם גהינום". אַזוי ווערט איצט גערופען דאָס טעריטאָריום, צוליב וועלכען די מלחמה איז פאָרגעקומען.

אין די אורוועלדער פון דער שרעקליכער טשאַקאָ, אַזוי הייסט די געגענד, זענען די מענשען געפאַלען פון קראַנקהייטען, הונגער, פון גיפטיגע שלאַנגען אָדער פון ווילדע חיות. אין געפאַנגענשאַפט האָט זיך בעקומען נאָר אַ פערשווינדענד קליינע צאָהל מענשען. ווייל די אכזריות פון דער דאָזיגער שרעקליכער מלחמה איז איבערשטייגען אַלץ וואָס איז נאָר בעקאַנט פון דער געשיכטע פון מלחמות. די געפאַנגענע האָט מען פשוט דערהרגעט אוי אָפּטמאָל נאָך האַלב־לעבעדיגע אַריינגעוואָרפען אין די גריבער.

קיין שום „עטישע" בעשלוסען פון דער האַאַגער קאָנפערענץ האָבען נישט פערפליכטעט. ווייל ווער האָט דען געקענט צוקומען צו די פינסטערע אונדורכדרינגליכע וועלדער. די מלחמה האָט נאָך געשלאָגען אַ „רעקאָרד": די צאָהל פערלוירען געוואָרענע אָהן שום ידיעות בעטרעפט 50 פּראָצענט. קיינער ווייסט נישט. וואָס מיט די מענשען איז געשעהען. איינס איז אָבער זיכער: זיי וועלען שוין קיינמאָל נישט צוריקקומען.

אין ביידע לענדער איז פּאַטעטיש געוואָרפען געוואָרען די לאָזונג: „מיר וועלען נישט געבען טשאַקאָ!" עס האָבען זיך געבילדעט פריוויליגע אָפּטיילונגען און זענען אַרויס געגען זיך אין איינ'לעך אויפרעגונג, איבערצייגט אין אמת פון זייער זאַך. די פאַבריקען פון געוועהר און אַמוניציע האָבען אויפגעלעבט. דורך בוענאָס איירעס און ריאָדעזשאַנעיראָ האָט אָנגעהויבען צו פליסען קריגס־מאַטעריאַל פון די ענגלישע און פראַנצויזישע פאַבריקען קיין פּאַראַגוויי. דורך סאַנטיאַגאָ־דע־טשילע פון די דרום־אַמעריקאַנישע און דייטשע פאַבריקען קיין באָליוויען. די פּאַראַגווייאישע אַרמעע איז אָרגאַניזירט געוואָרען דורך די געוועזענע צאַרישע אָפיצירען — די באָליווישע דורך דעם בעקאַנטען אינסטרוקטאָר פון די היטלעריסטישע שטורם־אָפּטיילונגען רעהם, וואָס איז אין 30 יוני דערשאָסען געוואָרען אין דייטשלאַנד.

נישט קוקענדיג דערויף, וואָס די מלחמה האָט זיך צופלאַקערט אויף גוט, איז זי אָבער נישט ערקלערט געוואָרען. ביידע מלוכות געהערען צו דער פעלקער־ליגע און עס האָט זיי „נישט געפּאַסט" אָנצוהויבען אַ מלחמה דאָרט, וואו יעדער קאָנפליקט האָט געקאָנט ערלעדיגט ווערען דורך מיטלען, וואָס עס האָט אין איהר רשות די פעלקער־ליגע.

ביידע צדדים האָבען זיך געווענדעט צו דער פעלקער־ליגע. איידער די ליגע האָט נאָך אָבער עפּיס בעשלאָסען, איז זי שוין געשטאַנען פאַר אַ געשעהענעם פאַקט.

עס איז געשאַפען געוואָרען אַ „קאָמיטעט פון דער פעלקער־ליגע אויסצופאָרשען דעם קאָנפליקט צווישען פּאַראַגוויי און באָליוויען". און ער האָט אַרויסגעשיקט אַנ׳ „אויספאָרשונגס־קאָמיסיע" אָהן פולמאַכטען. ווער האָט אָבער געקענט צוקומען צו די פינסטערע וועלדער פון „גרינעם גהינום" בכדי צו ענטדעקען זיין גרויליגען סוד. די פעלקער־ליגע האָט גאָרנישט בעשלאָסען. צוליב דעם איז די מלחמה אָפיציעל „ערקלערט" געוואָרען. אין ביידע לענדער איז ערקלערט געוואָרען אַ מאָביליזאַציע לויט די בייעסטע מוסטערען פון קאַפּיטאַן רעהם.

די דאָזיגע מלחמה האָט געדויערט דריי יאָהר. דער רעזולטאַט איז 50 טויזענד קרבנות. נישט רעכענענדיג די קריפּעלס און די עפּידעמיעס וואָס הערשען אין ביידע לענדער און לויט די לעצטע ידיעות — מאַסען הונגער־טויט.

איצט ווען דאָרט האָט זיך אָפּגעשטעלט דאָס דונערן פון האַרמאַטען — איז די אויפמערקזאַמקייט פון דער גאַנצער וועלט ווידער געווענדעט אויף אַביסיניען, וואו דער פאַשיזם שטרעבט אָנצוצונדען אַ נייע שרפה.

סודותפולע מעשים פון געלען „לאָורענס"

זייט דעם יאָהר 1933, ווען עס איז פערענדיגט געוואָרען די יאַפּאַנישע אַקציע אין דזשעהאָל, האָט מען אין מערב־אייראָפּאַ ווייניג וואָס געהערט דעם מאַן פון ווייטען מזרח, וועלכען די אייראָפּעער רופען דעם „געלען לאָורענס". בעת דעם פריהלינג פון לויפענדען יאָהר, איז ווידער אויפגעשוואומען דער נאָמען קינצאַ דאָהיהאַראַ און פונקט אַזוי ווי פריהער איז דאָס געווען אַ סימן, אַז עס גרייטען זיך גרויסע געשעהענישען און דעציזיעס.

אין געוויסע רעלאַציעס און געשעהענישען ווערט ער נאָך אַלץ טיטולירט פּאָלקאָווניק, הגם ער איז שוין אַ גענעראַל. פונקט ווי דער ענגלישער לאָורענס, האָט ער דאָס רוב פון זיינע מעשים אַדורכגעפיהרט אַלס פּאָלקאָווניק, הגם מען מוז מודה זיין, אַז ער האָט געהאַט אַ גליקליכערע האַנד ווי לאָורענס, אַזוי צו וואָס ער האָט זיך נאָר צוגעריהרט, איז איהם געלונגען און האָט פריהער אָדער שפּעטער געבראַכט טריומפאַלע נצחונות פאַר זיין פאָטערלאַנד. זיין קאַריערע איז ענג פערבינדען מיט די בעזונדערע עטאַפּען פון ענטוויקלונג פון דער יאַפּאַנישער מאַכט אין משך פון די לעצטע 20 יאָהר. דירעקט גרייכט זי אַפילו ביז צו די צייטען פון דער רוסיש־יאַפּאַנישער מלחמה.

דער יונגער דאָהיהאַראַ איז דאַן געווען אַ שילער אין דער קייזערליכער מיליטער־אַקאַדעמיע אין טאָקיאָ. אויפ'ן רוסישען פראָנט האָט ער זיך אויסגעצייכענט. אויך זיין יונגער פּראָטעקטאָר, אָפיצער פון הויפּט־שטאַב שינעגו האַנדיאַ. נאָך דער מלחמה איז האַנדיאַ בעשטימט געוואָרען אַלס לייטער פון דער מיליטערישער אַקאַדעמיע און האָט תיכף אויסגעוועהלט דאָהיהאַראַן אַלס ספּעציאַליסט אויף „קאָנטינענטאַלע צוגרייטונגען." אין 1919 האָט האַנדיאַ צוזאַמען מיט דאָהיהאַראַ'ן געטון אַ וויכטיגע אַרבייט ביי דער הויפּט־אָנפיהרונג בעת דער סיבירער קאַמפּאַניע. דערנאָך איז דאָהיהאַראַ פּלוצלינג פערשוואונדען געוואָרען. באַלד זענען אָבער פון איהם אָנגעקומען ידיעות פון כינע. זיי זענען געווען זעהר סותר'דיג. דאָהיהאַראַ איז אַמאָל אַ כינעזישער, אַמאָל אַ יאַפּאַנישער מיליטער־מאַן, אַ פערטרויאונגס־מאַן פון די כינעזישע מאַכטהאָבער, אַ פּראָפעסאָר, סוחר, אַפילו אַ דאָקטאָר.

דער סוד פון פּאָלקאָווניק דאָהיהאַראַס מעטאַמאָרפאָזעס האָט זיך אויפגעקלערט מיט'ן מאָמענט ווען גענעראַל האַנדריאַ איז געוואָרען יאַפּאַנישער מיליטערישער אַטאַשע אין פּעקין. ער רופט תיכף צו זיך דאָהיראַראַ'ן. עס פערשטעהט זיך, אַז דער „געלער לאָורענס" האָט אויסגעפיהרט און וועט ווייטער אויספיהרען נאָר דעם דינסט פון דער יאַפּאַנישער „קאָנטינענטאַלער צוגרייטונג".

מיט דאָהיהאַראַ'ס טעטיגקייט אין פּעקין זענען פערבונדען צוויי היסטאָרישע עפּיזאָדען: די אַפּערע „אַנפו" און דאָס אַנטלויפען פון דעם מיסטער פוי, דעם אַמאָליגען כינעזישען און איצטיגען מאַנדזשורישען קייזער. „אַנפו" בעדייט: שלום און גליקליכקייט. דאָס איז געווען אַ מעכטיגע כינעזישע פּאַטריאָטישע אָרגאַניזאַציע, וואָס האָט געאַרבייט איבער דער פעראייניגונג פון דער רעפּובליק. זייט גענעראַל האַנדריאַ און דאָהיהאַראַ זענען אָנגעקומען קיין פּעקינג האָט זיך די „אַנפו" אָנגעהויבען אַלץ מעהר פינאַנציעל זיך צו ענטוויקלען. זי האָט צווישען אַנדערען בעקומען וויכטיגע ווירטשאַפטליכע קאָנצעסיעס אין מאַנדזשוריען. עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז זי האָט זיי געקויפט פאַר יאַפּאַן און פאַר יאַפּאַניש געלד. אין דער סומע פון 200 מיליאָן יען. די כינעזישע סטודענטען האָבען דאַן דעמאָלירט די ביוראָס פון „אַנפו". זיי האָבען געוואָלט לינטשען דעם פּרעזעס פון דער אינסטיטוציע, דעם פריהער אַזוי פערעהרטען הסו.

ער האָט זיך שוין אָבער געפונען אויפ'ן געביט פון דער יאַפּאַנישער קאָנצעסיע אין טיענסין, וואוהין פּאָלקאָווניק דאָהיהאַראַ האָט איהם עקספּעדירט אין... אַ קאָרב מיט וועש, וואָס איז אַרויסגעשיקט געוואָרען אַלס דיפּלאָמאַטישע וואַליזע.

די געשיכטע מיט'ן איצטיגען הערשער פון מאַנדזשוקאָ איז מעהר קאָמפּליצירט. קודם כל איז אַריין קיין פּעקינג דער „קריסטליכער גענעראַל" פענג־יו־סיאַנג, וועגען וועלכען מען האָט קיינמאָל נישט געוואוסט, ווער ער איז. ער האָט פערטריבען דעם עקס־קייזער פון זיין צוואַנגס רעזידענץ. ערשט דערנאָך האָט ער בעשלאָסען, אַז מען דאַרף איהם דערשיסען. ער האָט אַרומגערינגעלט די גאַנצע שטאָט מיט אַ קאָרדאָן פון זיין „פאָלקס־מיליטער". מיסטער פוי האָט זיך געוואָלט בעהאַלטען אין ענגלישען קאָנסולאַט, ער האָט אָבער דאָרט נישט געקענט אַהינקומען. דאַגעגען איז איהם געלונגען זיך צו בעהאַלטען אין דער יאַפּאַנישער לעגאַציע, פון וואו פּאָלקאָווניק דאָהיהאַראַ האָט איהם אַרויסגעשיקט אויך קיין טיענסין, אָבער נישט ווי פריהער דעם פּרעזעס פון „שלום און גליקליכקייט," נאָר אין אַ געוועהנליכער דריטער קלאַס פון דער באַהן, פערקליידעט אַלס כינעזישער קולי. אין טיענסין האָט מיסטער פוי בעקומען אַ וואוינונג אויף אַלעם גרייטען און נאָך 250 דאָלאַר אַ חודש ביז'ן מאָמענט ווען מען האָט איהם ווייטער איבערצוציגען דאָס מאָל אויפ'ן טראָן פון מאַנדזשוקאָ.

נאָכ'ן פערזיכערען דעם גורל פון עקס־קייזער האָבען גענעראַל האַנדריאַ און פּאָלקאָווניק דאָהיהאַראַ פערלאָזען פּעקינג. פון פּאָלקאָווניק דאָהיהאַראַ איז ווידער געוואָרען אַ כינעזער. דער גענעראַל איז געוואָרען מיליטערישער עצה־געבער פון מאַנדזשורישען דיקטאַטאָר טשאַנגסאָלין. ער

(ווייטער זע 11־טע זייט)

א. ליטווין

מאטקע כאבאד און שייקע פייפער

די צוויי גרעסטע יודישע וויצלער

פון די דריי בעריהמטע וויצלער, וואס דאס יודישע פאלק האט פארמאגט זינט דער ערשטער העלפט פון 19־טען יאהרהונדערט, זענען צוויי געווען ווילנער. דאס איז מאטקע כאבאד און שייקע פייפער. ווען שייקע פייפער לעבט אביסעל שפעטער וואלט פון איהם געווארען פיליכט א וועלט־בעריהמטער ארטיסט. מאטקע כאבאד איז געווען פון דעם טייג, פון וועלכען אין דייטשלאנד איז ארויס א בערנע.

פון אט די ביידע טאלאנטפולע וויצלער „מאטקע כאבאד" און „שייקע פייפער", איז ליידער, נאר ווינציג געבליבען זכרונות ביי ווילנער זקנים. דער עולם האט נישט שטארק געהאלטען פון דעם וויצלער, ווען ער איז געווען אנ׳ארימאן. כאטש מען האט אנגעקוואלען פון מאטקע כאבאד׳ס וויצען.

פון די געדרוקטע וויצען, וואס זענען פארבונדען מיט דעם נאמען פון „מאטקע כאבאד" זענען בלויז דא עטליכע, וואס מ׳קען דענקען, אז זיי בעלאנגען מיט אנ׳אמת דעם גרעסטען ליטווישען וויצלער. די איבעריגע האבען קיין שום שייכות נישט צו איהם: צום טייל, זענען זיי סתם יודישע געלונגענע און נישט־געלונגענע וויצען.

אט זענען א פאר מאטקע׳ס וויצען, וואס זענען נאך מיין מיינונג, אמת׳ע מאטקע כאבאדישע.

1) מאטקע איז געווען אין מינסק אויף א גבירישער חתונה. שטעהען צו איהם צו גבידישע יונגעלייט, ער זאל זיי עפעס זאגען א „המצאה".

— רעכט, — זאגט מאטקע, — און גלייך צום פסוק:

— ויסעו מסכות ויחנו ברפידים — געהאנגען זאלען ווערען אלע מינסקער נגידים.

די נגידים האבען זיך שטארק בעליידיגט און געפרעגט:

— וואס איז דאס פארא המצאה?

— איך מיין טאקע, — זאגט מאטקע — אהן המצאות...

2) מאטקע׳ן האט אמאל אויסגעפעהלט עטליכע קערבלעך אויף דירה־געלד. געהט ער אוועק צו וועלוועל ליבערמאן, א ווילנער גביר, וואס האט ליב געהאט מאטקעס א ווערטעל. מאטקע האט געטראפען דעם גביר זיצענדיג ארום א טיש מיט געסט (דאס איז געווען זומער־צייט) ביי זיך אויפ׳ן הויף.

— ווען איהר גיט מיר — זאגט מאטקע צום גביר — פינף קערבלעך, ווייז איך אייך א קונץ: איך שלעפ אראפ די זון פון הימעל אהער אויפ׳ן טיש.

בעקומען די פינף רובל, הייסט זיך מאטקע געבען א קאטשערע, קריכט ארויף אויפ׳ן טיש, נעמט זיך מעסטען מיט דער קאטשערע אהין, אהער און איילט זיך בכלל נישט מיט׳ן אויספיהרען דאס שטיקעל ארבייט, וואס ער האט זיך אונטערגענומען.

דער עולם ווערט אונגעדולדיג און דער גביר, וועלוועל ליבערמאן, קיבעצט אונטער מאטקען:

— מאטקע, עפעס געהט ביי דיר צו שווער!

— זייט מוחל, ר׳ וואלף, — ענטפערט איהם מאטקע, — נאט אייך די קאטשערע און איהר טשעפעט נאר אן דער זון, וועל איך איהר שוין אראפשלעפען...

צווישען מאטקעס וויצען דערצעהלט מען פאל־גענדעס.

אין ווילנא איז געווען אין מאטקעס צייטען א גביר און א „תקיף" — יודעל אפאטאף. ער האט געהאט א גראבען שטעקען און א גראב מויל און אלע האבען פאר איהם מורא געהאט. אמאל האט ער אין קהלה־שטיבעל, געפאדערט עפעס א זאך, וואס קהל האט נישט געקאנט נאכגעבען.

— וואס וועט זאגען דערויף ווילנא? — האט אימיצער פון קהל זיך דערוועגט דעם שטאלצען תקיף צו דערווידערען.

—ווילנא?... — האט יודעל אפאטאוו געגעבען א געשריי, — וואס הער איך ווילנא! זאל מיר גאנץ ווילנא...

פאר אזא גראבקייט איז געבליבען ביי קהל זיך אפצורעכענען מיט׳ן תקיף.

מ׳האט גערופען מאטקע כאבאד און פאר דריי קערבלעך האט דער בעריהמטער וויצלער זיך אונטערגענומען אפשפילען מיט׳ן מעכטיגען תקיף א שטוקע.

אויף מארגען, בשעת יודעל אפאטאוו האט זיך אפגערוהט, ווי זיין שטייגער, אין זיין נאכמיטאגדיגען שלאף, איז פלוצלינג אנגעלאפען צו איהם אין שטוב מאטקע כאבאד, א פערסאפעטער אהן אנ׳אטעם.

— גיכער, — האט ער געסאפעט, — ר׳ יודעל, וואו איז ר׳ יודעל? איך מוז איהם זעהען...

— דו ביזט משוגע, צי מטורף, מאטעל? — האבען די שטוביגע אויף איהם אויסגעשטעלט די אויגען.

גאנץ ווילנא האט געוואוסט, אז וועקען יודעל אפאטאוו׳ן בייטאג פון זיין שלאף איז סכנות נפשות... אפילו זיין ווייב האט נישט געטארט געהען נאהענט ארום זיין שלאפצימער.

אבער מאטקע האט קיין זאך נישט געהערט. ער האט געהאלטען אין איין סאפען:

— קיין שום תירוץ... סכנות נפשות... קהל, אסיפה, קהל־שטיבעל... מ׳האט מיך געשיקט — עקסטרא!

אפאטאוו׳ס ווייב און קינדער האבען געמיינט אז ס׳מוז זיין עפעס א גזירה, א סכנה פאר יודען, אין ענדליך האט זיך דאס ווייב איינגעשטעלט און איז געגאנגען וועקען דעם מאן.

— וואס איז? הא? וואס? — האט זיך אפאטאוו ארויפגעכאפט פון געלעגער און איז ארויס־געלאפען אין שטוב נישט טויט און נישט לעבעדיג.

— ר׳ יודעל, — האט מאטקע געסאפעט — ר׳ יודעל, קהל.. אסיפה, עקסטרא! קהל־שטיבעל! מ׳האט מיך געשיקט...

— רעד ווערטער! וואס איז?! — האט דער תקיף געברומט ווי א צורייצטער לייב.

— קהל... — האט מאטקע קוים ארויסגערעדט — האט מיך געשיקט... אנטקעגען דעם, הייסט עס, וואס איהר האט נעכטען געזאגט... גאנץ ווילנא זאל אייך... ווייסט קהל נישט, ווי איהר האט געמיינט: צי מיט סניפישאק, צי אהן סניפישאק...

וועגען שייקע פייפער ווייסט מען, אז ער האט געלעבט אין איין צייט מיט מאטקע כאבאד איז אבער געווען אביסעל יונגער פון איהם. ער איז נישט געווען קיין פראפעסיאנעלער וויצלער, ווי מאטקע. ער איז דאס גאנצע לעבען געווען א זינגער. פריהער ביי דעם ווילנער באלעבעסל, דערנאך ביי דעם לאמזשער חזן, וואס איז געווען חזן אין ווילנא נאך דעם ווילנער באלעבעסל.

שייקע האט וואהרשיינליך געמוזט האבען דעם טאלאנט פון אנ׳ארטיסט. אט דעם טאלאנט האט ער בענוצט גאר אויף א בעזונדערן אופן. ער פלעגט, זאגט מען, אורעקלאזען זיך קיין וואלין, דארטען אויסגעבען זיך פאר א „בעל שם". די ראלע פון א „בעל שם" האט ער אזוי קונציג געשפילט, אז ער פלעגט ברענגען אהיים פון זיין נסיעה שטיקער געלד.

ז אט זענען א פאר וויצען, וואס ווערען צוגעשריבען שייקע פייפער:

1) א ליגען — נישט געטראכט

— הער, שייקע, — מאכט אמאל צו איהם א ווילנער גביר — איך גיב דיר א רובל און זאג מיר א ליגען, שוין אויפ׳ן ארט, נישט געטראכט.

— איהר האט דאך געזאגט, איהר וועט מיר געבען צוויי! — האט שייקע גלייך געענטפערט און בעקומען דעם רובל.

2) א פענדעל, וואס פענדעלט זיך

שייקע האט געליהען ביי א שכן א בלעכען פענדעל.

אויף מארגען האט ער אפגעברענגט דאס פענדעל. אין דעם פענדעל איז געלעגען א קלענער פענדעלע.

— וואס איז דאס? — פרעגט פערוואונדערט דער שכן.

— אייער פענדעל — ענטפערט שייקע — האט זיך געפענדעלט און האט געהאט א קליינינקע פענדעלע.

אויף מארגען קומט שייקע צום זעלבען שכן לייהען א גרויסע קופערנע פאן. דער שכן האט איהם, פעו שטעהט זיך, מיט שמחה געליהען די גרויסע קופערנע פאן, אין דער זיסער האפנונג, אז די פאן וועט זיך מסתמא אויך „פענדלען".

שייקע האט געפעהלט אויף שבת, און ער געגאנגען און האט פערזעצט די פאן פאר עטליכע גילדען.

ע׳ געהט אוועק א וואך, צוויי, דער שכן ווערט אומרוהיג און קומט צו שייקען מאהנען די פאן.

— אייער פאן איז געשטארבען, — מעלדעט איהם שייקע מיט א טרויעריג פנים.

— ס׳טייטש! ווי קען דאס א פאן שטארבען — שרייט דער שכן מיט כעס.

— כע־כע! — האט זיך שייקע שטארק צו־לאכט — ווען איהר האט געגלויבט, אז א פענדעל קען זיך פענדלען, דארפט איהר גלויבען, אז א פאן קען שטארבען.

י. י. פראפוס

אביסעל ארץ-ישראל

(א בעזוך)

גוט איז אין ארץ־ישראל, און גוט איז מאאל ווען מען קומט צוריק פון דארט, צו קאנען מאכען א שטיקעל חשבון הנפש. האסט ווי א שוואם אין זיך איינגעזאפט די שעהנקייט פון לאנד און זיך פער׳שכור׳ט מיט דער בלויקייט פונ׳ם ים כנרת, — און עפעס לאזט דיך נישט רוהען און אין האַרצען קלינגט אפ נאך דעם וואיען פון די שאקאלען העט־העט דארט אויף די ווייטע, ווייטע וועגען...

*

שפיל, ווי א שטיל געבעט, האט זיך דיין שיף דורך דרייערליי ימ׳ן געטראגען צו די אויס־געבענקט׳ע ברעגעס. עפעס־וואס האבען די כוואַליעס צו דיר גערעדט און עפעס־וואס האסטו זיי געענטפערט, און נישט פערשטעהען וועט די דאזיגע וואונדערליכע שפראך דער, וואס האט אין בלויען בעגינען זיך נישט א ריס־אויף געטון פון זיין געלעגער און נישט געגאנגען ענטגעגען

א זון־אויפגאנג איבער די פערוואהרלאזטע הרי־יהודה...

*

אין א רעגענדיגען אויפדערנאכט בין איך, איינער אליין, מיט א קליין רענצעל אין דער האנד, געקומען קיין ירושלים. א בענקשאפט נאך עפיס אזוינס, וואס האט קיין נאמען נישט, האט מיך געטריבען אהער פונ׳ם טומעלדיגען תל־אביב און אפשר איז עס גאר קיין בענקשאפט נישט געווען, און אפשר האט עס יא געהאט א נאמען, נאר אין מח האט געעגבערט און אויפ׳ן הארץ איז געווען אזוי שווער, אזוי שווער...

איך בין אוועק צו א פריינד, און, זיצענדיג דערנא מיט איהם ערגיץ אין אנ׳אפגעלעגענעם קאטע, האב איך זיך אביסעל פונ׳ם הארץ אראפ־גערעדט:

— מיר זענען א פאלק, וואס בלאנקעט זיך ארום אויף גאט׳ס וועלט מיט עפיס אנ׳איינגע־רעדטער מיסיע. מיט דער מאמע׳ס מילך האבען מיר עס איינגעזויגען און דורות האבען עס אין אונז נישט געקאנט אויסווארצלען. און אט קום איך, א קינד פון אלטען חדר און פון דער אלטער ישיבה און זוך אנ׳ארט, און זוך א זין פאר אט דער טויזענד־יעהריגער מיסיע. וואו זאל איך דעם דאזיגן הינגאזונ אויפחאפן, אז אלץ דא איז נאך אזוי קליין, אזוי קליין...

און מיין פריינד האט זיין האנד אויף מיין אקסעל געלעגט און גוטמוטיג געזאגט:

— מארגען וועט איבער ירושלים אויפגעהען א וואונדערבארע זון, וועסט זיך צונויפגיסען מיט די ברייטע, ירושלים׳ער האריזאנטען, וועסט אויף כאפען דעם הייליגען ציטער, וואס שוועבט איבער דער אלט־שטאט, און — ווער ווייסט! — אפשר

(ווייטער זעה 11־טע זייט)

צוליב דער טאכטער

(סקיצע) פון **לאלא קויפמאן**

האט איז געשעהען אזוי אומגעריכט, אזוי פלוצלינג, אז ביי עוועלינ׳ען איז אזש ארויסגע־פאלען פון די הענד דאס פלעשעלע פערפום, וואס זי האט געהאלטען גרייט צו בעשפריצען זיך.

דאס האט אויסגעזעהען ווילד, אומגלויבליך און האט זי, עוועלינ׳ען געטראפען ממש ווי א דונער: איהר טאכטער האט אויף איהר געקוקט מיט אויגען, וואס ווייסען און פערווארטיילען!...

— וואס איז... אדא? — האט עוועלין ארויס־געמורמעלט מיט פערלוירענקייט.

און מיט אלץ מעהר און מעהר שרעק האט זי דערזעהען, ווי יענע האט מיט פערראכטונג פער־קוועטשט די ליפען, און איז, נישט ענטפערנדיג קיין ווארט, ארויס פון צימער.

עוועלין איז געבליבען שטעהען ווי א צוגענא־געלטע צום דיל. די אויסגעגאסענע פערפום האט זיך געדעמפט איבער׳ן צימער, אנפילענדיג די לופט מיט א שארפען, בעטויבענדען ריח פון זיסען לאילאק.

— שוין־זשע איז עס מעגליך, איז עס מעגליך אז איהר מיידעלע שטויסט זיך אן — האט זיך עוועלין געפרעגט צום הונדערטסטען מאל און צום הונדערטסטען מאל האט זי זיך געענטפערט: יא.

אט שוין צוויי יאהר בעהאלט זי אין זיך עוועלין, איהר סוד, וועגען וועלכען דער מאן האט נישט די מינדסטע אהנונג, און קיינער אויף דער וועלט הויבט נישט אן צו וויסען. ווי אזוי אבער האט אידא, אט דאס 12 - יעהריגע שנעקעל, גע־קענט ארייננדרינגען אין איהר נשמה? ווי אזוי האט איהר קינד געקענט איבערלייענען אין דער מוטער׳ס הארץ דעם פערבארגענעם סוד פון איהר זינדיגער ליבע? ווי אזוי האט דאס דאזיגע קינד געקענט דערגעהען צו אזא מורא׳דיגען חשד? שוין־זשע בלויז מיט איהר יונגען, אקאהטש גע־

בוירענעם פרויאישען אינסטינקט?

עס האט זיך אנגערוקט דער פארנאכט. עווע־לין, אויסערליך שוין א רוהיגע, איז געזעסען צווי־שען דעם מאן און דעם טעכטערל און האט פרעהליך געפלאפלט. צייטענווייז האט זי געווארפען א בליק אויף אידא׳ן, דעם קינד׳ס בלאס, ערנסט פנימ׳ל האט איהר געקלעמט דאס הארץ.

„שוין־זשע בין איך אין עפעס שולדיג געגען איהר?", האט געגעבערט א געדאנק בשעת זי האט הויכערהייט געפיהרט א שמועס וועגען עפיס נישט־וויכטיגע זאכען. „שוין־זשע האב איך, א פערנומענע מיט מיין פערזענליך לעבען, פערקוקט, ווי עס ענטוויקעלט זיך דער יונגער קערפער און די מיידעלשע נשמה? וואס שטעלט זי מיט זיך פאר? וואס דענקט זי?... איך קען נישט מיין אייגען קינד..."

און עוועלינ׳ען האט זיך גענומען דאכטען, אז אידא האלט זיך עפעס אין א זייט פון איהר, אז זי ענטפערט איהר עפיס קאלט, אז ווען זי האט זיך מיט מוטערליכער צערטליכקייט צוגערירהרט צו איהר קעפעל, האט זיך אידא מיט עקעל אפ־גערוקט..

אין אווענד האט דער מאן, ווי אלעמאל, זיך אוועקגעזעצט פאר זיינע פאפירען, זיך פערמאכט ביי זיך אין קאבינעט און ווי אלעמאל, האט זיך אידא גענומען פאר איהרע לעקציעס.

געוועהנליך פלעגט עוועלין אין דער דאזיגער שעה אוועקגעהן פון דער היים. עס פלעגט אויף איהר אנשווימען א געפיהל פון זיסער בענקעניש זי פלעגט זיך געזעגענען מיט דעם מאן, קושען דאס טעכטערל און אוועקגעהן, ווי עס האט גע־הייסען, אין „קלוב".

און אט אי״ אויך איצט אנגעקומען אזא אווענד און עס האט אויסגעשלאגען יענע שעה, ווען זי האט געוואוסט, אז מען ווארט אויף איהר... זי האט זיך אבער נישט גערירהט. זי האט גענומען א״ן די הענט אריין עפעס א האנט־ארבייט און האט זיך אוועקגעזעצט דא טאקע אין צימער, וואו אידא האט געמאכט איהרע לעקציעס. דאס מיידעלע איז געזעסען איינגעבויגען און האט עפעס געשריבען. שטיל האט געקלאפט דער זייגער. עס איז געווען געמיטליך און אומעטיג.

„אט אזוי זעהט אויס מיין היים, מיינע צי־מערען, אהן מיר... אט אזוי זיצט זי און שרייבט עפעס. אט אזוי פערמאכט ער זיך און ארבייט ביז שפעט אין דער נאכט, אין דער צייט ווען איך...)

און צום ערשטען מאל איז איהר געווארען שווער אויפ׳ן הארצען. זי האט גארנישט גע־וואוסט, אז דא אין דער היים, איז אזוי געמיטליך און אזוי אומעטיג אין די אווענדען. זי האט גע־לעבט ווי א פרעמדע אין איהר אייגענער היים. און פערבראכט איהר פרייע צייט אין דעם אנגערוי־כערטען, ארדנונגסלאזען צימער פון איהר געליב־טען, וואו צווישען די אנגעווארפענע מענערישע קליידער זענען געהאנגען אויך איהרע זאכען...

— דו געהסט גאר היינט נישט אוועק, מאמא? פארוואס?

עוועלין טוט א ציטער און רייסט זיך אפ פון איהרע געדאנקען. דאס מיידעלע איז געזעסען אויסגעדרעהט צו איהר און האט געקוקט אויף איהר פארשענדיג און שטרענג, ווי א ריכטער. און, ווי א ריכטער, האט מען איהר געמוזט ענט־פערען.

— איך געה נישט אוועק — האט זי געענט־פערט — ניין... עס ווילט זיך מיר זיצען אין דער היים...

— דו ביזט אזוי זעלטען אין דער היים...

— האט דאס מיידעלע קרום א שמייכעל געטון — עס איז אזוי מאדנע, וואס דו זיצסט אין אווענד אין דער היים...

— יא, דו ווייסט דאך, פערשידענע קלובען, מיטינגען... איך בין אומעטום א מיטגליד...

און מיט אמאל האט זי מיט שרעק דערפיהלט עוועלין, אז זי ווערט רויט. א געדיכטע פארב האט פערגאסען איהרע באקען, דערנאך דעם שטערן. אפילו די אויערען זענען געווארען צונטער־רויט...

„גאט מיינער, איך גיב זיך אליין ארויס!"

— האט זיך מיט פחד דורכגעטראגען ביי איהר אין קאפ, און זי האט אנגעהויבען גיך־גיך צו פיהרען מיט דער נאדעל אלץ איינס וואוהין זי זאל נישט טרעפען. אבער כאטש זי האט שוין נישט געקוקט אויף דער טאכטער האט זי דאך געזעהען ווי דער זעלבער פערראכטונגס - שמייכעל האט זיך בעוויזען אויף איהר פנים. און, ווי זי וואלט געוואלט אפראטעווען עפעס טייערס נאך אליין נישט־וויסענדיג וואס זי טוט, נאר פיהלענדיג, אז עס איז אנגעקומען א שרעקליכער מאמענט וואס דארף בעשטימען איהר ווייטערדיגען גורל, — צי זי פערלירט איהר טאכטער אויף שטענדיג.

— האט זי דער טאכטער אריינגעקוקט גלייך אין די אויגען, און מיט א פעסטער שטים ארויס־גערעדט.

— איך האב בעשלאסען, אידא, שוין שטענ־דיג פערברענגען די אווענדען אין דער היים...

ווי א שווארצער קרעכץ האט זיך אין איהר נשמה א ריס געטון א פראטעסט. פאר איין קור־צען אויגענבליק האבען פאר איהר א בליאסק גע־טון די בעליבטע מענערשע אויגען צווישען טאבאק־רויך פון איהר אזוי גוט־בעקאנטע סיגא־רעטען, אבער מיט איהר גאנצער ווילענסקראפט האט זי זיי אפגעשטויסען...

און צוגעהענדיג צו איהר, האט זיך די טאכטער צוגעדריקט מיט דער באק צו דער מוטער׳ס פנים, ווי זי פלעגט דאס טון אמאל, ווען זי איז נאך געווען גאר א קליינינקע, און זי האט ארויס געפליסטערט:

— מאמא! מאמעלע מיינע!...

און עוועלין האט מיט איין האנד ארומגענומען אידא׳ס דינע טאליע און מיט דער צווייטער האנד האט זי איהר געגלעט די האר אויפ׳ן קאפ — בייט א נ ארימער צארטקייט, ווי זי פלעגט עס טון אמאל ווען אידא איז נאך געווען גאר א קליין קינד.

שמעון אליה דער שוחט געווארן א „פרינץ"

סענסאציעס וועגן גאר וואזשנע שווינדלער

שמעון־אליה אלעקסאנדריטש איז געווען א ארימער דארף־שמש און א שטיקעל שוחט. ער פלעגט געהען, מיט חלף און טלומעק, איבער די דערפער און אמאל אונטער א יום־טוב שעכטען ביי אנ'ארענדאר אנ'עוף. אזא דארף־שוחט, אויב ער האט מפרנס צו זיין א ווייב מיט קינדער, מוז ער אויך זיין א בודק, א בעל־קורא, א שטיקעל מוהל און כמעט א בעל־תוקע. אין די לעצטע צייטען מוז אזא כלי־קודש אויך זיין א גלעזער, ווייל די נאציס ימח שמם, שלאגען אויס אין די בתי כנסת די פענסטער, און דער שוחט, בודק און מוהל מוז אויך קענען אריינשטעלען שויבען.

דאך מוז ער אויך קענען פערריכטען דעם דאך פונ'ם מרחץ און זיין אויך א שטיקעל קומענדאנט, אויף אויסצוקעהרען דעם קוימען פונ'ם בית־המדרש. אזוי ווי אבער דאס געהער שוין צו שמשות, מוז ער זיין א שמש אויך. נאר פון די אלע מלוכות זענען דא ווייניג ברכות.

האט דעריבער דער דאזיגער שמעון־אליה דער שמש, בעשלאסען צו ענדערן זיין פראפעסיע און ווערען א בן־מלך, א פרינץ הייסט עס — א פראפעסיע, וואס אויב איינער טויג זיך נאר אויס צו דעם און האט א געשליפען צינגעל, ווייסט ווי אזוי צו מאכען דעם אנשטעל און צו פיהרען דעם עולם פאר דער נאז, קען דאס מעהר אריינטראגען ווי שמשות... וואס ארט אייך? זאל זיין א פרינץ, אבי געזונד.

האט שמעון־אליה צוערשט אפגעשאכטען זיין בערדעל, דאן האט ער אונטערגעהאקט זיין קאפאטע, געענדערט זיין נאמען פון שמעון־אליה אויף „סימאן עריך" און דעם „אלעקסאנדריטש" האט ער אויך מל געווען.

וואס טויג איהם אזא לאנגער יודישער אלעקסאנדריטש? וואס, בלויז „אלעקסאנדער" איז אייך נישט גענוג? צו וואס א שטייגער דארף מען דעם „דריטש"? אלעקסאנדער מוקדון איז אויך געווען א גרויסער מענש, אהן א „דריטש".

האט ער, אלזא, אפגעשניטען דעם „דריטש" און זיך א נאמען געגעבען „סימאן עריך אלעקסאנדער, פרינץ ענריקא פאן רייס".

און אט מיט אזא כפול־שמונ'דיגען נאמען און א הויכען אריסטאקראטישען טיטול, אויב מען טוט נאר אן צו דעם לאקירטע שיך, א פראק, א גלאנציגען צילינדער, ווייסע האנדשוה און א מאנאקעל אין איין אויג, איז מען א פארטיגער אריסטאקראט און מען פייפט אויף דער וועלט. געלד פערדינט מען דאן ווי בלאטע, כבוד און באנקעטען האט מען ווי מיסט, און די שענסטע אקטריסעס שטעלען זיך ממש אין א רייה.

אזוי האט טאקע געטון אונזער שמעון־אליה דער שמש.

אלס „סימאן עריך אלעקסאנדער פרינץ ענריקא פאן רייס" האט ער געוואוינט אין די רייכסטע האטעלען, געהוליעט אין די לוסטיגע נאכט־פלעצער, געשפילט אין די קאסינא'ס אין רולעט, פערלוירען און געוואונען פערמעגענס געלד און געפיהרט די רייכסטע אריסטאקראטען פאר'ן נאז, הויפטזעכליך אבער די אריסטאקראטקעס, די שעהנע עלעגאנטע דאמען, מיט וועלכע ער האט געפיהרט ראמאנען, גענומען ביי זיי פעטע נדנ'ס און גרויסע גמילות חסדים און טאקע געלעבט ווי א פרינץ.

בריף פון וויען

אויך דעם האט ער געמאכט וואזשנע געשעפטען אלס ערפינדער אויך.

אזא איינעם רופט מען דא אן „האכשטאפלער". ער דראפעט זיך, הייסט עס, אין די „הויכע פענסטער" מיט אלערליי קונצען, שפיצלעך, שווינדעל און „מדרגות" און ער דערגרייכט א „הויכע קארריערע. אזוי לאנג ווי מען כאפט איהם נישט.

אבער אז מען כאפט איהם, איז ביטער. ווערט ער אויס פרינץ און ווידער א שמש. און געכאפט האט מען אונזער פערשטעלטען שמעון־אליה דעם „פרינץ" אין האכשטאפלען דורך א מאדנעם צופאל.

דער פאלשער פרינץ, האט זיך, נעמליך, אויך געדרעהט אין יענע קרייזען, וואו אלע סארטען שווינדלער דרעהען זיך אמלייכטסטען און בעסטען, און וואו עס איז דער אייגענטליכער פלאץ פאר אלע „דרעהערס" — אין דעם וועלטעל פון „טעאטער און קונסט", הויפטזעכליך אבער ביי פילם. ער איז געווען א פילם־סטאר, א טעאטער־רעזשיסאר, א טענצער, א זינגער, א שפרינגער און וואס נישט? אבי מען קען מאכען א שעהן לעבען, דרעהען א וועלט און ארויסשווינדלען געלד ווי מיסט. ער האט געלעבט אין די רייכסטע קור־פלעצער פון אייראפא, וואו די אינטערנאציאנאלע וועלט פון לעדיג־געהערס און הוליאקעס אמוזירען זיך און וואו עס שווימעלט און גריבעלט מיט אלערליי „קינסטלער" און „קינסטלערינס", סטארס און סטארוכעס און רעזשיסארען. אלס „פרינץ" און קינסטלער האט מען דא די בעסטע אויסזיכטען צו שפילען א ראלע און צו פיהרען דאס רעדעל ווייל דא זענען עכטע אראפגעקומענע פרינצען און פאלשע ארויפגעקומענע; פרינצען אויסגעמישט אין איין קאשע. נאר א פרינץ מוז אויך האבען א „סוויטע", ווי עס פיהרט זיך ביי לייטישע פרינצען.

האט דער פאלשער „פרינץ פאן רייס" דערום זיך אויך פערשאפט א „סוויטע" אבער נישט פון מענער, נאר פון פרויען, פון אלערליי „קינסטלערינס" און פילם־סטארוכעס, טענצערינס און זינגערינס, אקטריסעס און גלאט עלטערע „כלות", ביי וועלכע ער האט אויסגענארט זייערע נדנ'ס.

ער איז, אלזא, געשטיגען אין דער מדרגה, פון א פרינץ צו א קעניג!

ביז איינמאל איז צווישען צוויי פון זיינע כלות, דער שוועדישער טענצערין ווערא גילסאן אסם און דער ווינער קינא־אקטריסע טרובע שילער, וועגען דעם חתן־בחור אויסגעבראכען אנ'אייפערזוכטס־מלחמה. כאטש זיי זענען געווען פריינדינס זענען זיי זיך אריינגעפאלען מיט די הענד אין די שויבערס, מיט די נעגעל אין די אנגעמאליעוועטע פרצופים און זיך געגענזייטיג צעריסען, צעביסען און צעקראצט. ביז פאליציי איז געקומען און געמאכט אנ'אויספארשונג.

דאס איז פארגעקומען אין וויען, אין דעם רייכען האטעל „אימפעריאל", וועלכער איז אמאל געווען א קייזערליכער פאלאץ און איז דערנאך איבערגעבויט געווארען אין א האטעל. דארט האט געוואוינט דער „פרינץ פאן רייס" מיט זיין האַרעם קינסטלערינס. ביי דער פאליציי־אונטערזוכונג האט מען אויך דעם „פרינץ" גענומען אויפ'ן פערהער און גענומען בודק זיין זיינע פאלשע דאקומענטען.

ביי דער פאליציי־אונטערזוכונג האט מען דעם בחור גענומען אויפ'ן צימבעל און עס האט זיך ארויסגעשטעלט די גאנצע געשיכטע.

די צייטונגען זענען ארויס מיט דער סענסאציע און מען האט איהם געקרוינט מיט דעם טיטול „דער קעניג פון די האכשטאפלער". איצט זיצט ער אין חד־גדיה און — אויס „פרינץ פאן רייס" און ווידער שמעון־אליה דער שמש.

א ירושה - שווינדלער

עס איז זיך גרינג אפצוזאגען נתן (נארבערט) זילבערמאן, אז בסך־הכל האט דער תכשיט יתרו'ס נעמען, און ער הייסט אויך יוסף אייזענמאן, הענריך דימענטשטיין, יעקב גאלדשמיד און שמואל פאלבער. היינט געהט זייט א נביא און טרעפט ווי אזוי ער הייסט אין דער ווירקליכקייט.

צו וואס טויגען איהם אזוי פיל נעמען!?

עס איז דא אטעם דערביי.

נאך א נאמען — איז נאך א באבעס ירושה.

וואס מעהר נעמען, אלץ מעהר באבעס האט א מענש און אלץ מעהר ירושות קען מען נעמען נאך די דאזיגע באבעס.

עט... בע... וועט איהר זאגען מיט רעכט... וואס איז שייך ירושות? ווער נעמט שוין היינטיגע צייטען ירושות? איך נישט... ביי מיר נעמט מען ירושות. אבער נתן זילבערמאן איז א יוד קאטארי, וואס ווייסט דעם קונץ וואו מען נעמט ירושות — ביי באבעס. און שטארבט ערגעץ א באבע, איז ער שוין דא און נעמט א ירושה.

היתכן? סטייטש? ווי אזוי? — קיין גרויסע קונץ אין ירשנ'ען פרעמדע באבעס, ווייזט אויס, איז נישט.

מען דארף זיך נאר משנה שם זיין, דאס הייסט, אלע מאל אנ'אנדערען נאמען זיך געבען; היימט איהר, צום ביישפיל, משה, גיט איהר זיך א נאמען מנשה, און איהר ירשנ'ט מנשה'ס באבע; הייסט איהר יאקעל, רופט איהר זיך פייוויש. וואס ארט עס אייך? צו דעם צוועק מוז מען נאך א קאפעטשקע פעלשע דאקומענטען.

דאס איז די גאנצע קונץ.

נתן זילבערמאן איז א מייסטער אין אט דער קונץ.

ער האט געפעלשט ירושה־דאקומענטען און אזוי ארום ארויסגעשווינדעלט ירושות פון פרעמדע באבעס. עס איז איהם שוין פיל מאל אט דער מאדנער שווינדעל געראטען און ער האט שוין טאקע פיל מאל היפשע סומען געלד פון די פרעמדע ירושות ארויסגעפאמפט; איין מאל 10 טויזענד שילינג, א צווייטען מאל צוואנציג טויזענד און איין מאל האט ער אפילו גענומען א ירושה פון א פרעמדער באבע גאנצע פופציג טויזענד שילינג.

פאר דעם ירושה־נעמען פון פרעמדע באבעס האט ער אבער אפט שוין געמוזט זיצען אין תפיסה. דאס לעצטע מאל איז ער אפגעזעסען גאנצע 3 יאהר.

איצט האט מען דעם מזל'דיגען „יורש" ווידער געכאפט און ארעסטירט. געקליבען האט ער זיך איצט צו ירשנ'ען היטלער'ס באבע.

א חשק פון א יודען, האַ?

די געשיכטע איז אזא:

פון היטלער'ס יודישער אפשטאמונג, מיט וועלכער די צייטונגען האבען זיך מיט א צייט צוריק געקאכט, האט זיך, ווי פון אלע יודישע גליקען, אויסגעלאזט א טייך.

נאר געווען איז דא איינע אנ'אלטע יודישע פרוי, אנ'אלמנה פון א פאבריקאנט מיט'ן נאמען פאלבער, וועלכע מען האט גערופען „היטלער'ס באבע". פאר וואס, דאס ווייסט קיינער נישט. מען האט אויף איהר געזאגט, אז זי שטאמט אפ פון יענער יודישער פאמיליע, פון וועלכער היטלער שטאמט אפ פון זיין מוטערס צד. צי דאס איז טאקע אזוי צי ניין דאס ווייסט קיינער נישט. סברה אז ס'איז נישט אמת. אבער אזוי האט מען זי גערופען: „היטלער'ס באבע".

בקיצור, די דאזיגע אלמנה איז געשטארבען, און האט איבערגעלאזען א ירושה פון מעהר ווי א האלבען מיליאן שילינג עסטרייכיש געלד. אט די דאזיגע ירושה פון „היטלער'ס באבע" האט דאס מיט געפעלשטע דאקומענטען געוואלט איצט ירשנ'ען דער ירושה־שווינדלער נתן נארבערט זילבערמאן, אדער ווי ער רופט זיך מיט אלע זיינע יתרו'ס נעמען.

פאליציי האט ביי איהם געפונען א גאנץ פעקעל מיט געפעלשטע דאקומענטען, אויף אלע זיינע נעמען, און מען האט ביי איהם אויך געפונען געפעלשטע געריכטס־דאקומענטען פאר פערשידענע ירושות צו ירשנ'ען, געפעלשטע געריכטס־שטעמפלען און געפעלשטע אונטערשריפטען פון ריכטער און בעאמטע. מיט איין ווארט א גאנצען סקלאד מיט געפעלשטע דאקומענטען אז ער איז אנ'אמתער יורש פון פרעמדע געשטארבענע באבעס.

א מאדנע פרנסה פון א יודען... ער מעג זיך שוין איצט ריכטען ווידער צו זיצען א צייט אין חד־גדיה פאר זיינע מעשים טובים.

מאסקוף.

געשטארבען דער בעקאנטער יודישער מאהלער היינריך גאטזעליג

פראנקפורט (יט"א) דא איז עשטארבען פון א הארץ־שלאג דער בעקאנטער מאהלער היינריך גאטזעליג. געבוירען אין אשווינעצים ביי קראקא, האט ער זיך שוין אין דער פריהער יוגענד געווידמעט דער מאהלעריי. נאכדעם ווי זיינע עלטערען האבען זיך בעזעצט אין פראנקפורט איז ער אריינגעטרעטען אין דעם שטאטישען קונסט־אינסטיטוט, וואו מען האט גלייך בעמערקט זיין טאלאנט. גאטזעליג האט זיך בעזונדערס אויסגעצייכענט אלס פארטרעטיסט. אין מוזעאום אין טינסינאטי הענגט זיין פארטרעט פון וואלטער ראטענוי. גאטזעליג האט געשאפען די פארטרעטען פון ווייצמאן, זשאבאטינסקי, טאמאס מאן, מאיסי, ריכארט שטרויס, לעאנקאוואלא און פיל אנדערע.

אין די לעצטע יאהרען האט זיך גאטזעליג פעראינטערעסירט מיט יודישע טעמען. דער „קולטור־בונד" האט ערשט פאראיאהרען ארגאניזירט אנ' אויסשטעלונג פון זיינע ארבייטען אין פראנקפורט, ער איז אויך צוגעטרעטען צו אילוסטרירען די הגדה אידער ער האט בעוויזען צו פערווירקליכען זיין פלאן פון איבערוואנדערען קיין א"י צו זיינע ברידער, איז ער עשטארבען.

מאגדא לופעסקו

געליבטע פון רומענישען קעניג

(די געשיכטע דערצעהלט מאגדא'ס מומע)

— 2 —

דער רב ר' נחמן און זיינע 5 טעכטער

נאכ'ן רב'ס טויט זענען איבערגעבליבען די רביצין און א זוהן, ר' נחמן סאלטינער, וואס האט שוין דאן געהאט א ווייב מיט פינף קינ'ער, אלע מיידלעך. און ר' נחמן איז, נאך די שלושים פון זיין פאטער'ס טויט געווארען רב אין שטעטעל און ער האט פערנומען זיין פאטער'ס כסא הרבנות.

ר' נחמן האט געענדיגט א ישיבה און האט ארויסגענומען הרמנות אויף רבנות נאך א סך יאהרען פאר זיין פאטער'ס טויט, אבער ער איז קיין רב נישט געווארען כל זמן זיין פאטער האט געלעבט.

און אפילו נאך זיין פאטער'ס טויט, ווען קהל האט איהם געבעטען, ער זאל איבערנעהמען זיין פאטער'ס חזקה, האט ער זייער אנבאס אנגענומען נאר מיט איין בעדינג, אז ער וועט טאקע ביי זיי פסק'ענען שאלות, אבער ער זאגט זיך אפ פון צו נעמען געלד פאר זיין רבנות.

אי, פון וואס־זשע וועט ער האבען פרנסה פאר זיין ווייב מיט די פינף קינדער? 3

האט זיך ר' נחמן דערפון נישט גענומען קיין מורא. ער האט געהאט אין די הענד א מלאכה: ער האט געשריבען תפילין מיט מזוזות פאר די בעלי־בתים פון שטעטעל, און אויב אפילו נאך דעם אלעמען האט ער אויך נישט געהאט קיין פרנסה, האט עס איהם, ר' נחמנ'ען גאנץ ווייניג געארט און ער פלעגט זאגען:

„א מענש איז נישט געבוירען געווארען אויף דער וועלט עס זאל איהם נאר גוט זיין, נאר פאר א העכערן צוועק, און דאס איז — דינען גאט און לערנען זיין תורה..."

און תורה — דאס האט ר' נחמן געלערנט יומם ולילה. נאך זיין פאטער'ס טויט איז די רביצין (זיין מוטער) איבערגעגאנגען צו איהם וואוינען ווייל ער, ר' נחמן, איז געווען איהר איינציגער זוהן, און אזוי האבען זיי אכט מענשען געלעבט אין גרויס אר'מקיים און דחקות, אבער ר' נחמן האט נאר געבעטען ביי גאט איין זאך, אז ווען זיינע טעכטער וועלען אויסוואקסען, זאל זיי גאט צושיקען די ריכטיגע זווגים, פרומע, ערליכע חתנים — און מעהר איז איהם גארנישט אנגעגאנגען, ווייל אויף עולם־הזה האט זיך ר' נחמן ווייניג וואס אומגעקוקט.

ר' נחמן מיט זיין ווייב לאה'קע האבעןביידע געטראגען א גרויסע וואונד אין זייער הארצען, וואס די וואונד האט זיך גאר קיינמאל נישט געוואלט פערהיילען און האט זיך אלעמאל אויף דאס ניי צעיאטערט.

דאס איז געווען דער צער נאך זייער'ן א בן יחיד, וואס זיי האבען פערלוירען, ווען ער איז אלט געווען דרייצעהן יאהר, און ער האט שוין בעדארפט ווערען בר־מצוה.

דער בן־יחיד זייערער איז געווען א געקליבע נער פערל, וואס אזוינס זעהט מען זעלטען. א גרויסער און שארפער קאפ, וואס ביי ניין יאהר האט ער שוין געקענט ש"ס אויף אויסווייניג — האט מיט איהם געטראפען א מורא'דיגער אומגליק.

ער איז ביינאכט געגאנגען פון דער קלויז נאך מיט א פאר חברים זיינע, וואס האבען מיט איהם צוזאמען געלערנט, האט זיך איהם פלוצים אויסגעדאכט. אז ער האט אויף א שלאנג אנגעטראטען, האט ער גענומען שרייען מיט בענומענע קולות געוואלד, און ער האט זיך זעהר איבערגעשראקען.

מען האט געזוכט די שלאנג מיט ליכט און מיט לאמטערנעס, אבער א נעכטיגער טאג — מען האט קיין שלאנג נישט געפונען, אבער יהושע (אזוי האט ר' נחמנ'ס בן־יחיד געהייסען) האט זיך שוין סאַי־ווי־סאַי געהאט איבערגעשראקען און די שרעק האט איהם געטריבען יונג אין קבר אריין. ער האט פאר א פאר וואכען אינגאנצען פערלוירען דעם לשון און ער האט נאר גערעוועט אז ס'פלעגט בעפאלען א פחד, און ביז צום חודש נאך דער שרעק איז ער געשטארבען.

נו, נו, פרעגט שוין נישט, וואס עס האט זיך ביי ר' נחמנ'ען אין הויז אפגעטון, ווען זיין בן־יחיד איז געלעגען מיט די פיס צו דער טיר און מיט די ליכט צוקאפענס...

זינט דאן האט זיך קיין געלעכטער נישט געהערט אין ר' נחמנ'ס הויז, און שטענדיג איז ער מיט זיין ווייב ארומגעגאנגען פערטרויערט, אז ווער ס'האט זיי געזעהען, איז איהם אנ'אימה בעפאלען.

דערפאר האבען די אומגליקליכע עלטערן, גע האפט אויף לייטישע איידים'ס וואס זאלען זיי פערגלעטען דעם גרויסען שאדען, וואס זיי האבען געהאט.

דערווייל זענען די פינף טעכטער געוואקסען ווי פינף סאסנעס, שלאנקע און גלייכע און שעהנע און יעדע טאכטער בעזונדער האט ביי זיך אין הארצען געהאפט, אז עפיס א פרינץ וועט ארונטערקומען אין שטעטעל אריין און וועט זיך אין איהר פערליבען...

איין מיידעל פון דער צווייטער איז געווען געדרוקט מיט א יאהר און ווען מיט דער עלטסטער שוועסטער האט געטראפען דאס, וואס מיר געהען דא דערצעהלען, איז זי אלט געווען נייגצען יאהר.

דאס עלטסטע מיידעל האט געהייסען בראנע, די צווייטע האט געהייסען פריידע, די דריטע — גאלדע, די פערטע — קעניע, און די פינפטע, די מוזינקע, האט געהייסען איטע.

אז מען האט אזעלכע פינף טעכטער, איינע רייפער פון דער צווייטער, און אז קיין נדן איז נישטא פאר זיי קיין פרוטה, ווייל ס'איז נאך א דאנק גאט, אז מען קען אזעלכע פינף מיידלעך בעקליידען און בעשיכען, פערשטעהט זיך, אז ס'איז די עלטערן נישט אזוי פריילעך אויפ'ן הארצען.

איין טאכטער האט חתונה פאר א יודישען פאמיעשטשיקס זוהן

אבער גאט, זאגט מען דאך, גיט די קעלט נאך די קליידער. האט ער בראנע'ן צוגעשיקט א חתן, וואס נישט נאר האט ער נישט געמאנט ביי ר' נחמנ'ען קיין נדן, נאר ער האט בראנע'ן גע־בומען ווי אזוי זי איז געשטאנען און געגאנגען, און ער האט פון איהר געמאכט א פריצ'טע.

דער בחור איז געווען א יודישען פאמיעשטשיק'ס א זוהן, וועמענס פאטער ס'האט געהאט „פערוואגילדיע" (ערשטע גילדע) ביי ניקאלאי'ען און ער האט פערמאגט זיינע אייגענע א פאר דערפער, און דאס שטעטעל סאטאווע איז אויך געווען זיינס.

דעם פאמעשטשיק'ס (גוט־בעזיצער'ס!) זוהן איז געווען א געענדיגטער אינזשיניער און ער איז דאן אהיימגעקומען צום פאטער אויף וואקאציע. און אזוי ווי דער גוט־בעזיצער איז געווען א פרומער און ערליכער יוד, וואס פלעגט דאווענען אינדערפרי און אויפדערנאכט, איז ער אויך געווען גוט בע־פריינדעט מיט ר' נחמנ'ען, און א סך מאל פלעגט ער צופאהרען מיט א קארעטע, מיט דריי פערד געשפאנט, צו ר' נחמנ'ס הויז, און ער פלעגט אריינגעהען צו ר' נחמנ'ען אין הויז און דארטען אפזיצען שעה'ן לאנג און האלטען אין איין רעדען יעגען וועלט־ענינים און וועגען זיינע זיהן, וואס האבען געלערנט אין די אוניווערזיטעטען.

און פאר איינעם פון זיינע געענדיגטע זיהן איז טאקע ר' נחמנ'ס עלטסטע טאכטער א כלה געווארען און האט אינגיכען חתונה געהאט.

ביי יעפים אראנאוויטש (אזוי האט דער פאמעש טשיק געהייסען) אין הויף האט מען געפראוועט די חתונה, און עס איז כדאי צו בעמערקען, אז יאהרען נאך דעם האט מען נאך אין שטעטעל יענע חתונה נישט געקאנט פערגעסען.

ערשטענס, דערפאר וואס אויף יענער החתונה איז דאס גאנצע שטעטעל געווען פערבעטען פון קליין ביז גרויס, און צווייטענס, האט מען זיך אין שטעטעל נישט געקאנט אפ'חידוש'ן, וואס אזא אפגעהיטע כשרות, ווי ס'איז געווען אויף יענער חתונה, איז אפילו שווער צו טרעפען ביי רבנים.

דער יודישער פריץ האט אראפגעבראכט סאר־ווערינס און א פאר משגיחים, וואס זאלען אכטונג געבען עס זאל אלעס צוגעהען כשר.

אזוי דאס אלץ איז געטון געווארען צוליב דעם מחותן דער כלה'ס פאטער, ר' נחמן.

(ווייטער מארגען)

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע
פון „נייעם פאלקסבלאט"

פראצעדור פון עקזעקוציעס אויף חפצים

ליציטאציע

נאכן סעקוועסטער טרעט צו דער קאמארניק אויפן פארשלאג פון מאהנער צו דער ליציטאציע.

דער טערמין פון דער ליציטאציע דארף בע־שטימט ווערען אזוי, אז זי זאל פארקומען אין משך פון 15 ביז 30 טאג נאך דער זאיענטשע. קוים איז דער פארשלאג וועגען אונטערנעהמען א ליצי־טאציע געשטעלט געווארען נאך דער זאיענטשע, רע־כענט זיך דער טערמין פון מאמענט, ווען דער פאר־שלאג איז געשטעלט געווארען.

די ליציטאציע קומט פאר אויפן ארט, וואו די חפצים געפינען זיך צוליב צוועקמעסיגקייט קאן יע־דער פון די צדדים פערלאנגען, אז די ליציטאציע זאל פארקומען אנדערשוואו.

וועגען דער ליציטאציע מאכט דער קאמארניק בעקאנט דורך א מודעה, אנ'אפשריפט דערפון דער־לאנגט ער די צדדים און אויך דעם משגיח איבער די סעקוועסטרירטע חפצים. בעטרעפט די ווערט פון די אויסגעשטעלטע חפצים מעהר, ווי 5 הונדערט גילדען, מוז דער קאמארניק וועגען דער ליציטאציע מעלדען דורך אנ'איינמאליגער אנאנס אין דער אר־טיגער צייטונג.

דער פערקויף קומט פאר דורך אנ'עפענטליכע ליציטאציע. ווערט־פאפירען, אויסלענדישע וואלוטע און חפצים, וועלכע האבען א מארק, אדער געלדע־כארם קאנען פערקויפט ווערען לויטן טאג־קורס פון פרייער האנד.

דער קאמארניק הייבט אן די ליציטאציע, אויס־רופענדיג דעם פרייז און דעם אפגעשאצטען פרייז פון יעדען חפץ בעזונדער, דער אויסגערופענער פרייז בעטרעפט א העלפט פון אפגעשאצטען, פאר ביליגער, ווי דער אויסגערופענער פרייז, טאר מען דעם חפץ נישט פערקויפען. חפצים פון גאלד, פלאטין און זילבער ווערען ארויסגערופען לויט'ן אפגעשאצטען פרייז. דערביי מוז מען געדענקען, אז די אויסגערע־כענטע חפצים טארען נישט פערקויפט ווערען פאר ביליגער, ווי ס'בעטרעפט דער פרייז פון שמעלץ. די ליציטאציע טאר זיך נישט אנהייבען שפעטער, ווי 2 שעה נאכן בעשטימטען אין דער מודעה טערמין. דער בעל־חוב טאר זיך נישט אין קויף בעטייליגען. די רעפלעקטאנטען לייגען פאר א פרייז, כל זמן אנ'אנדערער ליציטאנט לייגט נישט פאר א העכערען פרייז אין דער פארגעלייגטער פרייז פערפליכטענד פארן רעפלעקטאנט.

קוים לייגט קיינער נישט פאר, ווענינסטענס דעם אויסגערופענעם פרייז, ווערט די ליציטאציע אפ־געלייגט.

אויב די סומע פון א טייל פערקויפטע חפצים איז גענוגענד צו דעקען דעם חוב און די עקזעקוציע־קאסטען, מוז דער קאמארניק איבעררייסען די ווייטערדיגע ליציטאציע און די איבעריגע חפצים בע־פרייען פון ארעסט.

פערקויפט ווערט דער חפץ צו דעם ליציטאנט, ווער ס'לייגט פאר נאך 3 אויסרופען די העכסטע סומע. אויב דער פערקויף איז פארגעקומען נישט פארשריפטמעסיג, קאן דער מאהנער אדער בעל־חוב ארייננטראגען אנ'אנקלאגע. די אנקלאגע דארף געמאלדען ווערען צום פראטאקאל פון דער ליציטא־ציע. קוים דעצידירט נישט דאס געריכט אין דעם ענין אין משך פון 2 וואכען, מעג דער קויפער רע־זיגנירען פון קויף און אפנעמען די בעצאהלטע סומע.

ווי באלד דער קויפס־פרייז איבערשטייגט נישט די סומע פון 5 טויזענד גילדען, מוז דער קויפער תיכף איינצאהלען דאס גאנצע געלד. אויב נישט, טאר ער זיך שוין מעהר נישט בעטייליגען אין דער ליציטאציע און דאס געריכט קאן איהם נאך א חוץ דעם בעשטראפען מיט א געלד־שטראף אין דער הויך פון 1 פינפטעל פון פערקויפס־פרייז. דאן הייבט זיך די ליציטאציע צוריק אן פון אויסגערופענעם פרייז.

אויב דער ליציטאנט איז דער איינציגער מאה־נער, האט ער דאס רעכט דעם פרייז פארן געקויפטען חפץ צו פעררעכענען אויפן חשבון פון זיין חוב.

דער קויפער מוז באלד דעם געקויפטען חפץ צו־נעהמען. מ'טאר איהם נישט ארויסגעבען דעם גע־קויפטען חפץ בלויז דאן, ווען געגען פערקויף איז ארייננגעטראגען געווארען אנ'אנקלאגע.

נייע געזעצען און צירקולארען

אופנים פון אויפמאהנען שטייערן ביי געפאלענע פירמען

אין אמט־בלאט פון פינאנץ - מיניסטעריום (אין לעצטען נומער) איז אפגעדרוקט א צירקולאר, וועל־כער רעגולירט דעם שטרייט־ענין פון אויפמאהנען שטייערן ביי פירמען, וועלכע געפונען זיך אין אנ'־אופאדלאשץ.

אין הסכם מיטן דערמאהנטען צירקולאר דאר־פען די שטייערן־חובות פון א געפאלענער פירמע איינגעטיילט ווערען אין 2 סטאדיומס: דער ערשטער סטאדיום נעהמט ארום די שולדיגע חובות ביזן או־פאדלאשץ. זיי מוזען געמאלדען ווערען דער געפא־לענער מאסע פונקט אזוי ווי אלע אנדערע חובות, און זיי ווערען אויך בעצאהלט לויט די פערהאנענע מעגליכקייטען, פונקט אזוי, ווי אלע איבעריגע חו־בות. צו דער צווייטער גרופע געהערען די שטייערן־חובות, וועלכע שטאמען שוין פון דער צייט פון או־פאדלאשץ.

די דאזיגע חובות אינטערליגען נישט קיין שום בעגרעניצונגען און זיי דארפען געצאהלט ווערען גלייך פון די ערשטע פערהאנענע אדער איינגעפלא־סענע געלדער.

לאקאל - שטייער פון פענסיאנאטען, האטעלען א. או. וו.

דער לאקאל־שטייער ווערט געוועהנליך אויסגע־מאסטען לויטן גרונט דירה־געלד ד. ה. לויט דער סומע וויפיל דער לאקאל איז געגאנגען אין יוני 1914.

וואס טוט מען אבער מיט די אביעקטען, וועלכע אונטערליגען נישט די בעשטימונגען פון דערערטע וועגען לאקאטארען - שויז? למשל: פענסיאנאטען, און אז. וו.

אין אנ'אינסטרוקציע צו די פינאנץ־קאמערען ווייזט טאקע אן דער פינאנץ־מיניסטער, ווי אזוי אויסצומעסטען לאקאל־שטייער אין אזעלכע פאלען.

דער לאקאל־שטייער דארף אויסגעמאסטען ווע־רען לויט דער סומע דירה־געלד, וויפיל מ'האט בע־צאהלט פאר די פענסיאנאטען, האטעלען, מעבלירטע צימערען אין פאריגען יאהר.

קוים נעהמט דאס דירה־געלד אויך ארום אנ־דערע לייסטונגען, ווי למשל: מעבעל, בעלייכטונג, בעהייצונג, מוז די אייגענטליכע סומע דירה־געלד פעסטגעשטעלט ווערען דורך א קאמיסיע פון מינ־דעסטענס 2 עקספערטען.

צו דער זיצונג פון דער קאמיסיע מוז אונבעדינג גערופען און אויסגעהערט ווערען דער שטייער צאה־לער.

לויט די זעלבע כללים דארפען אויך בעשטייערט ווערען די לאקאלען, וועלכע מ'פערנעהמט אין איי־גענעם הויז.

ווערט פון א גראם גאלד

לויט דער פעסטשטעלונג פון פינאנץ - מיניס־טער אין לעצטען נומער „מאניטאר פאלסקי" קאסט א גראם ריין גאלד 5 גילדען מיט 92 און 44 הונ־דערטסלעך גראשען.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט און טריבונאל

עקזעקוציעס

דער בעל־חוב האט רעכט אנצעווייזען דעם עק־זעקוטאר, אויף וועלכע חפצים ס'זאל געלייגט ווערען דער סעקוועסטער; בארעס געלד ווערט אלענפאלס תמיד בעפארצוגט ביי אנ'עקזעקוציע לגבי אנדערע ווערטען.

לאקאל - שטייער

אינדוסטרי - לאקאלען און פאבריקס - בנינים זענען פריי פון לאקאל־שטייער. פריי זענען אויך פון לאקאל־שטייער די אוביקאציעס און פאבריקס - בנינים, וועלכע זענען פערנומען דורך לאגערן, ביורעס.

דאגעגען אינדוסטריע־לאקאלען אדער וואוינונ־גען און פריוואט - בנינים זענען נישט פריי פון לאקאל־שטייער.

* * *

אינוואלידען, אלמנות, יתומים, וועלכע בעקומען אינוואלידען - רענטע און פערנעמען 1 אדער 2 שטוביגע דירות זענען פריי פון לאקאל - שטייער, הגם זיי האבען א פערמעגען אדער אנדערע הכנסות.

רעגיסטראציע - קארטען

וועשערייען און פארבערייען מעגען אויפן סמך פון א רעגיסטראציע - קארטע אויפהאלטען קאנטארען אנצונעהמען בעשטעלונגען פאר זייערע אונטערנעה־מונגען.

פאטענטען

א געשעפט. וואס פערקויפט מעהל און זעק צו בעקערס, אדער שניט־סחורה און שטיק צו שניידערס מוז אויסקויפען א פאטענט 2־טע קאטעגאריע.

לוקסוס

די אפשטאמונג און די אויספערטיגונג פון א פראדוקט כאראקטעריזירען זיין לוקסוס־כאראקטער. פאליטירט, געבעט און וואקסירט מעבעל בפרט, אז ס'שטאמט פון אויסלאנד ווערט בעטראכט פאר לוק־סוס און ממילא דארף אויף א האנדעל מיט אזא מעבעל אויסגעקויפט ווערען א פאטענט 2־טע קא־טעגאריע.

אורלויבען

אורלויב־רעכט בעקומט מען מיט יעדען קא־לענדאר־יאהר. אבער נאר נאכ'ן צווייטען יאהר אר־בייט אויפן זעלבען פאסטען.

וואס שייך דעם ערשטען אורלויב ווערט מען דערצו בערעכטיגט נאך א פול יאהר אר־בייט.

* * *

אפילו, ווען מ'ווערט געקינדיגט אין ערשטען חודש פון קאלענדאר - יאהר ערווערבט מען שוין רעכט אויף אנ'אורלויב - ענטשעדיגונג. קוים לויפט אבער אריין אין צווייטען קאלענדאר־יאהר די קינ־דיגונגס־צייט, דארף פאר קיין נייעם אורלויב נישט אויסגעצאהלט ווערען.

רעדוקציע פון לוין

אויב אנ'ארבייטער איז מסכים אויף א רעדוקציע פון לוין אדער אויף אנ'אנדערע ענדערונג פון אפ־מאך. דארף נישט פארקומען קיין קינדיגונג און דער נייער אפמאך איז אזוי אויך בינדענד פאר ביידע צדדים.

ארבייטס - אפמאכען

אויב אנ'אנגעשטעלטער איז געקינדיגט געווארען פון א פאסטען און ס'איז גלייך איהם אויסגעצאהלט געווארען אנ'ענטשעדיגונג אין דער הויך פון א דריי חדשימדיגען ארבייטס לוין טאר מען איהם נישט אראפציהען פון דער אויסגעצאהלטער סומע די אפ־צאהלונגען לטובת די סאציאלע פערזיכערונגען.

סאציאלע פערזיכערונגען

ווי באלד אנ'אנגעשטעלטער איז נישט פערזי־כערט געווארען צוליב דער שולד פון אונטערנעהמער קאן געמאהנט ווערען פון שולדיגען אנ'ענטשפרע־כענדע ענטשעדיגונג אויפן געריכטליכען וועג.

אין ציכאצינעק
איז צו בעקומען שטענדיג דאס
נייע
פאלקסבלאט
ביי ש. סוכעצקי.

ר. אייזראעל

משומדים

סענסאצ. שפאנענדער ראמאן פון היינטיגען יודישען לעבען

54

מאריאן האט געקרעכצט פאר וועהטאג. די שטריק האבען זיך איהם טיף ארייננגעשניטען אין לייב און ער האט געפיהלט ווי דאס בלוט אין די אדערען הערט אויף צו פליסען, ווען דער הויכער אומגעלומ־פערטער פערשוין האט זיך איבערצייגט, אז מאריאן איז שוין פעסט געבונדען האט ער איהם מיטן גאנ־צען כח פון זיין פעסט־געבויטען קערפער א שליי־דער־געטאן ווי עפעס א טויטען געגענשטאנד.

— האפענטליך וועט ער איצט מעהר נישט פרובען צו ענטלויפען, האט דער אפאש געזאגט, יעדע צרה, וועלכע ס'קומט אויף א מענש נעהמט ער זיך מיט זיינע אייגענע הענד. נאך וואס האט דאס דיר געגוצט?

מאריאן האט געפיהלט, אז אויב ער וועט זיך אין דער דאזיגער לאגע געפונען נאך עטליכע מי־נוט וועט ער פערלירען דאס בעוואוסטזיין.

קאפיטעל 16

דער קריפעל קומט נאך געלד

אנקא האט זיך שטארק דערשראקען ווען זי האט געעפענט די ארייננגאנגס - טיר און אויף דער שוועל דערזעהען דעם עקעלהאפטען קריפעל, וועלכע האט זינט דער צייט ווען זי האט איהם דאס ערשטע מאל געזעהן, געלעבט ביי איהר אין דער פאנטאזיע, ווי עפעס אזעלכעס גרויליגעס, אז זי האט צוגעמאכט שטענדיג די אויגען, כדי צו פערטרייבען איהם פון פאר איהרע אויגען. איצט ווען זי האט איהם ווידער געזעהען אויף דער שוועל פון איהר וואוינונג האט זי באלד געהאט דאס פארגעפיהל, אז ס'איז ווידער געשעהען עפעס שרעקליכעס. אין ערשטען מא־מענט איז האנקאן איינגעפאלען, אז זי זאל איהם נישט ארייננלאזען אין דער וואוינונג, אבער נאך איידער זי האט געהאט צייט צו בעטראכטען, צי זי זאל אזוי טון, האט דער קריפעל אויפגעפראלט די טיר, אריין אין קארידאר און די טיר צוגעמאכט הינ־טער זיך. האנקא האט געמאכט עטליכע שריט צוריק און לייכט אויסגעשריגען. דער קריפעל האט זיך גע־פיהלט אזוי ווי שולדיג און זיך געפרובט צו פער־ענטפערען.

— ענטשולדיגט, אויב איך האב אייך איבערגע־שראקען, דאס מאל האב איך דאס זיכער נישט גע־וואלט.

— וואס פערלאנגט איהר, האט האנקא איבער־געפרעגט, כדי זיך נישט ארייננצולאזען מיט איהם אין קיין לאנגע געשפרעכען.

— איך גארנישט, איך בין נאר א שליח, כ'־האב געבראכט פאר אייך א בריף.

— פאר מיר א בריף? פון וועמען.

— פון אייער מאן, מאדאם.

דער קריפעל האט נאך אלץ נישט געהאט דעם בריף אין דער האנד און האט ווייטער געזאגט:

— יא, פון אייער מאן א בריף, ער האט מיך דא אהערגעשיקט.

— גיט מיר דעם בריף.

דער קריפעל האט לאנגזאם פערטיפט זיין האנד אין דער קעשענע פון די איבערנאטירליכע ברייטע הויזען, וועלכע ער האט געטראגען, האט ארויסגע־שלעפט פון דארטען צוויי בריף, איבערגעלייענט די אדרעסען, כדי צו וויסען, וועלכער ס'איז דער ריכ־טיגער און איהם איבערגעגעבען האנקאן.

באלד איבערלייענענדיג דעם אדרעס האט האנקא זיך איבערצייגט, אז דער קריפעל זאגט נישט קיין ליגען. די האנדשריפט איז ווירקליך געווען מאר־יאנס....

— וואס פארא צרה איז ווידער אויף מיין קאפ, האט זי אליין ביי זיך געטראכט. ס'איז קלאר, אז ס'איז ווידער עפעס שרעקליכעס געשעהען.

האנקא האט פשוט מורא געהאט צו עפענען דעם בריף, פונקט אזוי ווי יעדער מענש האט מורא זיך פלוצלונג צו דערוויסען פון עפעס א שווערען אומ־גליק. זי איז געבליבען שטעהען אין קארידאר און מיט ציטערדיגע הענד אויפגעריסען דעם קאנווערט. דער קריפעל איז דערביי געשטאנען מיט א האלב־ארויסגעשטעקטע צונג און אבסערווירט וואס פארא איינדרוק דער בריף וועט מאכען אויף האנקאן. זי איז שנעל דורכגעלאפען מיט איהר בליק איבער די שורות פון דעם בריף און דעם אמת־זאגענדיג, איז זי געבליבען ענטוישט. זי איז געווען זיכער, אז דער בריף איז נוגע די בעציהונגען צווישען איהר און איהר מאן, זי האט זיך בשום אופן נישט געקענט פארשטעלען, אז עס האנדעלט זיך וועגען אזא ענין. דער ערשטער געדאנק, וועלכער איז איהר אדורכגע־פלויגען דורכן קאפ איז געווען דער, אז זי מוז נעה־מען אין דעם פאל צו הילף העגריק פאוסט. ס'איז נישט געווען קיין סך צייט צו פערשלעפען מיט אנ'־ענטפער און האט געזאגט צו דעם הויקערדיגען מנובל:

— איך האב דאך נישט קיין געלד, פון וואנען זאל איך נעהמען אזא גרויסע סומע ביי זיך אין שטוב.

ביי האנקאן איז גלייך געווארען קלאר, אז מאר־יאן האט דעם דאזיגען בריף געשריבען אונטער א צוואנג, ווייל אנדערש וואלט נישט געווען לאגיש, ווי אזוי ער קומט צו שרייבען צו האנקאן, אז זי זאל דעם קריפעל געבען אזא גרויסע סומע. אין דער־צייט, ווען ער וויים אויסגעצייכענט, אז זי האט אזא סומע נישט און וועט אפילו נישט וויסען וואו אזוי פיל געלד צו נעהמען, ווייל זי האט זיך קיינמאל נישט געמישט אין זיינע געשעפטען.

— איך מוז זיך פערשטענדיגען מיט מיינס א פריינד וועגען אזא ריזיגער סומע, האט האנקא גע־זאגט מיט א טאן, ווי זי וואלט פיי דעם הויקער געבעטען אנ'ערלויבעניש צי זי קען דאס טון.

— זייט אייך נישט מטריח האט דאס עקעלהאפ־טע מענשעל געענטפערט, איך וועל דאס אליין טון, איך האב נאך איין בריף פון אייער מאן צו הער העגריק פאוסט, וועל איך אליין געהען צו איהם און דעם בריף איבערגעבען. די זאך איז אבער די, וואס מיר פערלירען צופיל צייט....

דער הויקער האט זיך ערשט געכאפט, אז ער האט בכלל נישט גוט ערלעדיגט דעם ענין, ווייל אין דער צייט, וואס ער וועט איצט אוועקגעהען צו העגריק פאוסט. וועט האנקא האבען א מעגליכקייט זיך צו פערשטענדיגען מיט דער פאליציי, און ווען ער וועט קומען צו פאוסטען קען שוין דארט זיין אנגעגרייט אימיצער, וועלכער זאל אין גאנצען אויף א זעהר אונאנגענעהמען אופן צושטערען זיינע פלענער....

— איבריגענס, האט דער קריפעל זיך צוריקגע־כאפט, קענט איהר אנטעלעפאנירען צו איהם און אהער רופען. וועל איך איהם דא אויפן ארט איבער געבען דעם בריף פון אייער מאן, אבער איך האב איין בעדינג, איך וועל שטעהן דערביי ווען איהר וועט טעלעפאניש רעדען מיט העגריק פאוסט, כדי צו קענען קאנטראלירען, וואס איהר רעדט מיט איהם.

האנקא האט דערויף גארנישט געענטפערט, וואס מ'האט געקענט אננעהמען פאר א סימן, אז זי איז מסכים דערויף. זי איז אריין אין די אינער־ליכע צימערען. און האט נישט פראטעסטירט, אז דער קריפעל איז איהר נאכגעהינקען טריט ביי טריט.

(פארטזעצונג קומט)

ניי׳ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניי׳ער פאלקסבלאט

זונטאג, 30 יוני

כ״ט סיון תרצ״ה

זון-אויפגאנג 3:18
זון-אונטערגאנג 8.—

ווייטערע רעדוקציעס אין דער אובעזפיעטשאלניע

רעדוציר׳ט אנגעשטעלטע, וועלכע זענען בעשעפטיגט יאהרען-לאנג אין קראנקען-קאסע

ווי בעוואוסט האט די אובעזפיעטשאלניע אין צוזאמענהאנג מיט דער רעארגאניזאציע אדורכגעפיהרט א רעדוקציע פון די אנגעשטעלטע און קודם כל רעדוצירט אלע פערהייראטע פרויען, וואס זענען געווען בעשעפטיגט אין דער אובעזפיעטשאלניע.

עהערנעכטען זענען פלוצים, אונערווארטעט פאר די אנגעשטעלטע, רעדוצירט געווארען ווייטערע 80 פערזאן. צווישען די פריש רעדוצירטע געפינען זיך זעהר אנגעזעהענע אנגעשטעלטע, ווי דער לייטער פון שפיטאל פון דער אובעזפיעטשאלניע ד״ר מ. לאדראווסקי, עטליכע לייטער פון אפטיילונגען צווישען זיי פיאטרקאווסקי הענריק, קאוואלסקי אנטאני, קעדרא רישארד, באיער טשעסלאוו א. ד. גל. אלע געקינדיגטע בעקומען באלד פאר 3 חדשים אויסגעצאהלט די גאזשע און פאר א הודש אורלויב.

די דאזיגע רעדוקציע האט געטראפען די רעדוציר׳טע ווי א דונער.

ווי מיר דערוויסען זיך האט דער פעראיין פון די אנגעשטעלטע בעשלאסען ארויסצושיקען א דעלעגאציע קיין ווארשא, כדי צו אינטערווענירען אין מיניסטעריום וועגען רעווידירען דעם בעשלוס פון דער אויבענדערמאנטע רעדוקציע.

צווישען די רעדוצירטע געפינען זיך מענשען, וועלכע ארבייטען אין דער אובעזפיעטשאלניע פון דער ענטשטעהונג פון דער קראנקען-קאסע אן.

דאקטוירים אלס ארבייטס-געבער

די רעארגאניזאציע, וועלכע ווערט אדורכגעפיהרט דורך דער אובעזפיעטשאלניע שוין פונם 1. יולי אן בעשטעהט אין דעם, וואס עס ווערען ליקווידירט די פונקטען, און יעדער קראנקער וועט אנגענומען ווערען דורך זיין הויז-דאקטאר אין ראיאן.

דער דאקטאר פון דעם געגעבענעם ראיאן מוז דינגען א לאקאל און אויסהאלטען אויף דעם געהעריגען געהילפס-פערסאנאל. אזוי ארום טרעטען איצט די דאקטוירים ארויס אין א נייער ראלע: ביז איצט זענען זיי געווען אנגעשטעלטע אין דער אובעזפיעטשאלניע, איצט דארפען זיי ווערען די ארבייטס-געבער פאר דעם געהילפס-פערסאנאל.

די אובעזפיעטשאלניע האט פערלאנגט פון די דאקטוירים, אז זיי זאלען אנגאזשירען די היגיעניסטקעס, וועלכע האבען ביז איצט געארבייט אין דער אובעזפיעטשאלניע. דער פעראיין פון די פיעלעגניארקעס האט זיך געווענדעט צום דאקטוירים-פעראיין מיט א פארשלאג צו שליסען א קאלעקטיווען אפמאך. די דאקטוירים האבען דערויף דעם פארשלאג אפגעווארפען.

די פיעלעגניארקעס האבען בעשלאסען דערוויילצוצוטרעטען צו דער ארבייט, אויב די דאקטוירים וועלען נישט אונטערשרייבען דעם קאלעקטיווען אפמאך וועלען זיי פערשטרייקען.

ליקווידירט די לעטשניצע אויף זשוויִרקא גאס 28

אין צוזאמענהאנג מיט דער רעארגאניזאציע פון דער אובעזפיעטשאלניע איז ליקווידירט געווארען די לעטשניצע אויף זשווירקע גאס 28, און איינציגע פונקציעס פון דעם דאזיגען פונקט איז איבערגעטראגען געווארען אין דער צענטראלע אויף וואלטשאנסקא.

שרעקליכער שטורם

האט פרייטאג צונאכטס אנגעמאכט געוואלדיגע שאדענס איז לאדזער וואיעוואדסטווע

איבער לאדזער וואיעוואדזטווע האט זיך פרייטאג צונאכטס אריבערגעטראגן א שרעקליכער שטורם וועלכער האט אנגעמאכט געוואלדיגע שאדענס. נאך די גרויסע היצען האבען זיך אנגעהויבען זאמלען שווארצע וואלקענס.

אין דארף מאסלאוויצע האט א דונער אריינגעשלאגען אין הויף אריין און אין איין מאמענט איז דער הויף געשטאנען אין פלאמען. דירעטונגס-אקציע, אין וועלכער עס האט אנטייל גענומען כמעט די גאנצע בעפעלקערונג פון דארף האט נישט געהאלפען. דער בנין האט אפגעברענט אינגאנצען.

נאכ׳ן רעגען האט זיך אראפגעלאזט א האגעל אין דער גרויס פון א וועלשען ניסעל. דער האגעל האט אנגעמאכט געוואלדיגע שאדענס אין פעלד.

אין דארף וואליא יעדלינקא האט דער האגעל אויסגעקלאפט ארום 70 פראצענט פונם פערזייעטען.

דער שטורם האט ארויסגעריסען 100-יעהריגע דעמבעס מיט די ווארצלען און זיי אפגעווארפען אויף עטליכע צעהנדליג מעטער ווייט.

דער געוואלדיגער שטורם האט אנגעטראפען אויפ׳ן וועג, אויפ׳ן שאסע אויף א פוהר מיט א פאר פערד. דער שרעקליכער ווינטער האט אונטערגעטראגען די פוהר מיט די פערד אין דער הויך און דעם גאנצען געשפאן ארויפגעווארפען אויף א בוים נעבען וועג. די פערד זענען דערהרג׳עט געווארען, דער פוהרמאן איז על פי נס ניצול געווארען.

גרויסע שאדנס האט אנגעמאכט דער שטורם אין דארף ראדזשע-ראוויצע, וואו עס האבען זיך פון א בליץ אנגעכאפט א פאר דארפס-הייזער. בעת דער רעטונגס-אקציע איז שטערבליך פערוואונדעט געווארען איינער פון די פייערלעשער וולאדיסלאוו גאזשען.

דער ווינט האט אראפגעריסען א גאנצע רייה פלויטען און דעכער און א סך פאמיליעס זענען געבליבען אהן א דאך איבער׳ן קאפ. ער האט אויך חרוב געמאכט איניגע הייזער.

—=—

יודישע עקספערימענטאלע סטודיע
יונג-טעאטער ווארשא
קינסטל. אנפ. ד״ר מיכאל בראנדט
טרעט אויף אין זאל פון לאדזער פילהארמאניע
יעדען טאג פון פרייטאג, דעם 5-טען יולי — נאר א קורצע צייט!
פרטים אין די ווייטערדיגע אנאנסען.

א דרייסטע גנבה אויף אל. 1 מאי 38

אויף אל. 1 מאי 38 איז עהערנעכטען ביינאכט אויסגעפיהרט געווארען א דרייסטע גנבה.

אין דעם הויז אויפ׳ן דריטען שטאק וואוינט די פאמיליע ג. גרינבערג. אין דער וואוינונג געפינט זיך אויך דער לאגער מיט וועש און קאנפעקציע, וועלכע ב. גרינבערג פערקויפט אויף ראטעס. די גנבים האבען, געוויס, געוואוסט, אז אין לאגער געפינט זיך איצט א סך סחורה און האבען פערטראכט די דרייסטע גנבה. זיי האבען זיך אריינבעקומען אין הויף פאר 11 א זייגער. ווען זיי האבען זיך איבערצייגט אז ביי גרינבערג׳ן שלאפען שוין אלע, האבען זיי פונ׳ם דאך אראבגעלאזט אויפ׳ן אפענעם באלקאן א לייטער און זעהר שטיל, מיט אלע פארזיכטיגקייטען אריינבעקומען זיך אין שטוב אריין פערפאקט די סחורה, און שוין דורך דער טיר זיך ארויסבעקומען אויף די ארויסגאנגס-טרעפען. שוין נאכ׳ן ארויסטראגען די פעק האט זיך פלוצים ה׳ גרינבערג אויפגעכאפט און דערהערט שטילע טריט. ער האט אויפגעדרעהט די עלעקטריע און דערזעהען וואס עס טוט זיך ביי איהם אין שטוב. אין א ווײלע ארום האט ער דערזעהען די גנבים, אבער שוין הינטען אויף די טרעפען. ה׳ גרינבערג האט גענומען די גנבים נאכיאגען, און דעם געיעג האבען איהם מיטגעהאלפען אויך די אויפגעקומענע פונם הויף שכנים. די גנבים האבען אבער בעוויזען דורכ׳ן הויף אריבערצושפרינגען דעם גאנץ הויכען פלויט און זיך ארויסבעקומען מיט די פעקלעך אויף דער גאס. ביז די נאכיאגענדע זענען אויך ארויסגעקומען אויף דער גאס זענען שוין פון די גנבים קיין שפורען נישט געווען.

נאך ביינאכט האט מען צוויסען געגעבען דער פאליציי וועגען דער גנבה. די פאליציי האט אונטערגענומען אנ׳ענערגישע אונטערזוכונג.

א פאליציאנט דערשאסן דעם זוהן פון זיין געליבטער

אויף זשגאוסקא 9 האט זיך עהערנעכטען אפגעשפילט א שרעקליכע טראגעדיע. אין דעם דאזיגען הויז וואוינט שוין זייט עטליכע יאהר דער 49-יעהריגער יוזעף סטעמפיען, א פאליציאנט פון 12. פ. קאמיסאריאט, מיט זיין 45-יעהריגער געליבטער העלענא קוביאק און דעם 18-יעהריגען זוהן פון דער קוביאק — הענריק.

צווישען סטעמפיענ׳ען און זיין געליבטער איז לעצטענס נישט געווען קיין שלום בית. נעכטען איז סטעמפיען אהיימגעקומען עפעס אנ׳אויפגערעגטער און זיך אנגעהויבען צו טשעפען צו דער קוביאק זי האט איהם אפגעענטפערט, א ווארט פאר א ווארט און סטעמפיען האט זיך געווארפען שלאגען די קוביאק. צו-הילף דער מוטער איז געקומען איהר זוהן. אין א געוויסען מאמענט האט סטעמפיען ארויסגעכאפט דעם רעוואלווער און אויסגעשאסען אין דעם יונגען קוביאק דריי מאל, אוועקלעגענדיג איהם א טויטען. נאכדעם האט ער געווענדעט דעם רעוואלווער גענען דער פרוי קוביאק, אבער דער רעוואלווער האט נישט בעוויזען אויסצושיסען, ווי עס זענען אריין די שכנים און דעם צעווילדעוועטען פאליציאנט ענטוואפענט.

די דאזיגע געשיכטע האט געמאכט א ערשיטערנדען איינדרוק און ווערט ארומגערעדט איי גאנץ כאיני.

כראניק פון דער פאנאטאוויע

זעלבסטמארדען

אויף קילינסקיעגא גאס 42 האט זיך אויפגעהאנגען אויף דער קלאמקע פון דער טיר דער 24 יעהריגער אפרים ליקאר. ווען די מוטער איז אהיימגעקומען האט זי געטראפען שוין נאר א קאלטען טויטען קערפער.

אויף אבראמאווסקיעגא 37 האט איינגענומען א גרעסערע דאזע לומינאל (שלאף-געטראנק) כדי צו בענעהען זעלבסטמארד די 37-יעהריגע אויגעניא שווארק, א וועש-נייהערין.

שיער נישט אונטער די רעדער פונם טראמוואי

אויף רוג פיעטריקאווער און שרודמיעסקא האט געפרובט איבערלויפען די גאס און געפאלען אויף די שינעס גערארע ווען עס איז אנגעפאהרען א טראמוואי א געוויסער שלמה קופיעץ, יודישע גאס 11. דער מאשיניסט האט צום גליק בעצייטענס פערהאלטען דעם מאטאר און אפגעשטעלט דעם טראמוואי. קופיעץ איז אבער פון דער שרעק אויף די שינעס פערחלשט געווארען. די ערשטע הילף האט איהם ערטיילט די ארויסגערופענע פאגאטאוויע.

א זונען-שלאג

אויפן גרינעם מארק איז פרייטאג אוועקגעפאלען פון א זונען-שלאג די 23 יעהריגע פריידעל שולמאן (ליפאווע 30).

מעלדונג

דער „לאדזער מעלער-צעך", ציגעל-גאס 4, האט לעצטענס אונטערגענומען אנ׳אקציע צו הויבען דעם מצב אין מעלער-פאך. צו דעם צוועק ווערט גערופען היינט, זונטאג, ד. 30 ה. ח א-גרויסע פערזאמלונג פון אלע מיטגלידער.

BANK HANDLOWY w ŁODZI
Spółka Akcyjna
Al. Tadeusza Kościuszki 15
ma jeszcze do wynajęcia SAFES
na dogodnych warunkach, poczynając od 4 złotych miesięcznie.
WYJEŻDŻAJĄC, nie zostawiaj w domu papierów wartościowych, złota, srebra i t. p., lecz zanieś je do SAFE'u!

גענעראל שטאכעוויטש אין לאדז

אין לאדז האט געווילט דער שעף פון גענעראל-שטאב, גענעראל פון בריגאדע שטאכעוויטש. דעם גענעראל שטאכעוויטש׳ס וויזיט אין לאדז איז פערבונדען מיט זיין נאמינאציע אלס שעף פון גענעראל-שטאב.

ציגאב-פאבאר-קאמיסיע

דינסטאג דעם 2 יולי וועט אמטירען א ציגאב פאבאר קאמיסיע (פיעטרקאווער 165).

צו דער קאמיסיע דארפען זיך צושטעלען די פרייוויליגע מיט צייכען פון יאהרגאנג 1915, 1916, 1917 וואס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי קאמיסאריאטען.

ווייטערע לוסטראציעס פון די בעקערייען

בעת די ווייטערע לוסטראציעס פון די בעקערייען האט די קאמיסיע פאר אנטיסאניטארען צושטאנד און שמוץ געשלאסען די בעקערייען פון סטריקאווסקי, מיעלטשארסקיעגא 30, און קאין 11 ליסטאפאד 29.

איינינע אנדערע לוסטריטע בעקערייען האט די קאמיסיע געגעבען א טערמין ביז וועלכען זיי מוזען די בעקערייען ברענגען אין ארדנונג.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען די אפטייקען: י. ליינוועבער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. האחטמאן (מלינאהסקא 1), וו. דאנילעצקי (פיעטריקאווער 127), י. פערעלמאן (ציגעל-גאס 32), י. צימער וואולטשאנסקא 37), ה. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27)

די פייערליכקייטען פון „יום-טוב פון ים" אין לאדז

דער „יום-טוב פון ים" איז זעהר פייערליך בעצייכענט געווארען נעכטען אין אונזער שטאט. אלע רעגירונגס-בנינים זענען געווען אויסגעפוצט מיט גרינס און פאהנער, מיט פאהנער זענען געווען פייערליך בעצירט אלע הייזער.

דער יום-טוב האט זיך אנגעהויבען נאך עהערנעכטען פארנאכט. איבער די גאסען האבען אדורכמארשירט ארקעסטערס און פון אויטאס קאנסטרואירטע שיפען. אויפ׳ן פרייהייט-פלאץ האט א גרויסער עולם צוגעקוקט צו די קינסטליכע, בענגאלישע פייערן.

נעכטען אינדערפריה, נאך דעם גאטעסדינסט אין דער קאטעדרע, האבען איבער די הויפט-גאסען אדורכגעצויגען פייערליכע צוגען, דעפילאדעס, דעקארירטע אויטאס אין דער פארם פון שיפען א. ד. גל. פון אינדערפריה אן האט מען אויף די גאסען און אין לאקאלען געזאמעלט געלד אויף צו בויען אנ׳אונטערוואסער-שיף אויפ׳ן נאמען פון מארשאל יוזעף פילסודסקי.

די פייערליכקייטען האט אביסעל געשטערט דער רעגען, וועלכער האט נעכטען זיך געלאזט וואוילגעהען.

DO NABYCIA W BLASZANKACH LUB TEKTURZE
MAOK
TĘPI ROBACTWO

קאמוניקאט פון דעם לאדזער זשורנאליסטען-סינדיקאט

דער לאדזער זשורנאליסטען-סינדיקאט רופט אויף אלע קאלעגען אנצוגעבען:

1) זייער גענויעם אדרעס אין איצטיגען מאמענט און

2) זייער מלוכה-אנגעהעריגקייט.

די דאזיגע ידיעות דארף מען מיטטיילען אין סעקרעטאריאט פון סינדיקאט באלד, ווייל זיי דארפען מיטגעטיילט ווערען דער שטאטישער שטאראסטווע.

פון פרייטאג, 5 יולי גאסטשפילען
אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי"
פון געניאלען קינסטלער

לודוויק זאץ

פרטים קומען!

ספסוכים צווישן ארבייטער און ארבייטסגעבער

מיט א פאר טאג צוריק האט אויסגעבראכן א שטרייק אין אייטינגאנס פאבריק צוליב דעם אויסצאהלען פאר אורלויב-צייט.

יעהערנעכטען איז געקומען צו א הסכם צווישן די ארבייטער און דירעקציע און די ארבייטער זענען צוגעטרעטן צו דער ארבייט.

* * *

פון מאנטאג אן דויערט ווידער א שטרייק אין שלעסערס פאבריק אין אזארקאוו. די סיבה פון שטרייק איז, וואס די דירעקציע האט נישט געוואלט אננעהמען דעם פאבריקס-דעלעגאט. דער שטרייק דויערט.

גנבות

גנבים האבן זיך אריינגעכאפט און באגנב'עט פאלגענדע וואוינונגען:

אויף שווידמיעסקא 29 די וואוינונג פון יצחק אלדרויסער.

אויף סמוגאווע 12 די וואוינונג פון וואלף קיפמאן.

אויף אסמיאנסקא 6 אין דער וואוינונג פון העלענא קושאמינסקא האט זיך דורכ'ן אפענעם פענסטער אריינגעכאפט א גנב, פארבונדן דער קשעמינסקא דאס מויל זי זאל נישט קאנען שרייען און צוגענומען ביי איהר דעם טאש מיט עטליכע צעהנדליג זלאטעס.

ביי קראנקהייטן פון בלוט, נערוועז און הויט

רערגרויבע: מיר פטם 'געברויכען דאס נאטירליכע ביטער-וואסער Franciszka Józefa א רעגולירע פונקציאנירונג פון די פערדייאונגס-ארגאנען פרעגט דאקטוירים. צו בעקומען אין אלע אפטייקען און פקלאר-צמעטאנעס.

לאוניק קוק דארף בעקומען פאר אורלויב

פסקנט אויך דאס אפעלאציאנס-געריכט

ווען מען האט בשעתו אויפגעלעזט דעם סאציאליסטישן מאגיסטראט, בראש פון וועלכען עס איז געשטאנען פרעזידענט זשעמיענצקי, זענען איינינגע מאגיסטראט-מיטגלידער באלד אריבער אויף עמעריטור, אנדערע אבער, וועלכע האבן נישט געהאט די נויטיגע קוואליפיקאציעס צו עמעריטור האבן בעקומען אויסגעצאהלט פאר יעדען אפגעארבייטען יאהר — א חודש פענסיע. צי אט דער צווייטער גרופע האט אויך געהערט דער דעמאלסדיגער לאוניק קוק, לאווו. קוק האט אבער געמאנט א חוץ די פעסגיטיגונג אויך פאר אורלויב.

דער רעגירונגס-קאמיסאר וואיעוואודזקי האט נישט מסכים געווען מיט דער דאזיגער פאדערונג, דער ענין איז בעהאנדעלט געווארען אין לאדזער קרייז-געריכט און דאס געריכט האט מיט א יאהר צוריק צוגעפסקנט דעם לאוניק קוק, פאר אורלויב פון דער שטאטישער קאסע 1200 זל.

די שטאטישע פערוואלטונג האט זיך געווענדעט צום אפעלאציאנס-געריכט.

דאס אפעלאציאנס-געריכט האט עהערנעכטען דעם פסק-דין פונ'ם לאדזער קרייז-געריכט בעשטעטיגט

ד"ר מיעזשינסקי אריינגעטרעטען אין א קלויסטער?

מיט א פאר חדשים צוריק איז ערגעץ פון די געזעלשאפטליכע קרייזען נעלם געווארען דער בעקאנטער אין לאדז דאקטאר מיעזשינסקי, — געוועזענער ארדינאטאר פון שטאטישען שפיטאל „מאגדאלענא", נעוו. פרעזעס פון דער אונאפהענגיגער סאציאליסטישער פארטיי, נעווע. פרעזעס פון די פריידענקער, געוו. לעגיאניסט פון דער ערשטער בריגאדע, מחבר פון דעם קאנפיסקירטען בשעתו דורך דער מאכט בוך „ווי אזוי דער מענש האט געפונען גאט".

און אט איז פלוצים דאקטאר מיעזשיסקי ערגעץ נעלם געווארען. אין די געזעלשאפטליכע קרייזען האט מען פיל גערעדט אויף דער טעמע, וואוהין דער דאקטאר האט זיך געקאנט אוועקקומען?

און פלוצים האט זיך פערשפרייט א קלאנג, — און דאס איז די נרעסטע סענסאציע, אז דאקטאר מיעזשינסקי זאל האבן בעשלאסען אריינצוטרעטען אין א קלויסטער צו די דאמיניקאנער, און שוין דריי חדשים גרייט ער זיך צו ווערען מאנאך.

* * *

די דערמאנטע סענסאציאנעלע ידיעה האבן מיר געפרענגט פון א נעכטיגער לאדזער פוילישע צייטונג, מיר האבן זיך אבער באלד פעראינטערעסירט מיט דעם ענין און ס'ווייזט זיך ארויס אט וואס:

מיט 2 יאהר צוריק האט ד"ר מיעזשינסקי בעקומען עמעריטור אין דער קראנקען-קאסע און ארויס געפאהרען קיין קראקא צו זיין טאכטער און איידעם, דעם בעקאנטען ד"ר סקורטשעווסקי, ראן ווען ד"ר סקורטשעווסקי מיט זיין פאמיליע האבן זיך אריבערגעצויגען קיין קריניץ האט ד"ר מיעזשינסקי פאר זיך אליין געדונגען א וואוינונג, אין קראקא אויף קראטשעווסקיעגא 25, וואו ער וואוינט ביז'ן היינטיגען טאג, ערשט נישט לאנג האט ד"ר מ. ארויסגעגעבען אנשטאט דעם קאנפיסקירטען בוך „ווי אזוי האט דער מענש געפונען גאט" א נייעם בוך „ווי אזוי האט דער מענש געשאפען גאט". דאס בוך איז נישט קאנפיסקירט געווארען.

יוסף קאמען איז לאדז

עס ווערט צוגעגרייט א גרויסער אווענד לכבוד דעם קינסטלער

קיין לאדז איז די טעג געקומען צופאהרען דער בעקאנטער ארטיסט פון דער „ווילנער טרופע", דער ליבלינג פון דעם היגען יודישען טעאטער-עולם, ה' יוסף קאמען.

מיר לאדזער געדענקען אויסגעצייכענט די טריאומפען, וואס דער דאזיגער טעאטער-קינסטלער האט נישט לאנג צוריק געפייערט ביי אונז אין שטאט (אין „יאשקע מוזיקאנט", „יודען שטאט", „גולם", „פערפעריע", „הערשעלע" אס טראפאלער" א. א.), מיר געדענקען איהם אין די פילע ערשטע ראלען פון דעם בעסטען יודישען און וועלט-רעפערטואר; מיר געדענקען איהם אויסגעצייכנט, אלס ערשט-קלאסיגען, טעמפעראמענטאון בעוועגונגספולען אקטיאר פון אייראפעאישען פערנעהם און מאסשטאב.

ביי פיל פון אונז איז ער איינגעבאקען אין הארצען, מחמת דאנקבארקייט פאר זיינע לעבענס-אימפעטיגע, גייסטרייכע סצענישע קרעאציעס, פון וועלכע עס האט געשפרודעלט מיט לעבענס-וואהרקייט, מיט גרויסער ביהנע-קולטור, מיט עכטער סצענישער ליידענשאפט.

איצט ווילען מיר איהם שוין ליידער, און צום גרויסען פערלוסט פונ'ם בעסערען יודישען טעאטער, — נישט קאנען מעהר זעהן ביי דירעקטער שעפערישער אקטיארישער ארבייט, ווייל, ווי בעקאנט (מיר האבן שוין בשעתו וועגען דעם מיטגעטיילט אין אונזער צייטונג) האט מיט יוסף קאמעניען געטראפען א גרויס אומגליק — דאס גרעסטע אומגליק, וואס עס קאן פאסירען מיט א ביהנע-קינסטלער! — צוליב א טיילווייזער פערקאלכונג פון אנ'אדער אין א פוס, האט מען איהם געמוזט דעם גאנצען פוס אראפנעהמען..

דער טרויעריגער גורל האט געמאכט, אז דער טאלענטפולער, אימפעטיגער, נאך גאר יונגער יוסף קאמען וועט איצט מוזען אריבערגיין צו אומדירעקטער סצענישער ארבייט.

יוסף קאמען איז, ווי געזאגט, איצט געקומען קיין לאדז, וואו ער האט משפחה און א גרויסע צאהל פריינד און פערעהרער.

פון די לעצטע האט זיך אויסגעטיילט א ספעציעלער יוסף קאמען-קאמיטעט, וואס פלאנט גאר בקרוב צו ארגאנזירען לכבוד איהם א גרויסען קבלת פנים-אווענד, אין וועלכען עס זאלען זיך בעטייליגען פיל יודישע און פוילישע קינסטלער.

פיגולקעס קאווענא
CAUVIN'A

מיט אויסשליסליכע בעוואוקס = בעשטאנד= טיילען זענען דאס ווירקזאמסטע, דאס אנגענעהמסטע און ביליגסטע אפפיהרונגס-מיטעל.

פרייז פון א שאכטעל 2.50 זל.
צו בעקומען אין אלע אפטייקען.

בערימטער יודישער קינסטלער לודוויק זאץ
אין ראזמאיטאשטשי-טעאטער

א דאנק דער אונערמידליכע דירעקציע פון אויבענדערמאנטען טעאטער וועט לאדז האבען די מעגליכקייט צו בעוואונדערן איינעם פון די גרעסטע כאראקטער שוישפילער פון דער יודישער ביהנע. וועגען לודוויג זאץ איז אין אמעריקא געשריבען געווארען א גאנצע רייה ביכער און אפהאנדלונגען און ער איז אוועקגעשטעלט געווארען אין איין רייה מיט די גרעסטע קינסטלער פון די אייראפעאישע בינעס.

עס איז צו האפען, אז אויף דער פרעמיערע וועלען זיך צוזאמענקומען די גאנצע עליטע פון לאדז מקבל פנים צו זיין אזא בערימטען קינסטלער ווי לודוויג זאץ.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15. טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אווענד.
זונטאג פון 9–1 פארמיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזע.

SUDORYN „Ap. Kowalski" usuwa POT i WOŃ Wystrzegać się naśladownictw.

ליקווידירט א פריילעך הייזעל

אויף קילינסקיעגא 85 האט געוואוינט א לוקסוס-וואוינונג און עס פרעכטיג איינגעארדנט א געוויסע מארשאלקאווסקא. די איינוואוינער פונם הויז האבן באלד דערפיהלט די נייע לאקאטארקע: אין דער נייער וואוינונג איז געווארען פרעהליך, גאר פרעהליך... עס האט נישט לאנג געדויערט און אויך די פאליציי האט פעסטגעשטעלט, אז ביי דער מאדאם מארשאלקאווסקא איז גלאט א „פרעהליך הייזעל".

מען האט די מארשאלקאווסקא און איהר פריינד א געוויסען סטאניסלאוו יאוואראסקי, וועלכער האט איהר געהאלפען אין דער „פרנסה" ארעסטירט צוזאמען מיט זיי אויך איינינע פראסטיטוטעם. די הערען, וועלכע מען האט בעת א רעוויזיע געטראפען אין דעם פרייליכען לאקאל האט מען לעגיטימירט און פריגעלאזט. דאס לאקאל האט מען פערחתמ'עט.

גאז איז זומער

ערשט אין זומער טוט זיך אממייסטען אנזעהען די וואוילטאט פון גאז-אינסטאלאציע אין אונזער וואוינונג. די פאמיליע איז אוועקגעפאהרען אויפן דארף אויף זומער-וואוינונג, צום ים, אין די בערג. דער בעל-הבית איז געבליבען אליין אין דער שטוב אין דער ווירטשאפט. ווי אזוי וואלט ער זיך איבערהויפט געגעבען אנ'עצה, ווען נישט דער גאז. א רגע, א פלעמעל אין דעם גאז-קוכעל און אין איין מינוט איז דאס פריהשטיק און אפילו א לייכט היימיש מיטאג פערטיג. דאס זעלבע מיט'ן אווענד- ברויט. וויפיל וואלט דאס אונז אבגעקאסט, ווען מיר וואלטען בעדארפט בעת די הייצען דערברענגען א פייער אויף א קוך, וויפיל צייט און זארג און וויפיל מיה? צי געבען מיר זיך אפ א דין וחשבון דערפון, ווען מיר דרעהען אויף דאס רויהרעל, פון אונזער גאז - מאשינקעלע? די וואוילטאט פון א גאז-אינסטאלאציע קען ערשט דער יעניגער פערשטעהן, ווער עס בעזיצט אזא אינסטאלאציע. לאמיר קלינגען דעריבער צו אונזער שטעטישער גאזאווניע, געוועלב 08-121 אדער צו דער אינסטאלאציע - אפטיילונג טעל. 85-191, אדער פערזענליך און לאמיר פערלאנגען א גאז-אינסטאלאציע אין אונזער שטוב.

די פרייזען פון גאז קאלקולירען זיך היינט אין יעדען בודזשעט און אין א סך פאלען איז דער גאז ביליגער פון קוילען-בעהייצונג. דעריבער לאמיר אויסנוצען בעת דער אבוועזענהייט פון דער פאמיליע אין דער שטוב און לאמיר מאכען אנ'איבערראשונג: לאמיר אינסטאלירען אייוועלעך און גאז - קוכען צו דער בעגריסונג פון די צוריק-רייזענדע בעל-הבית'טעס פון די פעריען.

ספארט

ס'האבן אנטייל גענומען 500 ספארטלער, די גרעסטע צאהל פון „מארגענשטערן" אין דער אלגעמיינער פונקטאציע האט דאס ערשטע ארט פערנומען „טור" — 360 פונקטען, דאס צווייטע ארט „מארגענשטערן" 333 פונקטען, אין פוסבאל-מעטש האט די ארבייטער - רעפרעזענטאנץ אין לאדזער קרייז בעזיגט ווידזעוו מיט 1:2.

מייסטערשאפטן פון „א"-קלאס אין לאדז

אוניאן - טורינג — פ מ צ. 0:8.

נעכטיגע ליגע-מעטשן אין לאנד

פאזנאן — ווארשאוויאנקא 2:7
ווישלא — ווארטא 3:-
פאלאניא — קראקאוויא 1:2

צוזאמענפליה פון ארבייטער ספארטלער אין לאדז

נעכטען איז אויפ'ן פלאץ פון „ווידזעוו" פארגעקומען א צוזאמענפליה פון ארבייטער-ספארטלער אין לאדזער קרייז, וועלכע געהערען צום ז. ר. ס. ס.

ראדיא - פראגראם

זונטאג, ד. 30 יוני

6.30 — גימנאסטיק. 8.50 — פליטען. 9.15 — ידיעות. 9.25 — מוזיק. 9.50 — טוריסטישע און ספארט-שמועסען. 10 — פליטען. 10.30 — רעפארטאזש. 11.57 — צייט-סיגנאל. 12.03 — ידיעות 12.20 — מוזיק. פריהמארגען. 2 — קאנצערט. 4 — קאנצערט. 4.45 — ליטעראַרישע סקיצע. 5 — פאר זומער-וואוינונגען און קור-ערטער. 6.15 — פליטען. 6.20 — „גאנץ פוילען זינגט". 6.45 רעפארטאזש. 7.10 — רעקלאמע - קאנצערט. 7.25 — פליטען. 7.50 — פליטען. 8 — „יוזעף פילסודסקי אלס שעפער פון דער מיליטערישער קראפט אין פוילען" — רעפ. פון ד"ר ליפינסקי. 8.10 סימפ. ארקעסטער. 8.45 — וועגען פערשטארבענעם מארשאל פילסודסקי. 8.55 — אווענד-ידיעות. 9 געזאנג, 9.45 — פליטען. 10 — ספארט. 10.20 — טראנסמיסיע פון גרינין. 11 — ידיעות און קאמענטארען. 12.05 — פאלקס-מוזיק.

די באהן-דירעקציע לאכט פון לאדז...

ביליגע בילעטען קיין ראקיצין, זאגנאנסק אד"ג און צוריק

לאדז איז א שטאט מיט מינימום גרינס לאדז איז בע'עוולה'ט אין לופט, די לאדזער מוזען ארויספאהרען פון שטאט אויף אפצואטעמען מיט א ביסעל פרישער לופט. האט מען אנגענומען אין לאדז אלס א גומען אנזאג די ידיעה, אז עס ווערען איינגעפיהרט אזוי גערופענע „וויקענד" בילעטען ד. ה. ביליגע בילעטען אויף ארויסצופאהרען אויף די דערנעבענדע זומער-וואוינונגען, אויף די יום-טוב און חגא-טעג. די הנחות אויף אזעלכע בילעטען האבן געדארפט אויסמאכען א 50 פראצענט פון נארמאלען פרייז.

די דאזיגע הנחה, ווי מיר דערוויסען זיך — ווערט טאקע איינגעפיהרט שוין פונ'ם 1 יולי אן, אבער ביליג וועלען קאסטען בילעטען קיין.. ראקיצין, ניעקלאניא, זאגנאנסק אד"גל.

ווער וועט פון דער הנחה געניסען? וואס פאר א לעטניקעס פאהרען אהין?

אויספלוגען קיין פאלעסטינע
פון 630.— זל. און
ארגאניזירט
„ארביס" פיעטריקאווער 18, טעל. 249-33
אויך הנחה-פעסער קיין טשעכא-סלאוואקיי און יוגאסלאוויען.

גרויסע באנקראטען

(אג) אויפ'ן לאדזער וואל-מארק בעמערקט זיך לעצטענס צווישען די פראדוצענטען אן ערנסטע בעאונרוהיגונג צוליב א רייהע באנקראטען פון סוחרים. ווי בעוואוסט איז דער הורט-אפנעהמער פון די ביליגערע וואל-ארטיקלען די קאנפעקציאנערען. דער איצטיגער סעזאן איז אבער פאר די קאנפעקציאנערען נישט געוועזען קיין גינסטיגער, ווייל סיי דער אפזאץ איז געוועזען א קלענערער ווי אויך די פרייזען זענען געפאלען. אלס רעזולטאט דערפון האט זיך די צאהל פעהיגקייט פון די קאנפעקציאנערען זעהר פערערגערט. די שטארקערע פירמען האבען דערלאזט צום פראטעסט, זייערע וועקסלען און די קלענערע און שוואכערע פירמען האבען אינגאנצען אפגעשטעלט די צאהלונגען. לעצטענס זענען נאטירט געווארען א רייהע באנקראטען. די דאזיגע אפנעהמער ווילעף איצט רעגולירען אויף 40 פראצענט. דערביי דארף נאך בעטאנט ווערען, אז אנדערע שטעטישע אפנעהמער זענען צוליב דעם שוואכען סעזאן, אויך נישט זיכער. די פראווינץ צאהלט דער ווייל נישט שלעכט. אויב די דאזיגע ערשיינונג זאל אננעהמען א אלגעמיינעם כאראקטער, וואלט דאס ארויסגערופען ערנסטע קאמפליקאציעס אויפ'ן וואלמארק און קודם-כל צו א פערשפעטיגונג פון וויבטער-סעזאן.

„מיינע הערצער איהר האט פערשפילט"

די נאהענטסטע פרעמיערע פון דער „יודישער טעאטער סטודיע".

די „יודישע טעאטער סטודיע" בעקאנט מיט איהרע געלונגענע פארשטעלונגען ווי: „די גאלד גרעבער", „אין פאליש אויף דער קייט" „מסעות בנימין השלישי" „פישער שיף 47" און אנד. גרייט איצט צו א נייע אויפפיהרונג א סצענישער רעפארטאזש א. נ. „מיינע הערצער איהר האט פערשפילט", אונטער די אנפיהרונג פון בעקאנטען רזשיסער י. מאשקאוויטש.

מחלוקה צווישען „חסד של אמת" און „חסד ואמת"

אין לאדז איז אויסגעבראכען אנ'אריגינעלע מחלוקה, אין וועלכער עס האט זיך שוין אריינגעמישט סיי די קהלה און סיי דער ראבינאט.

א מחלוקה צווישען „חסד של אמת" און „חסד ואמת", א מחלוקה וועגען א מאנאפאל אויף טעטיגקייט „לטובת דער יודישער בעפעלקערונג". דוכט זיך, אז דאס איז ערשטע מאל אין דער געשיכטע ווען א געזעלשאפטליכע אדער פילאנטראפישע אינסטיטוציע זאל זיך קריגען דערפאר, אז זי זאל האבען דעם מאנאפאל גוטס צו טון דער בעפעלקערונג.

וואס איז די אויפגאבע פון חסד של אמת? צו העלפען נאך א טויט-פאל מיט א שומר, מיט קבורה-ענינים, מיט ארויסשיקען דיזשורנעם מתעסקים אויפ'ן בית-עולם און ענדליך — מיט שטיצען די משפחה פון פערשטארבענעם אין דער צייט פון דער שבעה. גאנץ פיין און גאנץ גוט, קיינער האט דערצו נישט קיין טענות און דער חסד של אמת האט עקזיסטירט, פיהרענדיג א גוטע אדער שלעכטע טעטיגקייט.

זענען געקומען א גרופע לאדזער בירגער און האבען זיך נישט געוואלט פערלאזען דערויף, אז איבער הונדערט און צוואנציג יאהר זאל די געזעלשאפט „חסד של אמת" דארפען זיך פאר זיי און פאר זייערע פאמיליעס בעמיהען · און האבען בעשלאסען צו גרינדען אנ'אייגענעם פעראיין, אבער זאל נישט נעהמען אויף זיך אזעלכע ברייטע אויפגאבען ווי „חסד של אמת" און בעדינען די גאנצע יודישע בעפעלקערונג אהן אונטערשיד, נאר א געגענזייטיגע הילף, וועלכע זאל דינען די אלע, וועלכע זענען געווען אין איהם מיטגלידער ביים לעבען. דאס איז דער פעראיין „חסד ואמת", ווען צ'ל ס'איז: נאכ'ן טויט פון א מיטגליד איינארדנען די לויה פון אפהויבען ביז דער קבורה, אדורכפיהרען די לויה פון א מיטגליד אויף דעם חשבון פון פעראיין און גרינדען א פערזיכערונגס-קאסע, וועלכע זאל נאכ'ן טויט פון א מיטגליד אויסצאהלען דער משפחה כך וכך זלאטעס.

דוכט זיך אויך זעהר גוט. ערשטענס האט מען אראפגענומען א טייל פון דער גרויסער לאסט, וועלכע ס'טראגט „חסד של אמת" און צווייטענס קענען זיך דאך פירגער קארפארירען, גרינדען א פעראיין פאר די צוועקען פון זייערע מיטגלידער, האט זיך אבער ארויסגעוויזען, אז ס'איז נישט אזוי ווי ס'האט זיך געקענט אויסווייזען.

„חסד של אמת" האט אנגעהויבען מרעיש עולם צו זיין, אז ס'איז אויפגעשטאנען א קאנקורענט (?)

די ערשטע צייטען איז די טענה געווען אונפערשטענדליך, אבער כדי זי זאל ווערען פערשטענדליך האט מען אנגעהויבען צו געהן אין דער ריכטונג, אז דער „חסד ואמת" פיהרט אדורך די לויה-פארמאליטעטען נישט לויט די רעליגיעזע פארשריפטען. און צוליב דעם איז געקומען צו דין-תורות ביים ראבינאט; די פראגע האט זיך געפינען אויף דער טאגארדנונג און דארט האט מען בשום אופן נישט פעסטגעשטעלט קיין רעליגיעזע אפווייכונגען, אלא וואס דען, דער ראבינאט און די קהלה האבען געהאלטען, אז היות ווי דער „חסד של אמת" פיהרט אויס די פונקציעס פון דער חברה קדישא אין לאדז, האט דער דאזיגער פעראיין די חזקה און דארף בעפארצוגט ווערען ביי טויט-פאלען.

דאס איז געווארען דער סיגנאל פון קאמף. דער „חסד ואמת" פיהרט ווייטער זיין טעטיגקייט נאר פאר מיטגלידער, אבער איצט טרעפען פאלען פון פשוט'ער בזיון המת, לעגט דער „חסד ואמת" דעם מת נידריג אוועק, קומט דער „חסד של אמת" און לעגט אים נאך נידריגער. שיקט „חסד ואמת" א שומר, וועלכער טראגט א טאגע און א קאפעל, אדער שטעלט אוועק ליכט אין ספעציעלע קאנדעלאברעס, קומט דער „חסד של אמת" און שרייט, אז דאס איז חוקת הגוי און אזוי ווי „חסד של אמת" האט דעם פסק פון ראבינאט און קהלה, קומט צו אוואנטורעס בעת דער מת ליגט אין שטוב.

פרעגט זיך: צוליב וואס זענען די דאזיגע מחלוקות? צי דארף נאך אין ענינים פון טויטע קומען מחלוקות צווישען יודען? דוכט זיך, אז דאס איז אנאיבריגע זאך. דוכט זיך, אז יודען האבען לעת עתה גרעסערע דאגות און צרות.

לאדזער יודישע מוזיקער פליטים פון דייטשלאנד

די כוואליע פון היטלעריסטישער מענשעןשנאה, וואס האט פערטריבען אזוי פיל יודישע קינסטלער און וויסענשאפטלער פון זייערע איינגעזעסענע ערטער אין דייטשלאנד, וואו זיי האבען געמאכט א לעבען, און זיי צעווארפען און צושפרייט אייבער דער גאנצער וועלט, האט אויך צוריק געבראכט „צו די ברעגעס" פון זייער היימאט-שטאט לאדז צוויי טאלאנטפולע יודישע מוזיקער, וועלכע האבען אין די יאהרען נאכ'ן קריג זיך געמאכט א נאמען אין אייראפא.

מיר רעדען דא וועגען בעקאנטען פידעל-ווירטואז ה' שמואל ט ר ו י ב ע און זיין פרוי ראזו, א מייסטערין אויף פערשידענע אינסטרומענטען, ספעציעל אבער בעקאנט אלס ערשטקלאסיגע פיאניסטין. א דאנק איהר מייסטערהאפטער טעכניק, איהר טרעפליכער שפיל און אינטערפרעטירונגס-קונסט איז זי פון דער ערנסטער אייראפעאישער קריטיק אנערקענט געווארען אלס איינע פון די בעסטע אין איהר פאך.

ראזא ט ר ו י ב ע איז א טאכטער פון געניאלען לאדזער מוזיקער און קאמפאזיטאר פראפ. סטאניסלאוו ט ו י ב ע ז"ל, וועלכער איז געשטארבען קורץ פאר'ן קריג. ביי איהר פאטער, וועלכער איז אויך געווען א בעריהמטער מוזיק-פעדאגאג, האט זי בעקומען איהר ערשטע אויסבילדונג אויף פידעל- און קלאוויר-שפילען; שפעטער האט זי פערענדיגט איהרע מוזיקאלישע שטודיען אין אויסלאנד.

ה' שמואל טרויבע האט שטודירט אין לייפציג און איז געווען א שילער פון פראפ. האנס סיט, א בעריהמטער מוזיקער און פעדאגאג מיט א אייראפעאישען נאמען. ה' טרויבע אליין איז נאכ'ן אבסאלווירען דאס קאנסערוואטאריום געווען פעדאגאגיש טעטיג אין א העכערער מוזיק-שולע. אין אייראפעאישע מוזיק-קרייזען האט ער זיך ערווארבען די רעפוטאציע פון א זעהר טאלאנטפולען פידעל-שפילער און מייסטער-דיריגענט.

דאס קינסטלער-פארל טרויבע האבען יאהרען לאנג געשפילט אין דייטשלאנד, האלאנד און אנדערע אייראפעאישע לענדער, וואו זיי האבען געהאט א גרויסען ערפאלג. זיי האבען אנגעפיהרט מיט א אייגענעם מוזיקער-אנסאמבל. מיט נישט קיין קלענערען ערפאלג זענען זיי אויפגעטרעטען אלס סאליסטען אין א גאנצער רייה אייראפעאישע הויפט-שטעט. ביים אויסברוך פון היטלעריזם זענען זיי נאך געבליבען אין דייטשלאנד א געוויסע צייט און געפרובט ארויסראטעווען זייער פערמעגען, וואס האבען זיך ערווארבען אין יאהרען-לאנגער שווערער פראצע. עס האט זיך זיי נישט איינגעגעבען. נאך שווערער מיה און גרויסע ליידען זענען זיי שליסליך אנטלאפען פון דייטשלאנד ווי פון א שרפה, איבערלאזענדיג אלץ. וואס זיי האבען געהאט, אפילו זייערע מלבושים און אינסטרומענטען.

איצט האלטען זיי זיך אויף אין לאדז און געפינען זיך אין זעהר קריטישע פערהעלטניש, זיי וואוינען אויף זאכאדניא 52 און געבען לעקציעס אין פידעל- און קלאוויר-שפילען.

מיר מאכען אויפמערקזאם די קרייזען, וואס אינטערעסירען זיך מיט מוזיק, אויף די דאזיגע אויסגעצייכענטע קינסטלער; זיי פערדינען, אז מ'זאל זיי מיטהעלפן צו געפונען א ברייטער פעלד פאר זייער מוזיקאלישע און פעדאגאגישע טעטיגקייט.

אביסעל ארץ-ישראל

(ענדע פון דער 6-טער זייט)

דעסטו אויך געפינען אנ'ארט פאר דיין איינגערעדטער מיסיע...

מיין פריינד איז גערעכט געווען, און אויף מארגען, ווען אי דיין ווידער אמאל מיט איהם געזעסען, האב איך שוין גארנישט מעהר גערעדט, נאר שטום, אהן ווערטער, איהם די האנד געדריקט...

ירושלים, דו שטאט איבער אלע שטעט, דו, מיסטעריע איבער אלע מיסטעריעס! אין דיינע דורכזיכטיגע נעכט, וואס טראגען מיט זיך דעם ציטער פון דורות, האב איך, ווי א שאטען, איבער דיינע גאסען געבלאנדזשעט, ביז בלוט די פיס אן דיינע שטיינער זיך צושניטען, און נישט געוואגט האב איך דעם קאפ צו דיינע הימלען אויפצוהויבען — אזוי קליין און נישטיג פיהלסטו זיך אמאל, מענש, אפילו אין דיין העכסטער דערהויבענקייט.

ירושלים, ווער עס האט איינמאל דיין הייליגע ערד בעטראכטען, דער וועט שוין קיינמאל אין לעבען עלענד נישט זיין, און ווער עס האט איינמאל מיט א סיך און אויפגעריסען אויג אין דיינעם א ליכטיגען פריהמארגען אריינגעבליקט דער וועט שוין דאס ליכט שטענדיג אין זיך טראגען...

*

ס'איז גרינג צו שרייבען וועגען ארץ-ישראל, און אפשר דערפאר טאקע — אזוי שווער. איך האב דורכגעשניטען דאס לאנד אין דער לענג און אין דער ברייט, האב בעוואונדערט דעם עמק — דער פערל או' שטאלץ פונ'ם ישוב — און בין דערנאך מיט א געבויגענעם קאפ געשטאנען פאר'ן ברודער-קבר פון טרומפעלדאר און זיינע חברים, לעבען און טויט, טויט און לעבען. ערגיץ-וואו דא האב איך א טרעהר איבערגעלאזט, און איך ווייס איצט נישט, צי איז די טרעהר געפאלען דארט וואו עס בליהט און גערייהט, צי גאר ערגיץ צווישען די מצבות ארום. איך וועל נאך דא קומען אמאל און זי אויפזוכען..

*

פראגמענטאריש זענען מיינע איינדרוקען און פראגמענטאריש פערצייכען איך זיי דא, א יונג לאנד, וואו דער אקעראייזען בלאנקט נאך ענטקעגען די זון און די „הורא" ווערט נאך אויסגעטאנצט מיט אזוי פיל יוגענדליכען צאפעל און ציטער — וואו איז ארט פאר דאס ג א נ צ ע, און וואו איז די מאס צו ומעסטען דעם נחת וואס שטראמט פון דיר אין אלע זייטען?

ביינ איין דיין קאפ, דו וואס דו ביזט צום ערשטען מאל אין לאנד געקומען, לאז איבער זיך די כוואליע אריבערגעהן און — וואס ארט עס דיך, אויב דו האסט פורים אין די גאסען פון א תל-אביב זיך פערפלאנטערט מיט אנ'אקסעל א' הונדערטער און הונדערטער טאנצענדיגע אקסלען - וואס ארט עס דיך, אויב דו ביזט כאטש איין מאל אין לעבען יונג געווען?

*

תל-אביב, די שטאט פון צעהנדליגער סטילען, און פון צעהנדליגער שפראכען! איין סטיל פעלט דיר — דער יודישער, און איין שפראך — די שפראך פון ר' יהודה הלוי. נאר צי קאן איך דיר דא אנווייזען אויף את דעם סטיל און צי וויל איך דא בעהמען א ווארט אין דיין שפראכען-קאמף? פול מיט ספקות בין איך אויף דיינע גאסען געגאנגען; אין מיין גאנצע ליבע און מיין גאנצע אונליבע צו דיר האב איך אויסגעזונגען אויף דער שפראך, דער שפראך פון מיין זיידען, דער תלמיד פון גאונ'ס קלויז, און אפשר דערפאר טאקע האב איך זיך אזוי געפיהלט בעליידיגט פון דיין פאליציאנט דעם יוד: ווען איך האב זיך צו איהם געווענדעט מיט עפעס א פראגע אויף מיין אלטען העברעאיש, האט ער מיך אפגעפטר'ט... אויף רוסיש. ער האט ביי מיר ארויס געפיהלט מיין י ו ד י ש, און צי ווייסט ער נישט, דער פאליציאנט דיינער, אז דו האסט דיינע גאסען בעציהרט מיט די ליכטיגע נעמען פון א מענדעלי, א שלום-עליכם?

תל-אביב, דו שטאט פון פערטויבענדיגען טומעל! איין זאך פערמאגסטו — א ים, און אין דיינע אהן-ביך-השמשות'דיגע פארנאכטען בין איך ביי איהם געזעסען, עלענד און אליין, בעשפריצט מיט'ן גין-גאלד פון דער נאר - וואס אוועקגעגאנגענער זון, און עפיס איז מיר אזוי גוט געווען מיט מיין עלענד און עפעס איז מיר אזוי גוט געווען מיט מיין אליינקייט.

און נאך עפיס פערמאגסטו אין זיך, תל-אביב דו שטאט פון פערשריענער „פראספעריטי" — דיין שבת, און נישט אזוי דיין שבת, ווי דיין ערב-שבת ווען די סירענעס. רייסען זיך פלוצלונג אריין אין דיין וואכעדיגקייט און דו בלייבסט מיטאמאל שטעהען עפעס אזוי פערשעהמט און עפיס אזוי אונבעהאלפען געגען דאס העכערע, וואס קומט-אן. איך האב ליב דעם דאזיגען שארפען איבערגאנג ביי דיר, נאר וויפיל מאל איך האב אנגעשפיצט דאס אויער אויפצוכאפען דעם ווארנענדיגען רוף פון דיינע סירענעס — איז צו מיר דערגאנגען נאר א ווייטער, ווייטער אפקלאנג, און אלץ — צוליב דיין טומעלדיגקייט, תל-אביב!

*

איך רייס-אויס פון מיין נאטיץ-ביכעל איין בלעטעל נאכ'ן אנדערן. ווער וועט מיר געבען אנ'ענטפער אויף די אלע אנגעווארפענע ספקות דארט און צי ווייס איך, וואס גוט איז און וואס שלעכט? אזוי נידריג איז דער הימעל איבער מיין קאפ געהאנגען, אזוי נאהענט האבען די כוואליעס אן די סטרונעס פון מיין הארץ זיך אנגעשלאגען און אזוי פיל ווייטקייט האט דער אייביגער שניי אויפ'ן חרמון אין יעדעס קעמער'ל פון מיין נשמה אריינגעגאסען — וואו איז פלאץ דא פאר ספקות און ווי קום איך צו ניכטערקייט, איך, וואס בין פון ניכטערקייט אנטלאפען?

*

שטיל בעהמט מיין שיף, מיין י ו ד י ש ע שיף, דעם וועג צוריק. איך ווארף א לעצטען בליק אויף חיפה, שטאט פון יודישער עקספאנסיע, ווער עס האט איינמאל אויף דיר אראפגעבליקט פון דיין הר הכרמל, ווען דו ביזט, א צופיעשטשעטע און אויסגעווארימטע, געלעגען אזוי רחבות'דיג אין די ארעמס פונ'ם בלוי-בעזילבערטען נעפעל — דער האט קיין שענס אין זיין לעבען נישט געזעהען און דעם וועט שוין שטענדיג צו דיר ציהען. א יך האב דיך אזא געזעהען.

די לעצטע הכנות זענען געענדיגט. די בלוי-ווייסע פאהן לאזט זיך אראפ אלץ נידריגער, נידריגער. איך פערקלויב זיך ערגעץ אין א ווינקעל פון שיף. עס פאלט צו די נאכט. עפיס אזא קאלטע און אזא פרעמדע. פון דערווייטענס מיניען זיך נאך די פלעמלעך פון פארט. איך עס-ויך-איין אין זיי מיט די אויגען. עס ווילט זיך, וואס לענגער זיי פערהאלטען. נאר אט — און דאס לעצטע פלעמעל איז פערשוואונדען — — — — — — — — —

דאס ליכט איז געבליבען ערגיץ דארט, דארט ה י נ ט ע ר מיר..

מאי, 1935.

סודותפולע מעשים פון געלען „לאורענס"

(ענדע פון דער 5-טער זייט)

האט איהם אבער נישט געקענט בעוועגען, אז ער זאל זיך פערזעהען אין יאפאניש געוועהר און אמוביציע און ער האט זיין ארט אפגעטרעטען דאהיהאראן. מיט א קורצער צייט שפעטער איז מארשאל טשאנסאלין געפאלען א קרבן פון א דינאמיט-אטענטאט. בכדי אויפצוהאלטען די גוטע בעציהונגען מיט זיין זוהן און יורש, האט די יאפאנישע רעגירונג אפקאמאנדירט דעם „געלען לאורענס" אין אנדערע געביטען פון צפון-כינע.

אין 1931 האט אלס רעזולטאט פון דאהיהאראס מאכינאציעס דער מארשאל יע-שי-שאן ערקלערט קריג דעם נאנקינער דיקטאטאר טשאנג-קיי-שעק. די מאנדזשורישע גענעראלען איילען מיט הילף דער צענטראל-רעגירונג און עס שאפט זיך א בלוטיגער ווירוואר ארום דער גרויסער מויער. צום ערשטען מאל נאך 13 יאהר פערלאזט דאהיהאראן דעם כינעזישען קאנטינגענט. ער קומט קיין טאקיא און האלט אפ א קאנפערענץ מיט'ן גענעראל אראקי. ער פאהרט שנעל צוריק מיט אינסטרוקציעס. עס איז געווען דער מאמענט פון דעצידירענדע טאטען. עס ענטשטעהט דער מוקדענער אינצידענט פון 18 סעפטעמבער 1931. דאס יאפאנישע מיליטער אקופירט מוקדען. עס הויבט זיך אן די קריגס-קאמפאניע איבער מאנדזשוקא.

אין צוויי חדשים ארום פערשווינדען גלייכצייטיג פון מוקדען פולקאווניק דאהיהארא און פון טיענסין מיסטער פואי און אין א געוויסער צייט ארום האט זיך פואי ווידער געפינען אונטער'ן שוץ פון דאהיהארא'ן אין מאמענט ווען מען האט איהם געדארפט איבערגעבען די „מאכט" איבער דער מאנדזשורישער מלוכה.

די ווייטערדיגע עטאפען פון „געלען לאורענס" זענען בעקאנט נאר פון לאקאנישע ידיעות. אין אנהויב 1933 געפינט ער זיך אין דזשעהאל. באלד נאכדעם קומט דארט אהין דאס יאפאנישע מיליטער. לעצטענס האט ער געפיהרט לעבהאפטע אונטערהאנדלונג וועגען דער יאפאניש-כינעזישער פערשטענדיגונג און צוזאמענארבייט. מיט וואס דאס האט זיך געענדיגט האבען מיר געזעהען די לעצטע טעג.

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
נעמהט אן אין הויט- און וועגערישע
קראנקהייטען, מענער-שוועכע
פון 8–11 בייטאג און פון 4–9 אווענד

Dr. med. H. LUBICZ
פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 32-114
עמפפאנגס-שטונ' 8–10, 12–2 און 5–8 אווענד
זונטאג פון 9–11 בייטאג און יום-טוב פון 9–1.
פאר דאמען — א בעזונדערער ווארטע-זאל.

„JERZY MILL" Łódź, Piotrkowska 73 poleca **wieczne pióra**

Repr. wiecznych piór Dr. JUNGH'a na Rzp. Polską i w. m. Gdańsk.

קלאנג-קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

ליבעס-דראמע אויפ'ן גרונד פון אימפאנירענדע רעווי א. ג.

היינט און פאלגענדע טעג!

„די דאמע פון מאולען-רוזש"

פרעכטיגער עראטישער פילם. אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבען און אקטואליטעטן. דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט.

אנהייב פון די סעאנסן: אין געוו. טעג 4.30 נאכמ. שבת און זונטאג 12.30 בייטאג

קריינע אנאנסען

1 זלאטי אנ'אנאנאס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

פערשידענעס

א שותף ווערט געזוכט צו אנ'איינגעפיהרט מאנופאקטור-געשעפט אין בעסטען פונקט מיט א סומע פון 7–8 טויזענט זל. אפערטען אונטער „שותף" אין אדמ.

אין „באר ווארשאווסקי" טעל. 163-23 ווערט פון מארגען אן פערברייטערט די מיטאגען און קאלאציעס אויף ערשטקלאסיג קומט איבערצייגט אייך.

איינהאבער נתן פארבער: ס'ווערט אויך געברויכט א דערוואקסען יונגעל – א געהילף צו די קעלנער.

איין און אויסמעלדען אין דער אונבאפיטשפלעכע שרלעדיג אייך באר פאר סראמוואי-קאסטען. מען ברויך גאר טעלעפאניש מיך ארויסצורופען און איך קום גלייך. טעל. 186-67. גדאנסקא 37 וו. 22. 9275

Zaginiony zostal kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na imię Mela Herszla, Kilińskiego 41. 9274

Zaginiony został weksel na Zł. 120.– pł. 18/X 35 wystawca L. Rewski na zlecenie M. Pik, pł. w Łodzi. Weksel unieważnia się. Zwrócić takowy do administracji niniejszego pisma. 9280

ווער עס וויל ווערען א מיטגליד אין דעם קאאפעראטיוון-הויז זאל קומען היינט נאכמיטאג אין „באר ווארשאווסקי" גאוואמיעסקא 19. אינפארמאציעס טעגליך

אכטונג! די קאנסומאפארריי פון באז-לודקא 12 האט זיך איבערגעצויגען אויף 11. ליסטאפאדא 29. מיר שטאפען לעכער און גוועלדריסען און אנציגער און קליידער נישט צו דערקענען, אויך אנציגער או פרעסען, רייניגען, צוראכטמאכען צו זעהר ביליגע פרייזן. אדרעסע: 11. ליסטאפאדא 29.

א קאנצעסיאנירטער פערמיטלונגס אין ליציטאציע זאל מיטן ערטיילען קאנטעס אין קאמיסיאנס-הויז פון Michał Filipowski פיוטרקאווסקא 1, טעל. 221-67 נעמט אן אויך קאמיס צו פערקויפען אלע ארט זאכען. פערקויפט אויך גוטע בעדינגונגען

קאווירניק-רעסטאראן, ערשטקלאסיג איינגעארדענט, צו פערקויפען צוליב אבפאהר. צו ערפאהרען שרודמיעסקא 2, ביים פריזיער.

פרייע פאסטענס

א קוואליפיצירטער שלאסער-ארבייטער ווערט געזוכט צו ארבייט אויף א גאנץ יאהר. אפערטען פאר „שלאסער" אין אדמיניסטראציע.

א קוואליפיצירטע נייהערין וויל צונעהמען א מעדעל אויסצולערנען נייהען אויף אנ'אבערלאק: זגערזשער 28 וו. 39.

ראקאלען

א שטוב און א קיך און צוויי שטובען און א קיך אדער דריי און א קיך מיט אלע בעקוועמליכקייטען, גדלודקא 12 ביים ווירט. 9276

3 pokoje z kuchnią i łazienkę do wynajęcia. Lipowa 53, tel. 163-30.

פון זאפארט צו פערמיטען א שטוב מיט א קיך מיט אלע בעקוועמליכקייטען פיעטריקאווער 117, וו. 19. צו טרעפען פון 5–7 נאכמ.

אנ'ארט צו שלאפען פאר צוויי מיידלעך צוזאמען מיט קאסט, זשערומסקיעגא 67. פראנט, צווייטער שטאק וואוינונג נומער 14.

איבערצוגעבען א גרויס לאקאל, געאייגנעט אויף אנ'עקספעדיציע אדער קליינע פאבריק אין צענטרום שטאט מיט עלעקטריע, וואסער און צייטווייליגע קראפט אויף שטשעלעצקא (קאליינא) 5. צו ערפאהרען פיעטריקאווער 54, ביי די פעראייניגטע פליישער.

א פאבריקס-לאקאל 8x12 מעטער פארמער מיט א שאפ צו פערמיטען פון 1. יולי. מלינארסקא 3, ביים ווירט. 9273

2 i 3 pokojowe mieszkanie wyremontowane z wygodami, na I piętrze, do wynajęcia. Śródmiejska 56. 9252

לאדזשער יודישער לאקאמאריע און כובלאקאמארע-פעראיין געפינט זיך אויף פיעטריקאווער 31, וו. 22 טעל-38-264

דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אוונט. ס'ווערען געשריבען ביטעס ערטיילט עצות, אויסגעגלייכט סכסוכים און געפיהרט כל'ערליי דירות און עקסמיסיע-פראצעסען.

קלעפסידרעס

צו זעהר ביליגע פרייזען נעהמט אן די דרוקעריי פון „נייעם פאלקסבלאט"

די קלעפסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאנדערגעקלעבט איבער שטאט.

אנאנסען — אין — פאלקסבלאט האבען גרויס ערפאלג

ווערקשטעל פון שירמס און שפאציר-שטעקענס

ס. פייגענבוים

לאדז, נארוטאוויטשא 19

עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאליזרטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקענס צו קאנקורענץ-פרייזען. נעמט אן אלערליי רעפעראטורען פון שירמס און שטעקענס.

ד"ר וואלפזאהן

אינערליכע קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

נארוטאוויטשא 2, טעל. 128-83.

די איינציגע ביליגסטע קוועלע אין לאדז פון זעמטליכע

פאטאגראפישע אפאראטען

פון אלע וועלט-מארקען ווי: KODAK, ZEISS, AGFA

ווי אויך זעמטליכע פאטאגראפישע צובעהער צו די ביליגסטע פרייזען איז נאר צו בעקומען אין דער בעקאנטער פירמע

M. JAKUBOWSKI

PIOTRKOWKA 82, tel. 190-82

זעמטליכע אמאטאר סקע פאטא-ארבייטען ווערען אויסגעפיהרט רעטועלבען מאל.

Dr. JUSTMAN

przeprowadził się na ul. Nawrot № 8 front, II piętro. Tel. 138-99.

Dr. med. JÓZEF SZEPS

אינערליכע קראנקהייטען

ארדינירט פון 1. יוני אין קאלומנע (ווילא רויטמאן)

Starszy Felczer i masażysta

S. Kajzer

וואוינט יעצט אין ווישניאווא-גורא ווילא לעשנא

דערנעבען ליכטענפעלד'ס ווילא. טעל. 16

פאר גאלד, בריליאנטן, בזשוטעריע און לאמבארד-קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

י. קאפעלוש,

לאדז, פלאץ וואלנאשטשי 10 פר. ערשטער שטאק. טעל. 226-51

ד"ר

ס. קאנטאר

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (מענער-שוועכע)

פיעטריקאווער 90. טעל. 129-45.

נעמט אן פון 8–2 נ"מ און פון 6–9 אוו.

סאנאטאריום

אין כעלמי

פאר דערוואקסענע און קינדער איז ווידער געעפענט!

שטענדיגע ערצטליכע בעהאנדלונג. פאר. ציגליכע ריטועל-דיעטעטישע קיך און אלע בעקוועמליכקייטען. מעסיגע פרייזען!

צו ערפאהרען אויפ'ן ארט און אין לאדז טעלעפ. 60-122 און 81-127.

לונגען-ליידענדע ווערען נישט אנגענומען.

אויערען, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון

Dr. **Z. Rakowski**

פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81.

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישע פון 9-2 און פון 4–8 אוונט

אויטאגענישע שווייסונגען

מעטאל-בעארבייטונגען

שלאסעריי-ארבייטען

מאשינען-טיילען

און ווערקצייג

פירמע אויס ביליג

J. REDER, Łódź

11-טער ליסטאפאד 11-13

Inż. A. RUSSAK

געשוואוירענער איבערזעצער

פאר די פראנצויזישע, רוסישע, יודישע און העבראישע שפראכען

(אין בעצירק פון אפעלאציע-געריכט)

נארוטאוויטשא 47, טעל. 245-08.

די קאנצעלאריע ערלעדיגט אויך דאקומענטען אין דייטש, ענגליש, איטאליעניש.

Dr. Med.

J. Schlosser

כירורג

צעגעלניאנא 30 טעל. 122-16

נעהמט אן טעגליך פון 4–7 אוו.

דאס איבערגעטראגענע פון ווארשא

Laboratorjum analiz lekarskich

„SANITAS"

Mag. Chem. G. SZAMES

(abs. kurs. anal. lek. P. Z. H.)

Wólczańska 41. tel. 232-94

פיהרט אויס אלע ארט אנאליזען פון בלוט, אורין, פלעגמע א. א.

אויפן מעלעפאנישען פערלאנג שיקען מיר נאכן מאטעריאל און שיקען אפ די אנאליזען עהיים

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

Dr. med. **M. TAUBENHAUS**

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

פערהייראטהונג געגען שוואנגערשאפט

זגערזשער 11. טעל. 246-09

נעמט אן פון 4–8 אווענד.

רעטשניצע

פון דאקטוירים - ספעציאליסטען

זגערזשער 17

טעל. 116-33

רענטגען-גאבינעט

וועגעראלאגישעס אמבולאטאריום

פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אוונט.

וויזיט 3 זל.

רעטשניצע

פאר וועגערישע קראנקע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 122-78

פעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.

וועגעריש-קראנקע, מענערשוועכע און הויט-קר אנקהייטען

אנאליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס-סטאציע איז טעטיג א גאנצען מעת לעת

פאר פרויען א ספעציעלער וואשטען-זאל

א בעראטונג 3 זל.

LABORATORJUM ANALITYCZNE dla celów DJAGNOSTYKI LEKARSKIEJ

J. ROZENBERGA

st. asystenta fizjologii Wolnej Wszechnicy Polskiej

Piotrkowska 101 m. 8, tel. 130-87

wykonywa wszelkie analizy (chemiczne, bakterjologiczne, serologiczne, mikroskopowe i in.) krwi, moczu, kału, nalotów i t. p.

Dr. med. **Niewiażski**

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל 159-40

פראנט, 1-טער שטאק.

נעהמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמיטאג.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med.

E. Gutman

קינדער-קראנקהייטען

גדאנסקא 26, טעל. 173-00

פון 15/6 ארדינירט אויך

ווישניאווא-גורא

(ווילא שעפנער) נעבן ליכטענפעלדס ווילא

ד"ר העללער

ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט.

זונטאג פון 10–12 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

אנבעשטימטער – לעטשניצע-פרייז

Dr. med. **W. EYCHNER**

פרויען-קראנקהייטען

צעגעלניאנא 4, טעל. 134-72

נעמט אן פון 2 ביז 3.30 נאכמיטאג און פון 6.30 ביז 8.30 אוונט

אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10–12 בייטאג.

[illegible]

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub

Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman